

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 12 października 2022 r.

Druk nr 842

**PRZEWODNICZĄCY
RADY JĘZYKA POLSKIEGO
przy PREZYDIUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

wypełniając swój obowiązek, zawarty w art. 12 ust. 2 ustawy o języku polskim, Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN przesyła na ręce Pana Marszałka „Sprawozdanie o stanie ochrony języka polskiego za lata 2018-2019”.

Proszę przyjąć wyrazy szacunku

(-) dr hab. Katarzyna Kłosińska, prof. UW

Katarzyna Kłosińska
Przewodnicząca Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk

Sprawozdanie o stanie ochrony języka polskiego za lata 2018–2019
Status języka polskiego w nauce
Agnieszka Choduń, Danuta Krzyżyk, Renata Przybylska, Mariusz Rutkowski,
Helena Synowiec

– Streszczenie –

Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie statusu polszczyzny w wewnętrznym obiegu naukowym, w którym dyskurs naukowy służy powielaniu i rozwojowi wiedzy naukowej (nie zaś jej popularyzowaniu, co jest funkcją zewnętrznego obiegu). Kwestia obecności (lub jej braku) języka ojczystego w tekstach naukowych jest istotna z kilku powodów. Język, który podąża za rozwojem nauki, ma szansę wykształcić wiele swoistych systemów pojęciowych, a co za tym idzie – jest w stanie oddać bogactwo zjawisk świata. Taki język – język o wysokiej wydolności pojęciowej – cieszy się prestiżem swych użytkowników, mają oni bowiem przekonanie, że skoro najbardziej wyrafinowane treści da się wyrazić w języku ojczystym, to nie jest on gorszy od innych języków, a na pewno nie jest gorszy niż globalny język nauki (którym obecnie jest angielski). I wreszcie, język taki dobrze służy społeczeństwu – stanowi bowiem bazę dla języka używanego w obiegu zewnętrznym (na linii: specjalista – niespecjalista), pozwala na utrzymanie „drożności komunikacyjnej” między badaczami a społeczeństwem, daje dostęp do osiągnięć wynikających z badań naukowych, utrwalonych i przechowywanych najczęściej w postaci danych językowych. Jedynie istnienie takich drożnych kanałów komunikacyjnych zapewnia bowiem powszechność i szeroką użyteczność wiedzy naukowej, a jednocześnie chroni naukę przed nadmierną hermetycznością i odcięciem od innych elementów kultury, w efekcie zaś przed uwiędnięciem.

W XX wieku globalnym językiem nauki stał się język angielski, co wpłynęło na zmianę pozycji polszczyzny w wielu dziedzinach – polscy badacze specjalizujący się w naukach inżynieryjno-technicznych, medycznych, ścisłych czy przyrodniczych publikują w obu językach lub też głównie po angielsku. Powodami obserwowanych zmian w języku nauki – obniżania się prestiżu języka ojczystego (polskiego), a podnoszenia rangi języka angielskiego są: po pierwsze – czynniki cywilizacyjno-komunikacyjne, tj. wzmożona informatyzacja i

przeobrażenia w komunikacji naukowej pod wpływem internetu (technologii cyfrowych); chęć zapewnienia sobie przez badaczy jak najszerszego zasięgu odbioru swoich publikacji, a dzięki temu – wejścia w międzynarodową wspólnotę naukową; po drugie – czynniki instytucjonalne (ewaluacja osiągnięć naukowych pracowników uczelni wyższych, w której znacznie wyżej ocenia się publikacje obcojęzyczne); po trzecie – przesunięcia w sferze hierarchii wartości: w nauce współczesnej coraz częściej na plan pierwszy wysuwają się wartości instrumentalne (korzyści ekonomiczne, chęć uzyskania awansu naukowego i zdobycia prestiżu społecznego); ma to odzwierciedlenie również w wyborze języka publikacji. Wybór języka angielskiego jako języka publikacji ułatwia naukowcom wejście w obieg międzynarodowy, co ma wymiar praktyczny (np. przyczynia się do rozpoznawalności badań poza granicami Polski) i aksjologiczny (jest traktowane jako prestiżowe). Z drugiej strony jednak może wiązać się z rezygnacją z uczestnictwa w lokalnych wspólnotach naukowych, które posługują się językami narodowymi.

Jeśli chodzi o prawne regulacje kwestii dotyczących języka publikacji naukowych, to w okresie sprawozdawczym (2018–2019) takie nie istniały. Wybór języka publikacji naukowych (a także języka abstraktu, tytułu czy słów kluczowych) zależał od kryteriów przyjętych przez wydawnictwo naukowe oraz od autora publikacji. Obowiązywały natomiast przepisy odnoszące się do ewaluacji publikacji naukowych, które – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – kładły nacisk na umiędzynarodowienie polskiej działalności naukowej. W konsekwencji wyższą rangę zyskiwały publikacje w czasopiśmie naukowych należących do międzynarodowych baz, takich jak Scopus czy Web of Science.

By wesprzeć działania zmierzające do umiędzynarodowienia polskich badań naukowych, zainicjowano w latach 2018–2019 kilka programów mających na celu upowszechnianie języka polskiego za granicą, zarówno poprzez nauczanie języka polskiego jako obcego, jak i przez prowadzenie badań naukowych dotyczących języka i kultury polskiej (ich obsługą zajmuje się powołana w 2017 roku Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej).

W niniejszym raporcie przeanalizowano tendencje w zakresie preferowanego języka (polskiego lub obcego/obcych) na konferencjach naukowych oraz w artykułach naukowych. I tak, o wyborze języka konferencji decyduje splot kilku czynników: merytorycznych (przede wszystkim poruszana problematyka), instytucjonalnych (polityka naukowa państwa) i organizacyjnych (np. realizacja projektów badawczych). Spośród 280 konferencji, których

materiały poddano analizie, wyłącznie angielski jako język konferencyjny miało 43, z czego zdecydowaną większość (38) stanowiły sympozja krajowe organizowane przez filologów obcych lub międzynarodowe. Należy więc stwierdzić, że **posługiwanie się wyłącznie angielszczyzną na konferencjach krajowych należy do rzadkości** (w okresie sprawozdawczym dotyczyło to następujących dziedzin: nauki o zdrowiu, inżynieria biomedyczna, nauki biologiczne, nauki fizyczne). **Jeśli zaś chodzi o czasopisma naukowe, to na podstawie analizy losowo wybranych 94 tytułów reprezentujących wszystkie dziedziny nauki można wyciągnąć następujące wnioski: polszczyzna jest preferowana w naukach humanistycznych** (z wyjątkiem archeologii, gdzie przewagę ma język angielski), **rolniczych i teologicznych oraz w dziedzinie sztuki. Język angielski dominuje natomiast w tekstach z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych, nauk społecznych, nauk ścisłych i przyrodniczych. Względną równowagę między oboma językami zauważa się w naukach medycznych.**

Można zauważyć pewną zależność między wyborem języka publikacji a parametryzacją. I tak, czasopisma wydawane w języku angielskim mają na ogół wyższą punktację niż periodyki z tekstami polskojęzycznymi (choć istnieją zarówno nisko punktowane pisma anglojęzyczne, jak i wysoko punktowane czasopisma z tekstami w języku polskim).

Istotnym obszarem pracy naukowca jest prowadzenie badań. Część z nich jest finansowana przez instytucje publiczne. **Od wnioskodawców do sztandarowego konkursu grantowego**, finansowanego przez największą polską agendę rządową (konkurs OPUS Narodowego Centrum Nauki) **wymaga się sporządzenia dokumentacji w języku angielskim**, co uzasadnia się na ogół możliwością lub potrzebą powołania zewnętrznych recenzentów. O ile jest to zasadne w odniesieniu do badań o zasięgu uniwersalnym, o tyle dla badań lokalnych (dotyczących polskiej kultury, polskiego języka, polskiego społeczeństwa itd.) często nie ma to uzasadnienia, gdyż ponieważ najlepszymi, a zwykle w ogóle jedynymi specjalistami z danego zakresu są naukowcy polscy.

Na to, jaką rangę nadaje się polszczyźnie w nauce, wpływ mają nie tylko czynniki obiektywne, takie jak wskazane wyżej wymogi dotyczące użycia języka na konferencjach, w czasopismach i we wnioskach grantowych, lecz także subiektywne poczucie samych zainteresowanych. I tak, na potrzeby niniejszego raportu przeprowadzono ankietę wśród badaczy reprezentujących różne dyscypliny, mających różny staż pracy i różną aktywność

naukową. Badania ankietowe miały zweryfikować spostrzeżenia z przeprowadzonych analiz języka czasopism, monografii oraz wystąpień konferencyjnych, a przede wszystkim umożliwić poznanie opinii naukowców na temat rangi języka polskiego w ich dyscyplinach. Spodziewano się, że badania sondażowe ujawnią zewnętrzne (np. instytucjonalne) przyczyny posługiwania się w komunikacji naukowej językiem polskim lub angielskim (ewentualnie innym językiem/innymi językami).

Zdaniem niemal jednej trzeciej (28,7%) badanych grozi nam zanim polskiego języka naukowego, przeciwny pogląd reprezentowała nieco większa część (31,9%) respondentów. Pozostali uczestnicy badania udzielali bardziej złożonych odpowiedzi, w których silnie przewijał się wątek dominacji języka angielskiego w komunikacji naukowej – poczucie takiej dominacji miała przeważająca część osób, które podzieliły się swymi refleksjami na ten temat. I tak, ankietowani pisali o potrzebie umiędzynarodowienia wyników badań naukowych i wymiany doświadczeń badawczych, a także o konieczności sprostania wymogom ewaluacji czy też dostosowania się do wymagań stawianych przez redakcje czasopism naukowych i organizatorów konferencji. Z drugiej strony wskazywali, że nie ma uzasadnienia, by angielszczyzna obsługiwała wszystkie dyscypliny naukowe czy rodzaje naukowej aktywności, a także podważali stereotypowe opinie, jakoby publikacje i wystąpienia w języku angielskim były lepsze merytorycznie wartościowsze, oraz wskazywali na ograniczenia w komunikacji w języku angielskim czy też zagrożenia wynikające z dominacji angielszczyzny („Punktoza wymusza tłumaczenie prac na język angielski, jednak debacie naukowej i dydaktyce akademickiej to nie służy”).

Jeśli chodzi o zależność między językiem publikacji a zasięgiem odbioru tekstu, polegającą na tym, że teksty anglojęzyczne mają szerszy odbiór, to widzi ją 49% ankietowanych, a nie dostrzega – 22,4%. Niektórzy badacze (zwłaszcza młodzi stażem) zaznaczali, że publikują po angielsku właśnie po to, by ich teksty zostały odnotowane w bazach danych, by dotarły do większego grona odbiorców. Inni zwracali uwagę na to, że o cytowaniach decyduje także reprezentowana przez autora dyscyplina, a nie tylko język publikacji, że nie można ufać danym z baz cytowań, ponieważ ich zasoby są niepełne. Inni krytycznie zauważali, że „wymuszenie budowania dorobku w zagranicznych bazach jest podstawowym czynnikiem zmniejszenia liczby publikacji w języku polskim”. Część ankietowanych, dostrzegając potrzebę umiędzynarodowienia badań (co wiąże się z koniecznością publikowania po angielsku), zwraca uwagę na potrzebę upowszechniania wyników prowadzonych badań w polskim społeczeństwie (wśród nauczycieli, przedstawicieli

przemysłu, także wśród studentów) i w polskojęzycznych podręcznikach, skryptach itp. Zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy dominacji języka angielskiego w nauce zwracali uwagę na sprawność i poprawność językową tekstów publikowanych w obu językach. Podkreślali, że „pogarsza się naukowy język najnowszych tekstów przygotowanych w języku polskim”, ale jednocześnie niezadowolający jest poziom językowy publikacji po angielsku.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój języka nauki jest obecność rodzimej terminologii. 85,3% badanych wskazało, że we współczesnych publikacjach z ich dziedziny nasila się używanie terminologii obcojęzycznej, ale jednocześnie 77,1% odpowiedziało twierdząco na pytanie „Czy w dyscyplinie, którą Pani/Pan reprezentuje, wypracowano polską samodzielną terminologię naukową?”.

Podsumowując: badania ankietowe wykazały, że **pewna część naukowców uważa, iż publikowanie w języku polskim jest mało opłacalne, gdyż czasopisma polskojęzyczne nie są wysoko punktowane. Prowadzi to, zdaniem wielu, do obniżania się rangi języka polskiego w nauce, szczególnie w naukach niehumanistycznych i do degradacji badań o zasięgu i wpływie lokalnym.** Opinie naukowców co do tego, czy należy wzmacniać rolę polszczyzny w nauce, są podzielone – **część respondentów uważa, że dominacja angielszczyzny jest nieunikniona i konieczna ze względu na konieczność umiędzynarodowienia wyników badań, część – że państwo polskie powinno promować obecność języka polskiego w komunikacji naukowej.**

Z poczynionych badań i spostrzeżeń wynika kilka postulatów:

1. Podstawowym językiem publikacji podejmujących problemy dziejów narodu, jego kultury, literatury i języka a zamieszczanych w rodzimych czasopismach powinien być język polski; publikacje w tym języku nie powinny mieć niższej rangi w ewaluacji. W związku z tym konieczne staje się obecnie przeorientowanie dotychczasowych mechanizmów ewaluacyjnych prac badawczych z dyscyplin humanistycznych i społecznych z tego zakresu tematycznego.

2. Z powyższym postulatem łączy się kwestia języka, w jakim powinny być formułowane wnioski o te projekty badawcze, które dotyczą ściśle zagadnień rodzimej kultury, historii, literatury i języka polskiego (jego przeszłości i stanu współczesnego). Szczegółowe opisy projektowanych badań powinny być sporządzone w języku polskim zarówno ze względu

na przedmiot badań, jak i przyczyny merytoryczne (swoistość terminologiczną i faktograficzną).

3. Do artykułów z różnych dziedzin wiedzy, publikowanych w języku angielskim (lub innym obcym języku), powinny być obligatoryjnie dołączone w streszczenie i słowa kluczowe w języku polskim. Wprawdzie wiele czasopism już ten postulat realizuje, ale są też takie czasopisma, które zamieszczają streszczenia i słowa klucze jedynie w języku angielskim. Warto ponadto informacje (notki) o autorach artykułów obcojęzycznych konsekwentnie redagować w dwóch wersjach językowych: języku publikacji i języku polskim.

4. Dobrą praktyką, zaobserwowaną w niektórych czasopismach i monografiach, byłoby publikowanie tego samego tekstu w dwóch językach – polskim i angielskim (lub w innym języku konferencyjnym).

5. Przemyślenia wymaga problem języka tytułu czasopism. Obserwuje się tendencję do zmian tytułów polskich na obcojęzyczne, mające rzekomo podnieść prestiż naukowy periodyku. Można się spotkać z kuriozalną sytuacją, że czasopismu, w którym publikowane są artykuły wyłącznie w języku polskim, nadaje się tytuł angielski, a tylko spis treści i streszczenia redagowane są w dwóch wersjach językowych.

Rada Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk

Agnieszka Choduń, Danuta Krzyżyk, Renata Przybylska,
Mariusz Rutkowski, Helena Synowiec

Sprawozdanie o stanie ochrony języka polskiego za lata 2018–2019

Status języka polskiego w nauce

Pod red. naukową Danuty Krzyżyk

Warszawa 2021

Spis treści

Wstęp (Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec)	9
1. Agnieszka Choduń: Status języka polskiego w nauce.....	11
2. Mariusz Rutkowski: Polszczyzna jako język nauki.....	21
3. Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec: Ranga języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych – na konferencjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz w tekstach pokonferencyjnych	33
4. Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec: Ranga języka polskiego w czasopismach o profilu naukowym.....	38
5. Danuta Krzyżyk, Renata Przybylska, Helena Synowiec: Funkcjonowanie polszczyzny jako języka wymiany osiągnięć naukowych (na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród pracowników naukowo-dydaktycznych).....	45
6. Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec: Podsumowanie – wnioski i postulaty (jak wzmocnić pozycję języka polskiego w komunikacji naukowej).....	61
7. Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec: Bibliografia.....	65
8. Aneks.....	69
8.1. Tabela 1.	
8.2. Tabela 2.	
8.3. Wzór ankiety	
8.4. Wykaz dyscyplin naukowych	

Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec

Wstęp

Sprawozdanie Rady Języka Polskiego ze stanu ochrony języka ojczystego za lata 2018–2019 koncentruje się wokół problematyki funkcjonowania polszczyzny jako języka naukowego. O wyborze tej problematyki zdecydowały przede wszystkim takie czynniki, jak: procesy globalizacji i obserwowany – nie tylko w komunikacji naukowej – silny wpływ angielszczyzny w kontaktach międzynarodowych, dążenie do umiędzynarodowienia nauki i wyników badań, a także obowiązujący system oceny prac badawczych (por. reforma w nauce i szkolnictwie wyższym). O wyborze innego niż język polski kodu decyduje między innymi swoistość z naukowej odmiany języka (korzystanie z terminologii specjalistycznej, w tym internacjonalizmów) oraz wąski krąg uczestników komunikacji naukowej, ograniczony do konkretnej dyscypliny lub dziedziny.

Celem niniejszego sprawozdania jest opis, analiza i ocena rangi, jaką polski język naukowy zajmuje – w porównaniu z innymi językami – w kilku dziedzinach nauki/sztuki, a w ich obrębie w kilkunastu dyscyplinach (por. wykaz dyscyplin w załączniku), a więc w naukach humanistycznych, naukach inżynieryjno-technicznych, naukach medycznych i naukach o zdrowiu; naukach rolniczych; naukach społecznych; naukach ścisłych i przyrodniczych; naukach teologicznych oraz w sztuce. W raporcie zostanie ukazana ranga języka polskiego w poszczególnych dyscyplinach (tj. zdolność obsługiwaną przez polszczyznę każdej z nich). Podstawą opracowania stały się wyniki badań empirycznych, osadzone na tle analiz dokumentów ministerialnych i rozważań teoretycznych o naukowej odmianie polszczyzny.

Płaszczyznę odniesienia dla przeprowadzonych prac badawczych stanowią – omówione w pierwszej części sprawozdania – powinności państwa wobec języka etnicznego (narodowego), a wśród nich na szczególną uwagę zasługuje: zapewnienie językowi polskiemu statusu pierwszego języka w Polsce, stworzenie warunków dla funkcjonowania polszczyzny we wszystkich dziedzinach życia społecznego (a więc i naukowego) oraz jej odpowiedniego prawnego statusu w kraju i poza jego granicami. W pierwszej części sprawozdania starano się opisać – w świetle analizy dokumentów ministerialnych – istotne wyznaczniki i formy polityki językowej państwa oraz ustalić, jakie miejsce wyznacza się polszczyźnie jako językowi nauki.

Badania empiryczne, które przeprowadzono wieloetapowo (por. druga część sprawozdania), miały zasięg ogólnopolski. Służyły one poznaniu i przedstawieniu rangi języka polskiego: w bezpośrednich kontaktach naukowych (podczas krajowych i międzynarodowych konferencji) i tekstach pokonferencyjnych; w przekazywaniu myśli naukowej (dociekań i osiągnięć badawczych) na łamach czasopism specjalistycznych; upowszechnianiu naukowych badań w wieloautorskich monografiach zbiorowych. Analiza wymogów stawianych przez organizatorów uczestnikom konferencji (autorom referatów i posterów), programów konferencji naukowych, abstraktów referatów, sprawozdań pokonferencyjnych, a także analiza losowo wybranych czasopism naukowych (z listy ministerialnej i spoza niej; zwłaszcza języka, w jakim są redagowane streszczenia i słowa kluczowe) oraz monografii zbiorowych pozwoliła ustalić proporcje między wystąpieniami/publikacjami w języku polskim i w innych językach. Starano się zaobserwować tendencje w wyborze języka/języków publikacji, wskazać główne uwarunkowania wyboru języka/języków konferencji i opracowań naukowych.

Wyniki analizy tekstów (konferencyjnych, publikowanych w czasopismach i monografiach) skonfrontowano następnie z rezultatami szeroko zakrojonego sondażu (ankiety), który przeprowadzono w kilku etapach wśród reprezentujących różne dyscypliny pracowników naukowych. Z kolei badania ankietowe miały – w zamiarze autorów sprawozdania – zweryfikować spostrzeżenia z przeprowadzonych analiz języka czasopism, monografii oraz wystąpień konferencyjnych, a przede wszystkim umożliwić poznanie opinii naukowców na temat rangi języka polskiego w ich dyscyplinach. Spodziewano się, że badania sondażowe ujawnią zewnętrzne (np. instytucjonalne) przyczyny posługiwania się w komunikacji naukowej językiem polskim lub angielskim (ewentualnie innym językiem/innymi językami).

Niniejsze sprawozdanie składa się z dwóch części: część pierwsza ma charakter teoretyczny, część druga zawiera rezultaty badań empirycznych, ujęte tabelarycznie i opatrzone komentarzami; wyniki ankiety mają natomiast charakter opisowo-oceniający (z odwołaniem do wypowiedzi respondentów).

W zakończeniu sprawozdania sformułowano wnioski i postulaty istotne dla podjęcia działań, które zapewniłyby językowi polskiemu należne miejsce w nauce (w pracach badawczych, w wymianie informacji naukowej) oraz dydaktyce.

Agnieszka Choduń

Status języka polskiego w nauce

1. Status prawny języka polskiego

W polskim prawie status języka polskiego określa przepis art. 27 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 kwietnia 1997 r.: „W Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski”. Zdanie drugie tego artykułu wprowadza pewną modyfikację w tym zakresie, stanowiąc, że: „Przepis ten nie narusza praw mniejszości narodowych wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych”.

Uznanie w Konstytucji języka polskiego za język urzędowy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przydaje mu wysoką rangę. Dodatkowo zwróćmy uwagę na to, że zacytowany przepis został umieszczony w rozdziale pierwszym ustawy zasadniczej – Rzeczpospolita, który zawiera najważniejsze zasady ustrojowe państwa i który w sposób szczególny jest chroniony (por. obowiązujący tryb zmian). Regulacja ta daje zatem językowi polskiemu mocną ochronę prawną (Wiltos 2013)¹. Zapisy art. 27 Konstytucji RP zostały rozwinięte w ustawie o języku polskim z 1999 r., w której czytamy między innymi, że „Ochrona języka polskiego polega w szczególności na: 1) dbaniu o poprawne używanie języka i doskonalenie sprawności językowej jego użytkowników oraz na stworzeniu warunków do właściwego rozwoju języka jako narzędzia międzyludzkiej komunikacji, 2) przeciwdziałaniu jego wulgaryzacji, 3) szerzeniu wiedzy o nim i jego roli w kulturze, 4) upowszechnianiu szacunku dla regionalizmów i gwar, a także przeciwdziałaniu ich zanikowi, 5) promocji języka polskiego na świecie, 6) wspieraniu języka polskiego w kraju i za granicą”². Takie postrzeżenie roli języka ojczystego w przestrzeni publicznej i w życiu narodu znajduje swoje uzasadnienie w artykułach 5 i 6 Konstytucji, zgodnie z którymi „Rzeczpospolita Polska [...] strzeże dziedzictwa narodowego” oraz „stwarza

---

¹ Język polski nie zawsze objęty był jednak szczególną ochroną prawną. Na przykład w pierwszej polskiej konstytucji, uchwalonej dnia 3 maja 1791 r., nie znajdziemy żadnych przepisów odnoszących się do języka. Regulację dotyczącą języka narodowego po raz pierwszy wprowadzono w Konstytucji Księstwa Warszawskiego z 22 lipca 1807 r., w której to status ten przyznano właśnie językowi polskiemu. Por. A. Wiltos: *Znaczenie art. 27 Konstytucji RP dla ochrony praw i wolności jednostki*. „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2013, nr 4, s. 167.

² Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1480, z 2020 r. poz. 285).

warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury [a zatem i do języka polskiego – A.W.], będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju” (Wiltos 2013).

Język polski bez wątpienia stanowi dobro narodowe i element tożsamości narodowej, którego ochrona jest jednym z obowiązków organów władzy publicznej oraz instytucji i organizacji uczestniczących w życiu publicznym, co znajduje swój normatywny wyraz także w regulacjach szczegółowych³. Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim⁴ zobowiązane do posługiwania się językiem polskim jako językiem urzędowym podczas realizacji swoich kompetencji są następujące podmioty: (1) konstytucyjne organy państwa; (2) organy jednostek samorządu terytorialnego i podległych im instytucji w zakresie, w jakim wykonują zadania publiczne; (3) terenowe organy administracji publicznej; (4) instytucje powołane do realizacji określonych zadań publicznych; (5) organy, instytucje i urzędy podległe organom wymienionym w pkt 1 i 3, powołane w celu realizacji zadań tych organów a także organy państwowych osób prawnych w zakresie, w jakim wykonują zadania publiczne; (6) organy samorządu innego niż samorząd terytorialny oraz organy organizacji społecznych, zawodowych spółdzielczych i innych podmiotów wykonujących zadania publiczne. Spektrum zobowiązanych do posługiwania się polszczyzną jest zatem bardzo szerokie. Zauważmy jeszcze, że użyte w pkt. 6 sformułowanie „[...] i innych podmiotów wykonujących zadania publiczne” poszerza krąg podmiotów o takie, które wykonują zadania mające na celu zaspokajanie powszechnych potrzeb obywateli i są istotne z punktu widzenia celów państwa.

2. Przepisy prawne dotyczące nauczania i nauki

Zgodnie z art. 9 ustawy o języku polskim, język ojczysty jest językiem nauczania oraz językiem, w którym egzekwuje się wiedzę w szkołach publicznych i niepublicznych wszystkich typów oraz w placówkach oświatowych i innych instytucjach edukacyjnych, ale nie jest to regulacja bezwyjątkowa. Przepis ten nie ma bowiem zastosowania w przypadku edukacji w szkołach lub klasach z obcym językiem wykładowym oraz oddziałach dwujęzycznych. Nie

---

³ Bezpośrednio obowiązek tak sformułowany jest w art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1480, z 2020 r. poz. 285).

⁴ Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1480, z 2020 r. poz. 285). Z innych aktów prawnych można w przedmiotowym zakresie wskazać np. na przepisy Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 ze zm.).

odnosi się także np. do kształcenia i działalności w uczelniach i szkołach doktorskich; nie dotyczy ponadto twórczości naukowej i artystycznej.

W przepisach prawnych ustawy o języku polskim w rozdziale drugim – Ochrona prawna języka polskiego w życiu publicznym w art. 11 wprowadzono modyfikację ogólnego obowiązku dokonywania wszelkich czynności urzędowych oraz składania oświadczeń woli w języku polskim (art. 5) w odniesieniu m.in. do kształcenia i działalności naukowej w uczelniach, szkół i klas z obcym językiem wykładowym lub dwujęzycznych, nauczycielskich kolegiów języków obcych, nauczania innych przedmiotów oraz szkół doktorskich i działalności naukowej w innych podmiotach, jeżeli jest to zgodne z przepisami szczególnymi; twórczości naukowej i artystycznej; zwyczajowo stosowanej terminologii naukowej i technicznej (art. 11 pkt 3–5). Modyfikacje zakresu tego ogólnego obowiązku są zgodne z art. 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi m.in., że każdemu zapewnia się wolność badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników a także wolność nauczania. Wolność badań naukowych oznacza przy tym nie tylko swobodę wyboru przedmiotu i celu badań, metodologii i stosowanej siatki pojęciowej, ale także sposobu upublicznienia wyników badań⁵. Sposób upublicznienia wyników badań naukowych dotyczy zarówno trybu postępowania w tym zakresie, jak i formy upublicznienia (np. ustnej czy pisemnej, a zatem również języka).

W okresie, który obejmuje niniejsze sprawozdanie, tj. w latach 2018–2019 kwestie dotyczące publikacji naukowych były regulowane głównie przez cztery przepisy:

- 1) ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁶;
- 2) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych⁷;
- 3) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy *de minimis* w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”⁸;
- 4) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej⁹.

---

⁵ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2019.

⁶ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 1668 ze zm.).

⁷ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz. U. poz. 2152).

⁸ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy *de minimis* w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (Dz. U. poz. 1832).

⁹ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz. U. poz. 392).

Istotą unormowań zawartych w wymienionych aktach prawnych jest zwiększenie umiędzynarodowienia publikacji polskich naukowców poprzez wyższe punktowanie prac, które są publikowane w czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Z tego powodu w wykazie publikacji naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji naukowych znalazły się: (1) czasopisma naukowe ujęte w międzynarodowej bazie Scopus lub w bazach Web of Science, (2) recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych, które zostały ujęte w międzynarodowych bazach (DBLP Computer Science Bibliography, CORE), (3) polskie czasopisma naukowe objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, czasopisma naukowe ujęte w międzynarodowej bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH+), nieujęte w wyżej wskazanych bazach, jeśli uzyskają one pozytywną ocenę Komisji Ewaluacji Nauki.

Publikowanie prac naukowych w czasopismach znajdujących się w międzynarodowych bazach wiąże się z wyborem języka publikacji. W tym zakresie istotne są dwie kwestie. Po pierwsze, w Polsce nie ma prawnych regulacji, które wskazywałyby na język, w jakim powinny być publikowane prace naukowe, a co za tym idzie, nie ma prawnego wymogu publikacji w języku polskim, nie ma też nakazu publikacji w języku obcym. O wyborze języka publikacji decyduje zatem autor tekstu oraz wydawnictwo naukowe. W Polsce rynek wydawnictw naukowych jest zróżnicowany. Są wśród nich zarówno wydawnictwa prywatne (polskie i zagraniczne), jak i wydawnictwa publiczne. Dlatego kwestia publikacji w określonym języku może zależeć także od przyjętych przez dane wydawnictwo zasad. Po drugie, to właśnie wymogi, jakie stawiane są przez międzynarodowe bazy danych wobec czasopism, które starają się o przyjęcie do tych baz, sprawiają, że przygotowanie publikacji jedynie w języku polskim staje się niewystarczające. Przykładowo Scopus – będący największą bazą bibliograficzną na świecie, indeksującą recenzowane publikacje naukowe, publikacje konferencyjne, monografie – wymaga, by w czasopiśmie publikowano artykuły zawierające abstrakty, słowa kluczowe i tytuły w języku angielskim a także, by czasopismo miało dobrej jakości stronę internetową w języku angielskim. Dodajmy, że czasopisma indeksowane w tej bazie nie są wyłącznie czasopismami wydawanymi w języku angielskim. Są tam bowiem także czasopisma w ponad 40 innych niż język angielski językach, wśród nich również czasopisma publikujące w języku polskim. Celem działalności takich baz jak Scopus czy Web of Science jest indeksowanie prac i ich udostępnienie międzynarodowemu środowisku naukowemu. Streszczenie, tytuł i słowa kluczowe w języku angielskim umożliwiają potencjalnym odbiorcom, którzy nie znają języka publikacji, wstępnie zorientować się w treści artykułu przed jego pobraniem i

przetłumaczeniem. Takie uzasadnienie dotyczy również wymogu angielskojęzycznej wersji strony internetowej czasopisma.

Z przedstawionych ustaleń wynika, że czynnikiem, który determinuje wybór języka angielskiego w przygotowywanej do druku publikacji naukowej (choćby tylko w odniesieniu do streszczenia, tytułu i słów kluczowych), jest umiędzynarodowienie nauki. Choć przepisy prawne nie nakładają na autorów prac naukowych obowiązku publikowania ich w konkretnym języku, to jednak wprowadzają określone kryteria oceny pracy naukowej, wśród których bardzo istotne jest właśnie kryterium umiędzynarodowienia.

Realizację tego kryterium miał ułatwić uruchomiony w 2019 roku ministerialny program „Wsparcie dla czasopism naukowych”. Program ten przewidywał możliwość udzielenia wsparcia w realizacji projektów polskim czasopismom naukowym. Udzielana pomoc miała na celu podniesienie jakości praktyk wydawniczych i edytorskich dla zwiększenia ich szans na włączenie do międzynarodowych baz. Ponadto czasopisma korzystające ze wsparcia w ramach programu, o którym mowa, uzyskiwały wyższą punktację w ministerialnym wykazie czasopism naukowych i wydawnictw.

Warto zaznaczyć, że w Polsce nie mamy rankingu czasopism naukowych; funkcję tę pełni urzędowa lista czasopism naukowych (pierwszy raz opracowana pod koniec lat 90. XX wieku przez Komitet Badań Naukowych, a kolejne listy były publikowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) (Wierczyński 2020). Z dniem 17 listopada 2018 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Na podstawie tego rozporządzenia sporządzony został wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, opublikowany jako załącznik do komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 31 lipca 2019 roku. Kolejny taki wykaz, uzupełniony o czasopisma przyjęte do baz w 2019 roku, opublikowano 18 grudnia 2019 roku.

W tymże wykazie ujęto łącznie 30 676 pozycji (29 037 czasopism naukowych i 1 639 recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych). W konkursie w ramach zaś wspomnianego programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, który został uruchomiony z myślą o polskojęzycznych tytułach niefigurujących w międzynarodowych bazach, ponad połowę spośród 500 czasopism, które zostały zakwalifikowane do finansowania, stanowiły pozycje o profilu humanistycznym lub społecznym¹⁰.

---

¹⁰20190328_Lista_projektów_zakwalifikowanych_do_finansowania_w_ramach_programu_Wsparcie_dla_czasopism_naukowych.pdf.

3. Działalność Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

W okresie, którego dotyczy sprawozdanie (2018–2019) regulacje prawne w zakresie polskiej nauki były ukierunkowane na jej internacjonalizację. Jednym z przejawów tych działań było powołanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej¹¹. Agencja ta dąży do „umocnienia doskonałości naukowej, umiędzynarodowienia polskich uczelni i instytucji naukowych, a także do promocji Polski – jej języka oraz kultury w celu budowania wizerunku kraju oferującego interesujące możliwości edukacyjne i badawcze”¹². Do zadań Agencji należy: (1) inicjowanie i realizowanie działań wspierających międzynarodową wymianę akademicką oraz proces umiędzynarodowienia systemu szkolnictwa wyższego i nauki, (2) upowszechnianie informacji o polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki, (3) upowszechnianie języka polskiego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹³. Ich realizacji służą uruchamiane od 2018 roku programy adresowane do naukowców (Polskie Powroty¹⁴, Polonista), instytucji (Promocja Języka Polskiego), studentów (Polonista, Letnie kursy języka i kultury polskiej – od 2021 roku pod nazwą Letnie kursy NAWA), a także programy języka polskiego (Certyfikacja, Lektorzy, Letnie kursy języka i kultury polskiej, Promocja Języka Polskiego, Polonista)¹⁵.

W latach 2018–2019 NAWA uruchomiła pięć różnych programów (Certyfikacja, Program Lektorzy, Letnie kursy języka i kultury polskiej, Promocja Języka Polskiego oraz Polonista), których wspólnym celem jest – jak można przeczytać na stronie internetowej Agencji – „upowszechnianie języka polskiego poza granicami Polski”, realizowane poprzez „promocję nauki języka polskiego jako obcego, wspieranie działań dążących do profesjonalizacji nauczania, stały kontakt z ośrodkami akademickimi i instytucjami zajmującymi się nauczaniem języka polskiego oraz dbałość o podnoszenie rangi języka polskiego jako języka obcego, którego uczy się blisko 10 000 osób na całym świecie”¹⁶.

Opiszmy pokrótce poszczególne programy.

---

¹¹ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej powstała na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. 1582).

¹² <https://nawa.gov.pl/nawa>.

¹³ Zadania Agencji zostały określone w art. 2 ustawy powołanej w przypisie 2.

¹⁴ Program Polskie Powroty jest adresowany do polskich naukowców pracujących w zagranicznych ośrodkach naukowych i ma im umożliwić powrotu do kraju oraz podjęcie przez nich zatrudnienia w polskich uczelniach, instytutach naukowych lub instytutach badawczych. <https://nawa.gov.pl/naukowcy/polskie-powroty>.

¹⁵ <https://nawa.gov.pl/nawa>.

¹⁶ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski>. Zarówno promocja języka polskiego w świecie jak i wspieranie nauczania języka polskiego w kraju i za granicą stanowią, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o języku polskim, elementy ochrony języka polskiego.

3.1. Uruchomiony w 2018 roku Program Certyfikacja zapewnia – zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 4 ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – obsługę administracyjną i finansową systemu certyfikacji języka polskiego. Sam system certyfikacji działa bowiem na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim¹⁷, rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego¹⁸ oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego¹⁹. Przepisy tych aktów prawnych określają zarówno „zasady organizacji egzaminów, jak również zasady wydawania certyfikatów bez zdawania egzaminu, o które wnioskować mogą absolwenci polskich szkół ponadgimnazjalnych, średnich oraz wyższych”²⁰.

3.2. W ramach upowszechniania języka polskiego poza granicami Polski uruchomiono w 2018 roku **Program Lektorzy**, którego zadaniem jest dokonywanie jest naboru lektorów do nauki języka polskiego, historii, kultury i nauki polskiej na zagranicznych uczelniach. W założeniu pomysłodawców lektor ma nie tylko uczyć języka polskiego, ale też pełnić funkcję „ambasadora polskości za granicą”, a ponadto zachęcać studentów do podejmowania studiów w Polsce.

3.3. Program **Letnie kursy języka i kultury polskiej** kierowany jest do studentów zagranicznych – ma zachęcić ich do uczenia się języka polskiego jako obcego oraz służyć promocji języka polskiego i kultury polskiej za granicą. Program ten zapewnia studentom bezpłatny udział w organizowanych w Polsce kilkutygodniowych kursach języka i kultury polskiej. Uczestnikami tego programu mogą być także lektorzy-cudzoziemcy uczący języka polskiego jako obcego w zagranicznych ośrodkach akademickich.

Realizowany od 2018 roku program kursów obejmuje:

- 1) naukę języka polskiego jako obcego na poziomach A1-C2;
- 2) warsztaty metodyczne (dla lektorów-cudzoziemców uczących języka polskiego jako obcego);
- 3) wykłady dotyczące historii i kultury polskiej;
- 4) program kulturowy (wycieczki, zwiedzanie, warsztaty, projekcje filmów);
- 5) spotkania integracyjne oraz spotkania z Polakami²¹.

---

¹⁷ Ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1480).

¹⁸ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (Dz. U. poz. 2288).

¹⁹ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1386).

²⁰ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/certyfikacja>.

²¹ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/letnie-kursy-nawa>.

3.4. Celem programu **Promocja języka polskiego** jest upowszechnianie poza granicami Polski języka polskiego, a także historii i kultury naszego kraju. W jego ramach finansowane są przedsięwzięcia podnoszące jakość nauczania i prestiż języka polskiego jako obcego, a więc „projekty, działania i inicjatywy realizowane w Polsce lub za granicą służące rozpowszechnianiu języka polskiego jako obcego, wzmocnieniu jakości jego nauczania i skierowane do szerszego grona odbiorców”²². Preferowane są działania, których odbiorcami są zagraniczni studenci i naukowcy. Program realizowany jest wspólnie z zagranicznymi uczelniami od 2019 roku.

3.5. Również od 2019 roku rozpoczęto realizację programu stypendialnego **Polonista, którego odbiorcami są zagraniczni studenci i naukowcy. Celem programu jest** „upowszechnianie języka polskiego w świecie przez umożliwienie obcokrajowcom zainteresowanym językiem polskim i polską kulturą podjęcia studiów lub realizacji projektów badawczych w Polsce”²³. Program ten przeznaczony jest dla wąskiego grona odbiorców – studentów studiów polonistycznych oraz polonoznawczych, a także uczestników programów polskich realizowanych m.in. w ramach studiów slawistycznych. Program Polonista kierowany jest też do studentów będących stypendystami odbywającymi studia w Polsce (semestralne, dwusemestralne lub pełne), w trakcie których „mogą rozwijać swoje zainteresowania polonistyczne przez doskonalenie znajomości języka polskiego, uczestniczenie w wykładach i zajęciach zgodnie z programem wybranych studiów, prowadzenie badań, realizację projektów naukowych, zbieranie materiałów do pracy naukowej lub dyplomowej, korzystanie z zasobów bibliotek uniwersyteckich i archiwów”²⁴.

Ponadto w programie uczestniczyć mogą – na zaproszenie polskich ośrodków naukowych – także naukowcy z zagranicznych uczelni i instytucji naukowych. Program Polonista umożliwia realizację projektów badawczych w polskich uczelniach i instytucjach „których celem jest m.in. prowadzenie badań naukowych (w tym we współpracy z polskimi naukowcami), pozyskanie materiałów do badań lub publikacji naukowych, odbycie stażu doktorskiego, prowadzenie zajęć dydaktycznych w ośrodku przyjmującym, intensywna nauka języka polskiego”²⁵.

---

²² <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/promocja-jezyka-polskiego>.

²³ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-dla-studentow-polonistyki-i-studiow-polskich>

²⁴ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 ze zm.).

²⁵ <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-dla-studentow-polonistyki-i-studiow-polskich>

4. Wnioski

W latach 2018–2019 nie obowiązywały przepisy prawne, które regulowałyby kwestie dotyczące języka publikacji naukowych. Wybór języka publikacji naukowych (a także języka abstraktu, tytułu czy słów kluczowych) zależał od przyjętych kryteriów przez wydawnictwo naukowe oraz od autora publikacji.

W omawianym okresie obowiązywały przepisy odnoszące się do ewaluacji publikacji naukowych, które – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – kładły nacisk na umiędzynarodowienie polskiej działalności naukowej. W konsekwencji wyższą rangę zyskiwały publikacje w czasopismach naukowych należących do międzynarodowych baz, takich jak Scopus czy Web of Science.

By wesprzeć działania zmierzające do umiędzynarodowienie polskich badań naukowych, zainicjowano w latach 2018–2019 kilka programów mających na celu upowszechnianie języka polskiego za granicą, zarówno poprzez nauczanie języka polskiego jako obcego, jak i przez prowadzenie badań naukowych dotyczących języka i kultury polskiej.

Bibliografia

Język polski, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski>.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, red. P. Tuleja, Warszawa 2019.

Letnie kursy NAWA, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/letnie-kursy-nawa>.

Lista projektów zakwalifikowanych do finansowania w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”,

20190328_Lista_projektów_zakwalifikowanych_do_finansowania_w_ramach_programu_Wsparcie_dla_czasopism_naukowych.pdf.

NAWA – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, <https://nawa.gov.pl/nawa>.

Polskie Powroty, <https://nawa.gov.pl/naukowcy/polskie-powroty>.

Program dla studentów polonistyki i studiów polskich, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-dla-studentow-polonistyki-i-studiow-polskich>.

Promocja języka polskiego, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/promocja-jezyka-polskiego>.

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (Dz. U. poz. 1832).

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz. U. poz. 392).

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1386).

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (Dz. U. poz. 2288).

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz. U. poz. 2152).

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 1668 ze zm.).

Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. 1582).

Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1480, z 2020 r. poz. 285).

Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 ze zm.).

G. Wierczyński: *Problemy oceny parametrycznej polskich czasopism naukowych z dziedziny nauk prawnych*, „Państwo i Prawo” 2020, z. 9, s. 3–22.

A. Wiltos: *Znaczenie art. 27 Konstytucji RP dla ochrony praw i wolności jednostki*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2013, nr 4, s. 165–183.

Mariusz Rutkowski
Polszczyzna jako język nauki

Wprowadzenie

1. Nauka jako kontekst społeczny i kulturowy

Opracowanie zagadnień związanych ze stanem polszczyzny w dziedzinie nauki (o rozróżnieniach w obrębie tego ogólnego określenia będzie mowa dalej) wymaga uwzględnienia odrębności dyskursu naukowego w stosunku do innych dyskursów. Najogólniej rzecz biorąc, dyskurs naukowy – jako ogół praktyk komunikacyjnych i działań społecznych wynikających z tych praktyk (a także pewnych ideologii, założeń, norm, wzorców, zachowań) – wyodrębnia się na podstawie celu, jakim jest zdobywanie, poszerzanie/pogłębianie wiedzy o świecie. Wiedza naukowa, która jest wynikiem takich działań, odróżnia się od innych typów wiedzy: potocznej, religijnej, artystycznej przede wszystkim możliwością weryfikacji, falsyfikowalności sądów, obiektywizacji (choć różnie w różnych paradygmatach nauki rozumianej i interpretowanej). Wiedza ta jest gromadzona i przekazywana (udostępniania, komunikowana, publikowana) w postaci różnorodnych gatunkowo tekstów naukowych, formułowanych głównie za pomocą języka. W tekstach naukowych ujawnia się zatem specyficzny rodzaj stylu czy dyskursu naukowego, a w odniesieniu do języka polskiego (i każdego innego języka narodowego) można mówić o odmianie polszczyzny naukowej.

Nauka jako „wyspecjalizowana dziedzina ludzkiej działalności, kultury, której podstawowym celem jest uzyskanie nowej, poznawczo i technologicznie cennej wiedzy” (Gajda 1996: 213) stanowi część kultury. Oba te pojęcia wyznaczają najważniejsze konteksty dla omawiania specyfiki języka naukowego (dyskursu naukowego).

Język odgrywa zasadniczą rolę w kształtowaniu i przejawianiu się zarówno kultury jako całości, jak i nauki jako jej wyspecjalizowanego fragmentu. W odniesieniu do całościowo pojmowanej kultury język pełni funkcję komunikatywno-poznawczą, która polega na utrzymywaniu kontaktu, więzi, interakcji pomiędzy członkami wspólnoty kulturowej, a równocześnie na reprezentowaniu i modelowaniu poznawczym świata oraz magazynowaniu wiedzy o nim. Z kolei w kontekście nauki język jest powiązany ze szczegółowymi funkcjami działalności naukowej: technologiczną, światopoglądową i poznawczą (Gajda 1990).

Ze społecznego punktu widzenia szczególnie ważne jest zapewnienie „drożności komunikacyjnej” pomiędzy nauką a społeczeństwem. Społeczeństwo powinno mieć dostęp do wiedzy naukowej, do osiągnięć wynikających z prowadzonych (i finansowanych ze środków publicznych) badań naukowych, utrwalonych i przechowywanych najczęściej w postaci danych językowych. Jedynie istnienie takich drożnych kanałów komunikacyjnych zapewnia z jednej strony powszechność i szeroką użyteczność wiedzy naukowej, a z drugiej – chroni naukę przed nadmierną hermetycznością i odcięciem od innych elementów kultury, w efekcie zaś przed uwiązaniem.

Nośnikiem wiedzy naukowej, środkiem umożliwiającym jej trwanie (i utrwalenie w ogóle) oraz „pasem transmisyjnym” pomiędzy środowiskiem naukowców a resztą społeczeństwa jest język. Można w tym kontekście mówić o dwóch poziomach przejawiania się „języka nauki”. Po pierwsze, język jest narzędziem komunikacji i utrwalania wiedzy w obrębie środowiska uczonych (w praktyce: w zróżnicowanych mikrośrodowiskach badaczy reprezentujących określone dziedziny wiedzy, dyscypliny naukowe i bardziej szczegółowe szkoły i paradygmaty poznawcze). Można w tym wypadku mówić o „wewnętrznym” języku nauki. Po drugie, język służy upowszechnianiu wiedzy naukowej poza środowiskiem ludzi nauki, zapewnia nauce szerszy zakres oddziaływania społecznego. Można tu mówić o „zewnątrznym” języku nauki. Ze względu na kryterium funkcji języka nauki wyróżnia się także jego odmiany, jak: język techniczny, popularnonaukowy i dydaktyczny (Gajda 1996: 215).

Nauka jako specyficzna forma działalności kulturowej człowieka odznacza się pewnymi właściwościami, które mają bezpośrednie przełożenie na język. Fundamentalne znaczenie ma cel jej uprawiania, czyli dążenie do poznania i uporządkowania rzeczywistości, które można najogólniej określić jako dążenie do uzyskania idealnej wiedzy, a więc wiedzy uzyskanej w wyniku działalności zgodnej z wartościami kanonu naukowego. Należą tu przede wszystkim wartości poznawcze kojarzone z prawdą, a także wynikające z niej: uporządkowanie logiczne, ścisłość i głębia, wysoka zawartość informacyjna, racjonalność i abstrakcyjność. Ideał wiedzy naukowej wymaga również jej weryfikowalności oraz obiektywności. Wszystkie te elementy i cechy postulowane znajdują odzwierciedlenie w językowym kształcie wypowiedzi naukowej: stylu naukowym czy dyskursie nauki, a na poziomie realizacji – konkretyzacje gatunkowych wzorców tekstów naukowych.

2. Język nauki, styl naukowy, zróżnicowanie gatunkowe tekstów

W obrębie dyskursu naukowego można zaobserwować duże zróżnicowanie stylu i kształtowania języka wypowiedzi, uzależnione od reguł wypracowanych w ramach poszczególnych dziedzin wiedzy (też dyscyplin naukowych, nawet szkół i paradygmatów badawczych). To zróżnicowanie wiąże się ściśle z podstawowymi założeniami teoretycznymi i metodologicznymi, sprzężonymi z właściwościami poznawanego (opisywanego) przedmiotu/wycinka rzeczywistości, a także najbardziej ogólnymi cechami teorii na osi continuum „obiektywne – subiektywne/interpretacyjne”.

Zgodnie z najnowszymi typologiami urzędowymi w obszarze działalności naukowej (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 28 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. z 25 września 2018 r. poz. 1818) wyodrębnia się 8 dziedzin nauki: dziedzinę nauk humanistycznych, inżynierijno-technicznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu, nauk rolniczych, nauk społecznych, nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk teologicznych oraz dziedzinę sztuki. W obrębie tak wyszczególnionych dziedzin sytuuje się 47 dyscyplin naukowych. Nawet pobieżna obserwacja tekstów powstałych w ramach tak zróżnicowanego wewnątrznie dyskursu naukowego ujawnia spore rozwarstwienie języka, który pozostaje głównym nośnikiem treści poznawczych. Można jednak już na tym wstępnym etapie wskazać kilka cech wspólnych, wyróżniających teksty naukowe spośród innych typów tekstów formułowanych w języku polskim.

Do najbardziej charakterystycznych wykładników wypowiedzi naukowej (stylu naukowego) należy terminologia. Terminy to wyspecjalizowane jednostki leksykalne (wyrazy), które pełnią funkcję znaku pojęcia naukowego. Ich znaczenie jest ściśle zdefiniowane w ramach danej dyscypliny, dlatego często różnią się one od homonimicznych jednostek leksykalnych języka ogólnego (np. *przypadek* jako termin językoznawczy a *przypadek* jako wyraz języka ogólnego). Terminom przypisuje się takie cechy, jak ścisłość, systemowość, ograniczoność. W praktyce terminologia ma w obrębie wielu dyscyplin nauki charakter internacjonalny, co oznacza, że wiele terminów funkcjonuje w identycznej bądź bardzo podobnej formie w wielu językach.

Inne charakterystyczne cechy języka (stylu) naukowego można dostrzec na różnych poziomach systemu językowego. Na poziomie leksykalnym – obok wspomnianej terminologii specjalistycznej – wyodrębnia się również specjalne słownictwo ponaddziedzinowe (ogólnonaukowe, jak np. *definicja*, *system*, *metodologia*, *paradygmat*, *dowodzenie*, *teza*) oraz słownictwo erudycyjne, książkowe typu: *inkluzywny*, *homogeniczny*, *ad hoc*, *in statu nascendi*. Cechą słownictwa naukowego jest jego abstrakcyjny charakter, zwłaszcza w porównaniu do słownictwa potocznego, w którym dominują wyrazy o znaczeniu konkretnym.

Na poziomie składniowym styl naukowy cechuje się nasyceniem wypowiedzi środkami metatekstowymi oraz wykładnikami spójności: *jak zostało pokazane, w związku z tym, co za tym idzie*. W zakresie budowy zdań obserwuje się przewagę zdań podrzędnie złożonych, często wielokrotnie, odzwierciedla to logiczny tok rozumowania autora tekstu i przyczynia się do precyzji i ścisłego charakteru wypowiedzi, ale może też powodować duże trudności w odbiorze tekstów naukowych (zwłaszcza przez osoby spoza środowiska badaczy). W tekstach naukowych obserwujemy znaczny udział konstrukcji w stronie biernej i bezosobowych form czasownika (*wykonano, obserwuje się*). Do obiektywizacji wypowiedzi naukowej przyczynia się stosowanie gramatycznych form liczby mnogiej.

Teksty naukowe odznaczają się również bardzo charakterystyczną kompozycją, m.in. podziałem na rozdziały, podrozdziały, paragrafy, punkty i podpunkty. Typowy schemat organizacji tekstu naukowego zawiera: tezę, argumentację, przykłady, wnioski/konkluzje, zagadnienia dyskusyjne. Znamienne jest operowanie cytatami i odwołaniami do ustaleń innych badaczy. Teksty naukowe są opatrzone specjalnymi mikrotekstami w postaci przypisów, bibliografii, zestawu skrótów, indeksów, często towarzyszą im elementy graficzne jak tabele, wykresy, grafiki. Wymienione wykładniki zewnętrzne pozwalają bardzo wyraźnie wyodrębnić teksty naukowe spośród innych typów wypowiedzi pisanych.

Wypowiedzi naukowe przybierają formę wyspecjalizowanych gatunków. Ich wybór jest uzależniony od dyscypliny naukowej, przedmiotu i zakresu badań (opracowanie przyczynkarskie, studium przypadku, synteza etc.), a także od formy i nośnika publikacji. Do podstawowych gatunków tekstów naukowych należą: artykuł naukowy (i jego uszczegółowienia: rozprawa, studium), monografia, omówienie, sprawozdanie, recenzja, referat (prezentacja).

3. Język nauki w obrębie dyskursu naukowego. Zakres i cele raportu

Wszystkie omówione wcześniej cechy stanowią o odrębności tekstów naukowych pod względem językowym. Teksty te traktowane zbiorczo składają się na dyskurs naukowy. Językowy kształt tego dyskursu, jak pokazano, jest pochodną jego wewnętrznych funkcji komunikacyjnych (precyzyjny opis, obiektywność, informacyjność, utrwalanie, użyteczność/stosowalność), a równocześnie wynikiem złożoności samego przedmiotu opisu (zróżnicowanie i stopień skomplikowania rzeczywistości, która jest poddawana badaniom naukowym). Dyskurs naukowy funkcjonuje na dwóch poziomach: wewnętrznym – służącym reprodukowaniu, powielaniu i rozwojowi wiedzy naukowej, oraz zewnętrznym – nastawionym

na upowszechnienie i popularyzację osiągnięć naukowych. Na obu tych poziomach ujawnia się zupełnie inna sytuacja komunikacyjna: inny jest prymarny odbiorca tekstów, inne są intencje nadawcy, cele komunikacyjne, gatunki wypowiedzi.

W tym raporcie skoncentrujemy uwagę na poziomie pierwszym, tj. wewnętrznym obiegu języka nauki zorientowanej na funkcjonowanie wewnątrz środowiska naukowego. Drugi bowiem – zewnętrzny obieg dyskursu wykorzystuje w znacznej mierze takie środki językowe, które są również właściwe odmianie ogólnej języka, w niewielkim stopniu uzupełnione elementami należącymi *stricto* do stylu naukowego (np. terminologia).

W ramach tak uściślonego dyskursu naukowego można zauważyć kilka szczególnych, powtarzalnych schematów komunikacyjnych, tworzonych przez układ specyficznych uczestników, cele, środki i formy językowe, właściwe danemu modelowi wypowiedzi.

Ludzie nauki wypowiadają się na ogół w określonym celu, kierując swą wypowiedź do określonego (bądź nie) adresata, co wiąże się z przestrzeganiem wypracowanych reguł i wzorców komunikacyjnych. W niektórych typach wypowiedzi wzorce te są mocno sformalizowane, a przestrzeganie wyznaczonych reguł jest warunkiem *sine qua non* ich skuteczności (niekiedy również samego dopuszczenia do obiegu naukowego bądź do konkretnego adresata). Szczególnie wyraźnie widać to w różnego typu formularzach wniosków o granty, a także w niektórych typach artykułów naukowych.

W obiegu naukowym funkcjonują następujące rodzaje tekstów:

1/ teksty naukowe prymarne (podstawowe), realizujące schemat komunikacyjny „specjalista mówi/pisze jawnie do bliżej nieokreślonych/nieznanych specjalistów o wynikach swoich badań”; celem tego typu tekstów jest podzielenie się przez autora wynikami prowadzonych badań, ich upowszechnienie/wprowadzenie w obieg naukowy, poddanie weryfikacji środowiskowej (możliwość falsyfikacji); realizacje gatunkowe: artykuł naukowy, monografia, referat (publikowane pod nazwiskiem);

2/ teksty naukowe wtórne, realizujące schemat komunikacyjny „naukowiec mówi/pisze jawnie do bliżej nieokreślonych/nieznanych naukowców o swoich refleksjach na temat innych tekstów/wyników badań”; celem tekstów jest krytyka naukowa, weryfikacja (aprobatywna lub negatywna), prowadząca do akceptacji bądź odrzucenia wyników innych badań; realizacje gatunkowe: recenzja, artykuł recenzyjny, głos w dyskusji, artykuł polemiczny (publikowane pod nazwiskiem).

3/ teksty paranaukowe użytkowe, realizujące schemat komunikacyjny „naukowiec mówi/pisze niejawnie do konkretnego (znanego lub nieznanego) naukowca lub do redakcji/wydawcy o swoich refleksjach na temat innych tekstów/wyników badań”; celem

wskazanych tekstów jest krytyka naukowa, weryfikacja (aprobatywna lub negatywna), prowadząca do akceptacji bądź odrzucenia wyników innych badań; realizacje gatunkowe: recenzja wydawnicza (niepublikowane).

4/ teksty paranaukowe administracyjne prymarne, realizujące schemat komunikacyjny „naukowiec mówi/pisze jawnie do instytucji naukowej o swoich planach naukowych”; celem jest uzyskanie akceptacji i pozyskanie środków na badania; realizacje gatunkowe: wnioski grantowe (aplikacja);

5/ teksty paranaukowe administracyjne wtórne, realizujące schemat „naukowiec pisze niejawnie do instytucji naukowej o swoich refleksjach na temat przedstawionych planów naukowych”; celem jest akceptacja bądź odrzucenie zaproponowanych badań; realizacja gatunkowa: recenzja wniosku grantowego;

6/ teksty administracyjne, realizujące schemat „instytucja naukowa mówi/pisze do nieokreślonych naukowców”; celem jest informowanie o podejmowanych działaniach, ogłaszanie konkursów, regulowanie zasad funkcjonowania środowiskowego; realizacje gatunkowe: gatunki urzędowo-administracyjne, ogłoszenie konkursowe, rekomendacje, kodeksy.

4. Kontekst „nowej nauki” (postnauki)

Badacze stylu naukowego zauważają, że „współczesna nauka pragnie zachować względną autonomię, choć równocześnie coraz donośniej brzmią zarzuty o jej skomercjalizowaniu i zmilitaryzowaniu oraz tendencyjności. Staje się ona postakademicka wraz z zacieraniem rozróżnienia nauki akademickiej (podstawowej, „czystej”) i nauki przemysłowej (utożsamianej z „produkcją” wiedzy zakładającej jak najszybsze wdrożenie)” (Gajda 2020: 8). Ta opinia to tylko jeden z głosów uświadamiających przemiany kulturowe w obrębie całościowo pojmowanej działalności naukowej. W ostatnich 20 latach nasiliły się bowiem zmiany nie tylko w uprawianiu nauki, ale także w samym komunikowaniu w niej i o niej: czyli *de facto* w języku nauki. Zmiany te stają się szczególnie wyraźne w kontekście świata zglobalizowanego, poddanego naciskom instytucjonalnym, wymagającym przede wszystkim konkurencyjności, skuteczności, szerokiego zasięgu i wpływu społecznego (użyteczności nauki). Tego rodzaju presja narzuca interpretowanie i postrzeganie badań naukowych w kategoriach walki czy wyścigu, w którym liczą się jedynie najlepsi i w którym należy dążyć do

dywersyfikacji nakładów na naukę na podstawie zobiektywizowanych wskaźników „skuteczności”, „siły wpływu”, „znaczenia” badań.

Wymienione czynniki te powodują zmiany również w obrębie języka nauki. Jeśli dopisać do tego postępującą informatyzację i zmiany komunikacji pod wpływem internetu, to jako pierwszorzędną cecha uwidacznia się przede wszystkim dominacja języka angielskiego jako globalnego języka nauki. Język ten stał się już podstawowym w obszarze wielu dyscyplin w dziedzinach nauk inżynieryjno-technicznych, medycznych i nauk o zdrowiu, rolniczych, nauk ścisłych i przyrodniczych. W mniejszym stopniu dotyczy to nauk humanistycznych i społecznych – co ma związek, najogólniej mówiąc, z relacjami między poznawaną rzeczywistością a kontekstem społecznym i kulturowym, z natury rzeczy mniej poddającym się globalizacji i ujawniającym najwięcej cech lokalnych, specyficznie narodowych.

W ostatnich latach badacze dostrzegają wewnętrzne rozwarstwienie się całościowo pojmowanego dyskursu naukowego, a dysproporcje w rozwoju dotyczą z jednej strony nauk ścisłych, technologicznych, związanych z rozwojem kultury materialnej, a z drugiej – humanistycznych i społecznych, wiążących się raczej z rozwojem kultury światopoglądowo-duchowej (Gajda 2020). Koncentracja kapitału, zainteresowania społecznego i uwagi czynników politycznych wokół nauk „kultury materialnej” powoduje jeszcze większe dysproporcje w rozwoju. Konsekwencją tego stanu jest zapóźnienie i zaniedbanie (także finansowe) nauk humanistycznych i społecznych.

Wymogi stawiane nowoczesnej nauce dotyczą, jak już wspomniano, jej użyteczności społecznej, ujawniającej się we wszelkiego rodzaju skutkach wdrożeniowych. Uprawianie nauki „czystej” (nauki podstawowe) jest coraz mniej uzasadnione społecznie. Oczekiwanie natychmiastowej efektywności i użyteczności, brak zrozumienia dla funkcjonowania dyskursu naukowego jako całości, w którym bardzo często pojedyncze odkrycia czy wyniki badań znajdują kontynuację lub zastosowanie dopiero po długim czasie, przekłada się również na przemianę komunikacji naukowej zmierzające w kierunku swoistego „public relations” czy odmian „nowomowy naukowej” (Włoskiewicz 2020). W ten sposób ujawnia się nowy (nieobecny w dawniejszych, tradycyjnych tekstach) cel komunikacyjny, jakim jest wykreowanie wysokiej rangi własnych badań, ich wysokie pozycjonowanie w stosunku do innych. Warto w tym kontekście wymienić również powtarzane od kilkunastu lat polityczne hasło o konieczności poprawy pozycji polskiej nauki w świecie w związku z miejscem, jakie polskie uczelnie zajmują w światowych rankingach szkół wyższych (głównie w tzw. rankingu szanghajskim). Tego rodzaju postulaty jeszcze bardziej wzmacniają funkcjonujące

mechanizmy parametryzacji, ewaluacji i swoiście wdrażanej konkurencyjności, odzwierciedlonej właśnie w różnego typu zestawieniach rankingowych.

Wraz ze zmieniającą się rzeczywistością społeczną i kulturową oraz cywilizacyjną zmienia się również sam dyskurs naukowy. O ile w obrębie nauk dotyczących „kultury materialnej” zmiany są stosunkowo niewielkie, o tyle radykalnym przeobrażeniom poddany został język nauk społecznych i humanistycznych. Pod wpływem globalizacji oraz nowych prądów kulturowych (postmodernizm, transhumanizm) nastąpiła tu jakościowa zmiana sposobu komunikowania się. W ponowoczesnej nauce komunikację tę reguluje historyczność, relatywizm, pluralizm, zacieranie ostrych granic kategorii poznawczych, podmiotowość, zrzeczenie się części obiektywizmu na rzecz subiektywizmu. Funkcjonujący w pluralistycznym świecie różnych teorii i metod, które z założenia są w równym stopniu uprawomocnione, ponowoczesny podmiot badawczy nie powinien odrzucać konkurencyjnych projektów poznawczych, poddawać ich testowi falsyfikacji (jak to czynił scjentyistyczny racjonalista), ale może podjąć z nimi polemikę (Witosz 2011).

Zmiany języka są zatem obserwowane na kilku poziomach:

- stylu: poprzez zacieranie granic między stylem naukowym, akademickim i popularnonaukowym oraz wpływ na język nauki innych dyskursów kultury, stąd mowa o eseizacji stylu naukowego, gawędowości, potoczności, udziwnieniu, nadmiernej retoryzacji;

- konwencji gatunkowych: rozprzestrzenianie się gatunków „zmańczonych”, kariera eseju i przenikanie gatunków spoza tradycyjnie wyodrębnianej sfery wypowiedzi naukowych. Kariera form „zmańczonych” spowodowała, że w żargonie akademickim coraz rzadziej używa się rozróżnień gatunkowych, zastępując je bardziej pojemną, choć zgoła nie genologiczną nazwą „tekst”;

- kompozycji: rozbicie zamkniętej, trójczłonowej struktury (obejmującej wstęp, rozwinięcie, zakończenie) i zwrot w stronę formy otwartej, zezwalającej na liczne dygresje i luźno związane z treścią wypowiedzi komentarze. Kompozycja niektórych tekstów naukowych zaczyna przypominać poetykę hipertekstu;

- leksyki: odejście od wzoru języka sformalizowanego w humanistyce oraz wymogu ścisłości i jasności stylu na rzecz języka tropicznego, gry znaczeniem i formą słowa (wizualizacja pisma); brak precyzji terminologicznej, jasności definicji przy równoczesnym rozrastaniu się żargonu. Leksyka nie służy klarowności wyводу (Witosz 2011).

5. Status polszczyzny w dobie dominacji języka angielskiego

Wspomniana w poprzednim podrozdziale dominacja języka angielskiego we współczesnej nauce ma swoje uzasadnienie, związane przede wszystkim z zasięgiem (i pośrednio wpływem) publikacji. Rozpowszechnienie języka angielskiego w wymiarze globalnym („*lingua franca* XXI wieku”) zapewnia jej najszerszy zasięg. Jednocześnie trzeba mieć świadomość, że wybór języka angielskiego i zarzucenie tym samym własnego języka etnicznego (np. polskiego) ma – jak każde użycie języka – wymiar nie tylko praktyczny, ale też kulturowy, społeczny, tożsamościowy. Publikowanie po angielsku z jednej strony umożliwia badaczowi wejście w międzynarodową wspólnotę naukową (co jest traktowane jako prestiżowe), z drugiej strony ma jednak negatywne konsekwencje: oznacza rezygnację z uczestnictwa w lokalnych wspólnotach naukowych, które posługują się językami narodowymi. Badacz w ten sposób upowszechnia swoje wyniki w skali międzynarodowej (potencjalnie), ale pomija skalę lokalną. W związku z tym mogą pojawiać się dylematy związane z powinnościami naukowców względem własnych wspólnot lokalnych, które przecież pośrednio współuczestniczą w finansowaniu badań naukowych, a które są w procesie publikacyjnym pomijane lub marginalizowane.

Badania nad wyborem języka angielskiego przez polskich naukowców (*notabene*, ich wyniki opublikowano po angielsku: Duszak, Lewkowicz 2008) ujawniły kilka prawidłowości. Po pierwsze, wybór języka angielskiego nie oznacza całkowitej rezygnacji z innych języków, w tym polskiego: po polsku publikuje 93% naukowców, po angielsku 66%, a w innych językach 25%. Oznacza to, że większość badaczy decyduje się na publikowanie w więcej niż jednym języku. Interesujące są powody konkretnych wyborów (dlaczego naukowcy wybierają język angielski, a dlaczego polski?). Do najważniejszych powodów wyboru angielskiego jako języka publikacji należą: wielka liczba czasopism publikujących tylko po angielsku, uzyskanie możliwie najszerszego grona czytelników, ranga angielskiego jako najpopularniejszego języka akademickiego, możliwość współpracy międzynarodowej, możliwość uczestniczenia w najważniejszych debatach naukowych, współczynnik wpływu. Zróżnicowany jest oczywiście udział badaczy publikujących po angielsku w obrębie poszczególnych dziedzin i dyscyplin: najwyższy jest w naukach medycznych (sięga 90%), a najmniejszy w naukach społecznych i humanistycznych (do wyjątków należy w tych dyscyplinach psychologia ze współczynnikiem 68% oraz językoznawstwo na poziomie 54%).

Wskazane powody wyboru języka angielskiego trudno oceniać i wartościować, pozytywnie bądź negatywnie. W wielu wypadkach wybór angielskiego jako głównego języka

publikacji jest racjonalny. Pojawiają się jednak w tym kontekście uwagi związane z trudnościami, jakie napotyka Polak publikujący po angielsku w czasopiśmie bądź wydawnictwie anglojęzycznym: odmienne podejście do krytyki naukowej, bardziej rygorystyczne przestrzeganie wymogów (w tym językowych, ale i metodologicznych), duży procent odrzuconych przez recenzentów złożonych do druku tekstów, także z powodu znikomego znaczenia (lub lokalnego charakteru) podejmowanych zagadnień. Ta ostatnia kwestia jest szczególnie istotna zwłaszcza w domenie nauk humanistycznych i społecznych – przygotowywane do druku publikacje nierzadko odnoszą się do szczegółowych badań ściśle związanych z kulturą narodową. Badania te z natury rzeczy w mniejszym stopniu interesują naukowców zagranicznych, choć same w sobie są często fascynujące dla przedstawicieli rodzimego środowiska naukowego (nie mówiąc już o wtórnym odbiorcy, jakim jest społeczeństwo). Dla tego typu opracowań (obszarów badawczych) język polski powinien być podstawowym językiem publikacyjnym, a badacze decydujący się na publikowanie po polsku w rodzimych czasopismach i wydawnictwach nie powinni być z tego powodu niżej oceniani. Potrzebne jest zatem wypracowanie odpowiednich mechanizmów i kryteriów oceny badań mających duże znaczenie dla rodzimej kultury i społeczeństwa polskiego.

Zupełnie odrębną kwestią jest – stawiany często przez instytucje finansujące czy oceniające badania – wymóg sporządzania dokumentacji (wnioski, formularze o granty, raporty itp.) głównie w języku angielskim. Wnioski do sztanarowego konkursu grantowego, finansowanego przez największą polską agendę rządową (konkurs OPUS Narodowego Centrum Nauki) muszą być zazwyczaj pisane po angielsku: dotyczy to zwłaszcza szczegółowego opisu badań. Stawia to wielu naukowców, np. zajmujących się lokalnymi, ale – jak wskazano – ważnymi społecznie badaniami bądź też nieposługujących się w ogóle językiem angielskim, w gorszej sytuacji, ponieważ albo zupełnie wyklucza ich z grona wnioskujących, albo zmusza do korzystania z pośrednictwa osób trzecich w roli tłumaczy.

Preferowanie języka angielskiego uzasadnia się na ogół możliwością lub potrzebą powołania zewnętrznych recenzentów, ale w praktyce, w odniesieniu do tych lokalnie sprofilowanych badań, nie ma w ogóle uzasadnienia, ponieważ najlepszymi, a często w ogóle jedynymi specjalistami z danego zakresu są naukowcy polscy (por. badania nad literaturą i kulturą rodzimą, szczegółowymi zagadnieniami dotyczącymi języka polskiego czy historii Polski, nauczaniem języka polskiego (np. dydaktyką ortografii) etc.

Bibliografia

- Ł. Afeltowicz: *Praktyka badawcza w perspektywie współczesnych studiów nad nauką*, Toruń 2012.
- E. Bińczyk: *Technonauka w społeczeństwie ryzyka. Filozofia wobec niepożądanych następstw praktycznego sukcesu nauki*, Toruń 2012.
- S. Burgess & P. Martín-Martín: *English as an additional language in research publication and communication*, Bern 2008.
- S. Dubisz: Czy grozi nam zanik polskiego języka naukowego – próba diagnozy historycznej w kontekście współczesnych procesów globalizacji. Materiały z Kongresu Języka Polskiego, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1374&Itemid=50
- A. Duszak & J. Lewkowicz: *Publishing academic texts in English: A Polish perspective*, „Journal of English for Academic Purposes” 2008, no 7, p. 108–120.
- S. Gajda: *Współczesna polszczyzna naukowa. Język czy żargon?*, Opole 1990.
- S. Gajda S: *Kultura języka naukowego*, [w:] *O zagrożeniach i bogactwie polszczyzny*, red. J. Miodek, Wrocław 1996.
- S. Gajda: *Współczesny polski dyskurs naukowy*, [w:] *Dyskurs naukowy – tradycja i zmiana*, red. S. Gajda Opole 1999.
- S. Gajda: *Terminologia a współczesna rzeczywistość naukowa*, „Poradnik Językowy” 2020, nr 5, s. 7–17.
- Język współczesnej humanistyki*, red. J. Pelc, Warszawa 2000.
- T. Lillis & M. J. Curry: *Academic writing in a global context: The politics and practices of publishing in English*. Abingdon 2010.
- O trudnym łatwo. Materiały sesji poświęconej popularyzacji nauki*, red. J. Miodek, M. Zaśko-Zielińska, Wrocław 2002.
- R. Piętkowa: *Przemiany dyskursu naukowego a style konwersacyjne*, [w:] *Polskie języki. O językach zawodowych i środowiskowych. Materiały VII Forum Kultury Słowa. Gdańsk 9–11 października 2008 rok*, red. M. Milewska Stawiany, E. Rogowska Cybulska, Gdańsk 2010, s. 320–340.
- M. Rzeszutko-Iwan: *Tekst naukowy i jego realizacje. Wstęp do rozważań*, [w:] *Wybrane zagadnienia lingwistyki tekstu, analizy dyskursu i komunikacji międzykulturowej – In memoriam Profesor Anny Duszak (1950–2015)*, red. U. Okulska, U. Topczewska, A. Jopek-Bosiacka, Warszawa 2018, s. 125–143.
- E. Solska: *Czas kultury naukowej*, Lublin 2019.

T. Sławek: *Antyгона w świecie korporacji. Rozważania o uniwersytecie i czasach obecnych*, Katowice 2020.

J. Strelau: *Nauka a media*, [w:] *Teoria i praktyka upowszechniania nauki. Wczoraj i jutro*, red. F. Gucza, W. Wiśniewski, Warszawa 2005, s. 121–128.

J. Swales: *Research genres: Explorations and applications*, Cambridge 2004.

Teoretyczne podstawy terminologii, red. F. Gucza, Warszawa 1991.

B. Witosz: *Naukowy język polski wobec metodologii ponowoczesnej. Materiały z Kongresu Języka* *Polskiego*

https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1375&Itemid=50

W. Włoskowicz: *Nowomowa pseudometanaukowa? O języku polskiej polityki naukowej*, „Poradnik Językowy” 2019, nr 10, s. 35–47.

Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec

**Ranga języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych –
na konferencjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz w tekstach
pokonferencyjnych²⁶**

By ocenić rangę języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych, przeprowadzono analizę materiałów konferencyjnych, biorąc pod uwagę strony internetowe konferencji, komunikaty organizatorów, programy konferencji, plakaty. Zwracano uwagę na informacje dotyczące języka / języków konferencyjnych i przyszłych publikacji, w tym na uwarunkowania decydujące o wyborze języka wystąpień (referatów i posterów) oraz języka artykułów. Okazało się, że o wyborze języka konferencji decyduje splot kilku czynników: merytorycznych (naukowych), między innymi poruszana problematyka, dyscyplina; instytucjonalnych (polityka naukowa państwa) i organizacyjnych (np. podjęta przez jednostkę organizującą konferencję współpraca międzynarodowa, udział badaczy w pracach różnych gremiów naukowych, realizacja projektów badawczych).

Tytuły konferencji międzynarodowych są formułowane albo we wszystkich językach konferencyjnych (np. polskim, angielskim, niemieckim, por. 3. *Międzynarodowa Konferencja Przekładoznawcza / 3rd International Conference in Translation Studies / 3. Internationale Übersetzungswissenschaftliche Konferenz*, poz. 278 w zestawieniu), albo tylko w języku angielskim bądź innym języku konferencyjnym (*Autour de la notion de pragmatème et de notions connexes: diversité d'approches, de termes et de pratiques*, poz. 19 w zestawieniu), albo tylko w języku polskim (*Międzynarodowa konferencja „Język i kultura z perspektywy lokalnej i globalnej”*, poz. 279 w zestawieniu). Zdarza się też układ hybrydowy: ogólna informacja (np. zasięg konferencji: konferencja międzynarodowa) jest podana w języku polskim, a temat konferencji w języku polskim i języku obcym, por. poz. 280 w zestawieniu: *Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa: Religio. Interiorità ed exteriorità. Intymność i zewnętrzność*. Tytuły niektórych konferencji krajowych podawane są i w języku polskim, i w języku angielskim, mimo że językiem obrad jest polski: *Krajowa Konferencja*

---

²⁶ Por. Ten fragment sprawozdania powstał na podstawie danych zgromadzonych w Tabeli 1. Ranga języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych (na konferencjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz w tekstach pokonferencyjnych – publikacjach) – zestawienie tabelaryczne. Aneks.

„*Grafen i inne materiały 2D*” / *Polish Conference „Graphene and 2D materials*” (poz. 270 w zestawieniu).

Spośród 280 konferencji wyłącznie angielski jako język konferencyjny miało 43, z czego zdecydowaną większość (38) stanowiły sympozja krajowe organizowane przez filologów obcych lub międzynarodowe. Należy więc stwierdzić, że posługiwanie się wyłącznie angielszczyzną na konferencjach krajowych należy do rzadkości (w okresie sprawozdawczym dotyczyło to następujących dziedzin: nauki o zdrowiu, inżynieria biomedyczna, nauki biologiczne, nauki fizyczne).

Język angielski preferowany jest na konferencjach w takich dyscyplinach, jak automatyka, elektronika, elektrotechnika, inżynieria informatyczna. Z kolei na konferencjach organizowanych przez przedstawicieli takich dyscyplin, jak filozofia, nauki o kulturze i religii, sztuka, dominują wystąpienia w języku polskim.

Jeśli na konferencji referaty mogą być wygłaszane w jednym z dwóch języków – polskim i angielskim, pierwszeństwo zazwyczaj daje się językowi angielskiemu (por. poz. 58 w zestawieniu), co jest zaznaczane przez organizatorów wydarzenia w komunikatach przedkonferencyjnych. Zdecydowanie rzadziej pierwszeństwo przyznaje się językowi polskiemu (por. poz. 113 w zestawieniu). Sporadycznie organizatorzy obligują uczestników do wygłoszenia referatów w języku polskim: „Referaty muszą być napisane w języku polskim” (por. poz. 78 w zestawieniu). Niektórzy organizatorzy zawężają zakres użycia języka angielskiego, por. „Dopuszcza się przyjęcie referatu w języku angielskim, gdy przynajmniej jeden z autorów jest obcokrajowcem”; „Oficjalnym językiem konferencji jest język polski, jednak dopuszcza się przedstawienie prac w języku angielskim w sesjach z udziałem wykładowców zagranicznych”. Sporadycznie organizatorzy wymagają przygotowania referatu tylko w języku polskim (niekoniecznie dotyczy to nauk humanistycznych, por. poz. 78 w zestawieniu). Dopuszczają ponadto wygłoszenie referatu w języku angielskim w sesjach z udziałem referentów zagranicznych (por. poz. 98 w zestawieniu). Nawet jeśli językiem konferencyjnym jest polski, organizatorzy najczęściej nie stwarzają ograniczeń co do języka posterów i prezentacji multimedialnych – mogą być one przygotowane także w językach obcych. Uwagę zwraca fakt, że organizatorzy konferencji zdają sobie sprawę z obniżającej się rangi języków narodowych (języków słowiańskich) w komunikacji naukowej, dlatego zapowiadając konferencję, piszą na przykład tak: „Jest to jedyna konferencja paleontologiczna, w czasie której używane są narodowe, słowiańskie języki” (por. poz. 224 w zestawieniu).

W analizowanym zestawieniu są również ujęte konferencje krajowe (cykliczne), które do 2018 roku odbywały się w języku polskim (ich tytuły były jednak sformułowane po polsku

i po angielsku), zaś postery mogły być przygotowane po angielsku, ale od roku 2019 organizatorzy przedsięwzięcia wprowadzili wyłącznie angielski jako oficjalny język konferencji / publikacji (por. poz. 105, 270 w zestawieniu).

Podczas konferencji prowadzonych w dwóch językach organizatorzy przyjmują różne rozwiązania: wprowadzają podział na sekcje krajowe (z językiem polskim) i międzynarodowe (z językiem angielskim), por. pozycja 143 w zestawieniu; planują obrady plenarne w języku angielskim, a obrady w sekcjach w języku polskim (por. poz. 174 w zestawieniu); dopuszczają referaty we wszystkich językach konferencyjnych (np. w językach: polskim, ukraińskim, rosyjskim, angielskim), wymagają jednak, by slajdy i postery obowiązkowo były przygotowane w języku angielskim (por. poz. 264 w zestawieniu). Na niektórych jednak konferencjach, mimo że językiem wygłaszanych referatów jest wyłącznie angielski, dopuszcza się postery w języku polskim i/lub w innych językach (przede wszystkim słowiańskich). Czasami tytuły nadawane sekcjom tematycznym sygnalizują, w jakim języku będą toczyć się obrady, por. poz. 272 w zestawieniu: „Językiem konferencyjnym dla wszystkich sekcji z wyjątkiem sekcji «Art in foreign language education» jest język polski. Sekcja «Art in foreign language education» obraduje w języku angielskim”.

Dobłą praktyką na dwujęzycznych konferencjach są symultaniczne lub konsekwentne tłumaczenia wystąpień: „Zapewniamy tłumaczenie symultaniczne wszystkich wystąpień konferencyjnych oraz tłumaczenie konsekwentne warsztatów tematycznych” (por. poz. 108 w zestawieniu). Tłumaczone są albo całe konferencje, albo tylko referaty w sekcjach tematycznych, por. poz. 161 w zestawieniu: „Obrady w sekcjach po polsku, po angielsku oraz po polsku i angielsku (z tłumaczeniem symultanicznym)”. Zdarza się jednak, że tłumaczone są wyłącznie wystąpienia prelegentów podczas obrad plenarnych: „Przewidujemy dwa języki konferencyjne: polski i angielski, przy czym tłumaczenie symultaniczne będzie dotyczyło tylko sesji plenarnej. Planujemy organizację kilku równoległych sesji tematycznych w języku polskim i w języku angielskim” (por. poz. 174 w zestawieniu).

Konferencje, w których biorą udział jako słuchacze także nauczyciele różnych przedmiotów (ogólnych i zawodowych), są zawsze (niezależnie od dyscypliny) organizowane w języku polskim. Dodajmy, że w dziedzinie nauk medycznych i nauk farmaceutycznych (w trakcie tzw. konferencji naukowo-szkoleniowych) mimo tendencji do uznawania języka angielskiego za konferencyjny – obrady prowadzone są najczęściej po polsku (por. np. *Konferencja Naukowa „Współczesne badania analityczne w farmacji i w medycynie”*). Dotyczy to również konferencji z zakresu niektórych nauk rolniczych, głównie weterynarii (por. np. *Konferencja: „Zatrucia pokarmowe stałym zagrożeniem zdrowia publicznego”*).

Organizatorzy konferencji, podając informację o możliwości opublikowania referatów, zwracają uwagę na język, w jakim należy przygotować artykuł do druku w czasopiśmie lub monografii. Proponują na przykład publikowanie w języku angielskim (niezależnie od języka, w jakim był wygłoszony referat) w wysoko punktowanych czasopismach zagranicznych, publikowanie w języku polskim (z abstraktem w języku angielskim) w wydawnictwach krajowych punktowanych niżej lub niepunktowanych (por. poz. 91, 139 w zestawieniu). Bywa też i tak, że organizatorzy stwarzają autorom możliwość publikacji artykułu w punktowanym czasopiśmie (w tym zagranicznym), ale jednocześnie informują, że koszty wydania publikacji poniosą sami autorzy (muszą oni wnieść dodatkową opłatę); czasami podają informację o wysokości kosztów druku: „istnieje możliwość druku artykułu w języku angielskim w czasopiśmie «Archives of Metallurgy and Materials» (LF, wg wykazu z 2017 30 pkt.) pod warunkiem spełnienia wymagań redakcyjnych oraz za dodatkową opłatą 500 PLN z VAT”, „Opłaty za jedną publikację: Journal of Research and Applications in Agricultural Engineering (400 PLN + 23% VAT), Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna (200 PLN + 23% VAT)”, por. poz. 79, 119 w zestawieniu.

Zaobserwowano praktykę zachęcania autorów referatów do tego, by opublikowali swoje teksty (najczęściej w języku angielskim) w zagranicznych czasopismach branżowych, które są często punktowane wyżej niż czasopisma rodzime. W tym celu organizatorzy wymieniają czasopisma i podają ich punktację (por. poz. 37, 49 w zestawieniu). Funkcję motywacyjną ma także pełnić informacja o tym, że czasopismo jest indeksowane w bazach Scopus i Web of Science (por. poz. 20, 70, 82 w zestawieniu).

O randze angielszczyzny w języku nauki zdaje się także świadczyć fakt, że uczestnicy konferencji krajowych, którzy wygłaszali referaty w języku polskim, proszeni są przez organizatorów o przygotowanie tekstów do publikacji w języku angielskim. Niekiedy pozostawia im się wybór języka, w jakim będzie opublikowany artykuł, ale jednocześnie zaznacza się, że preferowany jest język angielski, por. poz. 58 w zestawieniu.

Zdarza się, że organizatorzy konferencji sygnalizują zmiany, które zaszły w polityce wydawniczej danego czasopisma krajowego w związku z koniecznością dostosowania się do standardów baz międzynarodowych (artykuły są przyjmowane tylko w języku angielskim), por. poz. 105 w zestawieniu.

Organizatorzy konferencji często dają szczegółowe zalecenia dotyczące redakcyjnego i edytorskiego opracowania tekstu do publikacji (między innymi zwracają uwagę na poprawność językową artykułów w języku angielskim, podają wymagany język streszczeń, słów kluczowych, tytułów, tabeli, rycin, por. poz. 109, 111 w zestawieniu). Zazwyczaj proszą o przygotowanie

tytułów artykułów, streszczeń, słów kluczy, nazw tabel, podpisów pod materiałem ikonicznym w dwóch językach – polskim i angielskim (por. poz. 9 w zestawieniu), rzadziej w języku polskim i innym języku konferencyjnym.

Analizując teksty związane z organizacją konferencji, zwrócono uwagę na ich poprawność językowo-stylistyczną, interpunkcyjną i ortograficzną. Zdarza się, że tytuły konferencji są sformułowane nieprecyzyjnie, niekomunikatywnie, bywają nielogiczne i niezręczne stylistycznie, rozwlekłe; niektóre są kalkami składniowymi z języka angielskiego bądź zawierają wyrazy modne, wśród nich anglicyzmy, por. *VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Myśl Rehabilitacyjna Prof. Andrzeja Seyfrieda” Miednica człowieka – spojrzenie wieloaspektowe*; *III Ogólnopolskie Sympozjum Geointerdyscyplinarnych Metod Badawczych – GeoSym2018*; *Międzynarodowa i Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna zatytułowana Zastosowanie niezawodności i bezpieczeństwa w inżynierii środowiska*; *I Pedagogiczno-Mundurowa Krajowa Konferencja Naukowa*; *Międzynarodowe Sympozjum Biblijne Duch mówi – Kościół słucha; Osiągnięcia naukowe pielęgniarstwa polskiego w procesie wyzwań globalizacji jutra*; *Optymalizacja użytkowania i zasobności drzewostanów z punktu widzenia dochodowej funkcji produkcji drewna i kumulacji węgla*; *Współczesne trendy w uprawie i żywieniu roślin ogrodowych*; *W kierunku zarządzania procesowego organizacją – trendy i wyzwania*; *Nowe trendy w regulacji wzrostu i rozwoju generatywnego roślin*; *Drogi leśne – potencjał rozwoju społecznych funkcji lasu*; *Dobrostan bydła mlecznego – współczesne wyzwania?*; *I Kongres Zootechniki Polskiej pt. „Quo vadis Zootechniko”*; *Konferencja „Wylęgarnia 2018”*; *XXVI Konferencja Dyskusyjna z cyklu Fakty i fikcje w żywieniu człowieka, pod hasłem „Kawa, herbata, napoje niskoprocentowe – za i przeciw”*. Niekiedy organizatorzy konferencji włączają do tytułu – nie zawsze fortunnie – informację na temat zagranicznych uczestników konferencji: *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku (z udziałem gości zagranicznych)*, *V Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna na temat Połączenia montażowe – konstrukcja i technologia PM-2019 (z udziałem gości zagranicznych)*. Nadmienmy, że błędy językowe zdarzają się także w tytułach sekcji: *Wychowanie do i przez sztukę we współczesnych procesach dydaktycznych i wychowawczych*.

Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec

Ranga języka polskiego w czasopismach o profilu naukowym²⁷

Analizie poddano 188 losowo wybranych czasopism specjalistycznych (tj. 94 tytuły) – średnio po 4 z poszczególnych dyscyplin z każdej dziedziny nauki. Wśród nich były także czasopisma o charakterze interdyscyplinarnym, tj. takie, które sytuują się na styku kilku dyscyplin naukowych, por. np. 171, 173, 185, 187. Znaczna liczba analizowanych czasopism ukazała się w dwóch wersjach: tradycyjnej (papierowej) i elektronicznej, por. 27, 30, 36, 82; niekiedy czasopismo w wersji elektronicznej wydawane jest w języku angielskim, mimo że artykuły w wersji papierowej są opublikowane w języku polskim, por. 16. Jeśli pierwotną wersją czasopisma jest papierowa, to zdarza się, że po jakimś czasie (zazwyczaj po kilku tygodniach) redakcja udostępnia artykuły w formie elektronicznej, por. 28. Sporadycznie poszczególne tomy (numery, zeszyty) są udostępniane w formie e-booków, por. 5, 6.

Wśród analizowanych czasopism były takie, które oprócz artykułów zawierały inne materiały, np. kronikę wydarzeń/sprawozdania z wydarzeń (poz. 10, 14), kalendarz wydarzeń, biuletyny informacji rynkowych oraz informacje o wybranych konferencjach (poz. 62, 90), recenzje książek (poz. 130), informacje o nowościach wydawniczych (poz. 140), sprawozdania z zebrań i konferencji (poz. 140), nekrologi i wspomnienia o zmarłych pracownikach (poz. 13, 140), noty o autorach (poz. 125, 126).

Aby zaobserwować tendencje w zakresie preferowanego języka (polskiego lub obcego/obcych) w tekstach publikowanych w czasopismach reprezentatywnych dla różnych dziedzin wiedzy, sporządzono zestawienia statystyczne (por. tabela 2), uwzględniając dane, które pozwoliły zorientować się w proporcjach ilościowych między artykułami w języku polskim a tekstami w języku angielskim (lub innym). Na tej podstawie sformułowano następujące spostrzeżenia:

- 1) Język polski (w odmianie naukowej) preferowany jest w czasopismach reprezentujących większość dyscyplin z dziedziny nauk humanistycznych (z wyjątkiem archeologii), nauk rolniczych i nauk społecznych, np. geografii społeczno-ekonomicznej, a ponadto – nauk teologicznych i z dziedziny sztuki.
- 2) Język angielski – jako język artykułów w czasopismach naukowych – dominuje w niektórych dyscyplinach: w obrębie nauk inżynierjno-technicznych (np. ekonomia

---

²⁷ Por. Ten fragment sprawozdania powstał na podstawie danych zgromadzonych w Tabeli 2. Ranga języka polskiego w czasopismach o profilu naukowym – zestawienie tabelaryczne. Aneks.

i finanse, też w architekturze), naukach społecznych (np. naukach o polityce i administracji), naukach ścisłych i przyrodniczych. Sporadycznie w języku angielskim publikowane są artykuły na łamach czasopism z zakresu rolnictwa i ogrodnictwa – dyscyplina technologia żywności i żywienia. Duże dysproporcje między językiem angielskim a polskim – jako kodem artykułów – na korzyść języka angielskiego można zauważyć w periodykach z dziedziny psychologii. Już tytuły artykułów z zakresu psychologii zapowiadają, w jakim języku zostały napisane teksty (angielskim lub polskim); zawsze jednak artykuły te streszczane są w obu językach.

- 3) W czasopismach inżynieryjno-technicznych obserwujemy, że zamieszczone tam artykuły publikowane są w języku polskim lub w języku angielskim, sporadycznie zarówno w języku angielskim, jak i polskim (poz. 31, 32). Język angielski jest wyraźnie preferowany w czasopismach z kilku dyscyplin, takich jak: automatyka, elektronika i elektrotechnika; inżynieria lądowa i transport, inżynieria materiałowa, informatyka techniczna i telekomunikacja. Do artykułów anglojęzycznych przeważnie dołączone są streszczenia i słowa klucze w obu językach (angielskim i polskim). W czasopismach z zakresu inżynierii chemicznej i biomedycznej zamieszczone są natomiast artykuły, których językiem przekazu jest wyłącznie lub w zdecydowanej większości polszczyzna, poz. 45, 47, 29. Z kolei wśród periodyków naukowych z zakresu inżynierii lądowej i transportu spotykamy takie, w których wszystkie artykuły napisane są w języku angielskim (por. 51, 52), oraz takie, które zawierają wyłącznie teksty polskojęzyczne (poz. 49, 50). Przeważnie jednak streszczenia i słowa kluczowe są zredagowane w obu językach. W nielicznych czasopismach streszczenia są zredagowane po angielsku. W niektórych czasopismach brakuje słów kluczy (poz. 21, 22, 25, 26, 177, 178, 187, 188) bądź słów kluczy i streszczeń (poz. 147, 148). Na marginesie zauważmy niekonsekwencje dotyczące języka streszczeń i słów kluczy (poz. 9, 10). Zdarza się, że artykuły napisane po polsku i angielsku mają streszczenia jedynie w języku polskim (poz. 3).
- 4) Wybór języka (polskiego lub angielskiego) w pismach naukowych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu uwarunkowany jest dyscypliną lub podejmowaną na łamach danego pisma problematyką szczegółową. Zarówno w czasopismach reprezentujących nauki farmaceutyczne, jak i nauki medyczne dominują artykuły polskojęzyczne. Język angielski natomiast jest preferowany na

łamach dwóch czasopism z zakresu chirurgii. Z kolei w czasopiśmie z zakresu nauk o kulturze fizycznej – oprócz artykułów napisanych w języku polskim – są pojedyncze teksty w języku rosyjskim, zaś wychodzące w Krakowie czasopismo (wyd. AWF) publikowane jest wyłącznie w języku angielskim (do artykułów nie dołączono ani streszczeń, ani słów kluczy w języku polskim, poz. 75, 76).

- 5) W ramach zróżnicowanej wewnętrznie dziedziny nauk społecznych da się wyodrębnić czasopisma, w których zamieszczone są artykuły napisane po polsku, angielsku, a niektóre – po rosyjsku. Proporcje ilościowe między artykułami polsko- i angielskojęzycznymi są wyrównane (50% – po polsku, 50% – po angielsku). Artykuły w języku rosyjskim (ze streszczeniami i słowami kluczami również w tym języku) stanowią ok. 30% w każdym czasopiśmie.
- 6) O wyborze języka artykułów zamieszczonych w czasopismach naukowych z różnych dyscyplin decyduje subdyscyplina wiedzy, np. w czasopismach z zakresu neofilologii i glottodydaktyki większość tekstów jest napisanych w językach obcych – będących zarówno przedmiotem badań, jak i narzędziem opisu dociekań naukowych, por. 13, 14. Równie istotnym czynnikiem wpływającym na wybór języka jest obszar badawczy, o którym mowa w artykule, np. w czasopiśmie z nauk o polityce i administracji znajdują się artykuły na temat polityki wschodniej, napisane w języku rosyjskim (tylko w 25% tekstów o tej tematyce językiem przekazu jest angielski). Kolejnym czynnikiem mającym wpływ na wybór języka artykułów jest zasięg czasopisma (odbiorcy krajowi i/lub zagraniczni), a przede wszystkim – skład autorski (m.in. zaproszeni goście – specjaliści zagraniczni). W periodykach z dziedziny prawa kanonicznego zamieszczono – oprócz licznych artykułów w języku polskim – kilka tekstów w językach: włoskim i hiszpańskim. Na marginesie warto zauważyć pewną niekonsekwencję: notkę o autorze artykułu napisanego po hiszpańsku sformułowano w języku włoskim.
- 7) Język, w jakim publikowane są artykuły, bywa w pewnym stopniu uzależniony od utrwalonej w tradycji pozycji danego pisma w środowisku naukowym oraz potencjalnych czytelników. Przykładowo: wydawane przez Komitet Astronomii PAN „Acta Astronomika” zamieszczają wyłącznie teksty pisane po angielsku. Inne pismo z tej samej dyscypliny „Urania. Postępy Astronomii”, ukierunkowane – jak sądzimy – na popularyzację osiągnięć astronomii w kręgu odbiorców krajowych ukazuje się w języku polskim (brakuje w nim streszczeń artykułów i słów kluczowych).

- 8) Redaktorzy większości czasopism zalecają autorom, by do artykułów w języku polskim dołączali streszczenia i słowa klucze w języku angielskim (poz. 178, 179). Niektóre wydawnictwa wymagają także, by do artykułów w innym niż polskim języku autorzy dołączali streszczenia i słowa kluczowe w językach polskim i angielskim.

Nadmieńmy, że redakcje prestiżowych czasopism, w których artykuły publikowane są po angielsku, często informują autorów o niepobieraniu opłat za publikacje; od tej zasady są jednak wyjątki – redaktorzy skrupulatnie podają ceny opublikowania artykułu oraz składowe tych cen: „Cena publikacji w «Polish Journal of Environmental Studies» wynosi 33 EURO + 0% VAT i 132 zł + 8% VAT za stronę manuskryptu odpowiednio dla Autorów zagranicznych i polskich. Każda rycina i każda tabela są traktowane jako jedna strona rękopisu. Cena zawiera wysokiej jakości PDF artykułu, który zostanie wysłany do odpowiedniego Autora” (poz. 167, 168).

Jak już wspomniano, w czasopismach informatycznych (zarówno z zakresu inżynierii informatycznej, jak i informatyki) dominuje język angielski, ale – oprócz streszczeń angielskojęzycznych – zamieszczane są w nich także streszczenia polskojęzyczne. Podobną sytuację obserwujemy w periodykach z dyscypliny matematyka. Ukazują się one w języku angielskim, niektóre już od kilkudziesięciu lat (np. „Demonstratio Mathematica” – od 1995 roku). Są również takie czasopisma z zakresu matematyki, którym przed kilku laty zmieniono język tytułu z polskiego na angielski (por. do 2015 r. czasopismo ukazywało się pod nazwą „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, seria Matematyka Stosowana”, obecnie nosi tytuł „Silesian Journal of Pure and Applied Mathematics”, poz. 153, 154). Zmiana tytułu na obcojęzyczny (przeważnie anglojęzyczny) w celu podniesienia prestiżu pisma wcale nie należy do rzadkości. Ewenementem są czasopisma mające angielskie tytuły, w których wszystkie artykuły napisane są w języku polskim, a spisy treści i streszczenia w wersji polsko- i angielskojęzycznej, por. np. „Ecological Chemistry and Engineering. A”, poz. 163, 164.

Można się spodziewać, że zastępowanie polskiej wersji tytułu obcojęzyczną będzie coraz częstsze z powodów instytucjonalnych (w związku z tzw. systemem punktowym, wyższą pozycją publikacji niepolskojęzycznych na liście punktowanych czasopism).

Dowartościowanie języka angielskiego bardziej niż polskiego zauważamy w czasopismach z nauk ścisłych i przyrodniczych publikowanych przez wydawnictwa uczelniane. Jednak – oprócz anglojęzycznych periodyków – są tam wydawane również czasopisma polskojęzyczne, np. w wydawnictwie AGH w Krakowie cyklicznie ukazują się w języku polskim „Biuletyny Państwowego Instytutu Geologicznego”, poz. 171, 172.

W czasopismach z dziedziny nauk biologicznych zazwyczaj liczne są artykuły zredagowane w języku angielskim (wraz ze streszczeniami i słowami kluczowymi), tylko niektóre spisy treści opracowane są i w języku angielskim, i w języku polskim.

Niektóre wydawnictwa decydują się na publikowanie wybranych artykułów i streszczeń w języku angielskim (tekst oryginalny lub tłumaczony przez redakcję), argumentując to potrzebą „promowania polskich dokonań wśród czytelników angielskojęzycznych, a także budowania rozpoznawalności czasopisma za granicą” (por. poz. 185, 186).

Dominująca pozycja języka ojczystego zaznacza się w czasopismach z nauk teologicznych – przeważają tam artykuły polskojęzyczne, a 1/3 stanowią teksty, które – zależnie od udziału autorów spoza Polski – publikowane są po angielsku, włosku, niemiecku, rzadziej – po hiszpańsku. W tych językach napisane są streszczenia, spisy treści i słowa klucze.

W czasopismach specjalistycznych z dziedziny sztuki (filmowej, teatralnej, muzyki, plastyki i konserwacji zabytków) spotykamy głównie artykuły polskojęzyczne, a tylko w niektórych (np. „Panopticum”) nieco więcej miejsca zajmują teksty w języku angielskim (stanowią one 1/3 wszystkich artykułów).

Z uwagi na poczytność pism specjalistycznych, np. z dziedziny muzyki, nie tylko wśród profesjonalistów, ale i studentów uczelni muzycznych, redaktorzy naukowcy (rady naukowe) decydują o publikowaniu artykułów w języku ojczystym (tak też bywa w innych krajach). Kierują się przy tym względami pragmatycznymi, tj. swoistością rodzimej (polskiej) terminologii muzycznej (brakiem adekwatnych nazw niektórych pojęć w językach obcych); tłumaczenia terminologiczne nie oddają bowiem istoty danego pojęcia.

Zależność między językiem, w jakim jest wydawane czasopismo, a punktacją ujawnia się głównie w publikacjach wysoko punktowanych (tj. od 70 do 140 punktów), por. poz. 146 („Acta Astronomica”) – 140 punktów: czasopismo z dyscypliny astronomia, poz. 42 („Acta of Bioengineering and Biomechanics”) – 100 punktów: czasopismo z dyscypliny informatyka techniczna i telekomunikacja, poz. 52 („Archives of Transport”) – 70 punktów: czasopismo z dyscypliny inżynieria lądowa i transport, poz. 144 („Current Issues in Personality Psychology”): czasopismo z dyscypliny psychologia, w których są zamieszczane artykuły napisane wyłącznie w języku angielskim. Dodajmy jednak, że wśród czasopism mających punktację 70 są też takie, w których publikuje się wyłącznie (lub prawie wyłącznie) artykuły w języku polskim, por. poz. 16 („Przekładaniec”): czasopismo z dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, poz. 24 („Studia Religiosa”): czasopismo z dyscypliny nauki o kulturze i religii (5 artykułów po polsku, tylko jeden po angielsku). Wśród czasopism o punktacji 40 odnotowano periodyki zamieszczające zarówno wyłącznie teksty angielskojęzyczne, por. poz.

168 („Polish Journal of Environmental Studies”): czasopismo z dyscyplin nauki biologiczne, nauki chemiczne, nauki fizyczne, nauki o Ziemi i środowisku, poz. 46 („Chemical and Process Engineering”): czasopismo z dyscypliny inżynieria chemiczna²⁸, jak i takie, w których wszystkie (lub niemal wszystkie) artykuły były napisane po polsku, np. poz. 22 („Kultura Współczesna”): czasopismo z dyscypliny nauki o kulturze i religii, poz. 26 („Studia Muzealne”): czasopismo z dyscyplin nauki o sztuce oraz historia, poz. 132 („Studia Socjologiczne”)²⁹: czasopismo z dyscypliny nauki socjologiczne, poz. 138 („Prawo Kanoniczne”)³⁰: czasopismo z dyscypliny prawo kanoniczne, poz. 182 („Muzyka”): czasopismo z dyscypliny sztuki muzyczne³¹, poz. 136 („Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej”): czasopismo z dyscyplin pedagogika. Na rynku wydawniczym obecne są też czasopisma, które przyjmują do druku artykuły i w języku polskim, i w języku angielskim, por. poz. 54 („Gospodarka Materiałowa & Logistyka”); czasopismo z dyscypliny inżynieria materiałowa, poz. 108 („Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego”): czasopismo z dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, poz. 120 („Teoria Polityki”): czasopismo z dyscyplin nauki o polityce i administracji, filozofia, historia, poz. 126 („Prawo i Więź”): czasopismo z dyscypliny nauki prawne, poz. 130 („Przegląd Socjologii Jakościowej”): czasopismo z dyscypliny nauki socjologiczne. Podobną sytuację dotyczącą języka czasopism (artykuły są publikowane i po polsku, i po angielsku; także w innych językach) obserwujemy wśród periodyków z punktacją 20, por. poz. 102 („Ekonomia – Wrocław Economic Review”)³²: czasopismo z dyscypliny ekonomia i finanse, poz. 122 („Zarządzanie publiczne”)³³: czasopismo z dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, poz. 174 („Forum Teologiczne”)³⁴: czasopismo z dyscyplin nauki teologiczne, historia, prawo kanoniczne. Ale i wśród czasopism za 20 punktów znajdują się takie, które zamieszczają teksty wyłącznie (lub głównie) polskojęzyczne, np. poz. 106 („Prace

---

²⁸ Redaktorzy periodyku zaznaczają, że „językiem czasopisma jest poprawny gramatycznie brytyjski angielski”.

²⁹ Redaktorzy informują jednak, że w czasopiśmie publikowane są artykuły „po polsku i angielsku ze wszystkich dziedzin socjologii i z dyscyplin pokrewnych, jeśli problematyka ujęta jest z perspektywy socjologicznej. Teksty w języku angielskim będą opublikowane, jeśli zostaną nadesłane w angielszczyźnie stosowanej w akademickich publikacjach z zakresu nauk społecznych”.

³⁰ Kwartalnik jest zasadniczo wydawany w języku polskim. Często jednak zamieszczane są w nim rozprawy autorów zagranicznych w ich ojczystych językach

³¹ Obecnie czasopismo ma 70 punktów.

³² W czasopiśmie publikowane są prace w językach polskim, angielskim, francuskim i niemieckim. Preferowany jest jednak język angielski.

³³ Obecnie przyjmowane są artykuły tylko w języku angielskim. Na stronie czasopisma znajdujemy informację, że „artykuły powinny być przygotowane w jasnym, zwięzłym języku angielskim. Artykuły napisane w słabym języku angielskim zostaną natychmiast odrzucone (i nie zostaną przyjęte nawet do procesu recenzji). Redakcja preferuje brytyjski angielski”.

³⁴ W czasopiśmie publikowane są również artykuły w językach włoskim i hiszpańskim.

Geograficzne”)³⁵: czasopismo z dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, poz. 176 albo wyłącznie anglojęzyczne, por. poz. 152 („Geoinformatica Polonica: Prace Komisji Geoinformatyki”)³⁶: czasopismo z dyscyplin informatyka techniczna i telekomunikacja, nauki o Ziemi i środowisku, poz. 156 („Demonstratio Mathematica”): czasopismo z dyscypliny matematyka, poz. 164 („Ecological Chemistry and Engineering. A”): czasopismo z dyscyplin nauki chemiczne, inżynieria chemiczna, poz. 166 („Acta Physica Polonica B Proceedings Supplement”): czasopismo z dyscypliny nauki fizyczne.

Na marginesie dodajmy, że wśród analizowanych czasopism znalazły się takie, których nie uwzględniono w wykazie punktowanych czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Są wśród nich czasopisma o bardzo długiej historii, np. założony w 1926 roku miesięcznik „Życie Weterynaryjne” wydawany przez Krajową Izbę Lekarsko-Weterynaryjną. Niektóre z tych czasopism od roku 2020 zawiesiły swoją działalność, por. „Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie” (poz. 83 i 84; dyscyplina nauki leśne), „Environmental Biotechnology” (poz. 159 i 160; dyscyplina nauki biologiczne).

---

³⁵ Autorzy artykułów są informowani, że „Tekst powinien być przygotowany zgodnie z zasadami pisowni polskiej zamieszczonymi w *Słowniku języka polskiego*. Przed złożeniem tekstu do Redakcji zaleca się korektę językową”.

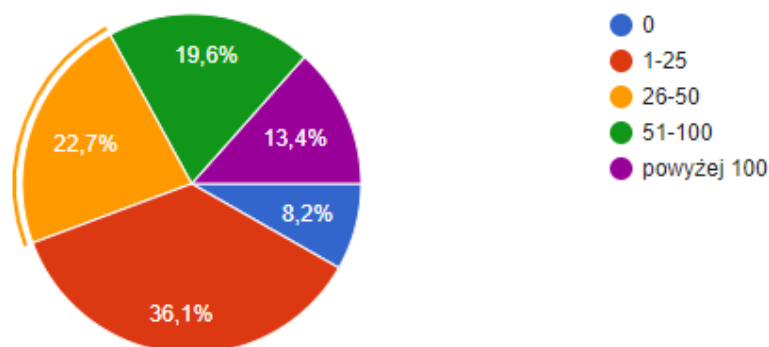
³⁶ Prace publikowane są w języku angielskim. Jednak niektórzy autorzy piszą teksty w języku polskim, które to teksty są następnie tłumaczone. Autorzy piszący tekst pierwotny publikacji w języku polskim są ponadto proszeni o przesłanie także tej wersji językowej. Prośba ta wiąże się z procedurami recenzyjnymi.

Danuta Krzyżyk, Renata Przybylska, Helena Synowiec
Funkcjonowanie polszczyzny jako języka wymiany osiągnięć naukowych
(na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych
wśród pracowników naukowo-dydaktycznych)

Próbując odpowiedzieć na pytanie, jaki jest współcześnie status polszczyzny jako języka nauki, przeprowadzono badania ankietowe wśród pracowników naukowo-dydaktycznych reprezentujących różne dyscypliny.

W badaniu wzięło udział w sumie 207 respondentów przedstawicieli wszystkich dziedzin nauki/sztuki z kilku ośrodków w Polsce. Ankietowani pracują na różnych uczelniach – uniwersytetach, politechnikach, akademiach. Mają różny staż pracy – od pół roku do 47 lat, różny ilościowo jest też ich dorobek naukowy (por. Wykres 1).

Wykres 1. Dorobek naukowy respondentów (liczba publikacji)

Większość ankietowanych (94,8%) ma w swoim dorobku publikacje w języku obcym (niekoniecznie angielskim), niektórzy, co potwierdzają także odpowiedzi na kolejne pytania ankiety w jej części merytorycznej, publikują wyłącznie w języku obcym (angielskim) – są to osoby, których staż pracy jest krótki (od dwóch lat do lat pięciu), por.

„Nie publikuję w języku polskim”, „Publikuję tylko w czasopiśmie obcojęzycznych”, „Publikuję tylko w językach obcych, po niemiecku i po angielsku. Publikacje po polsku nie opłacają się”, „Nie chcę mieć kłopotów przy ewaluacji – publikuję więc tylko po angielsku”, „Z konieczności

piszę wyłącznie po angielsku”, „Zacytuję klasyka: nie chcę, ale muszę...publikować w obcym języku. Nie jest to dla mnie komfortowa sytuacja”.

Respondenci, którzy brali udział w badaniu ankietowym, najpierw udzielali odpowiedzi na pytania o dominację języka angielskiego w komunikacji naukowej, o status polszczyzny w tej komunikacji (1. Czy Pani/Pana zdaniem grozi nam zanik polskiego języka naukowego? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź w polu Inne; 2. Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem, że język angielski zaczyna funkcjonować jako globalny język nauki? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź w polu Inne). Jednoznacznych odpowiedzi: *tak* lub *nie* na pierwsze z postawionych pytań (bez dodatkowego komentarza) udzieliło w sumie 60,6% ankietowanych (por. Wykres 2). Pozostali respondenci (39,4%) udzielali odpowiedzi opisowych, wielostronnie rozpatrywali sygnalizowany w pytaniu problem. Wskazywali między innymi przyczyny osłabienia rangi języka polskiego w nauce, por.

„Publikacje anglojęzyczne mają wyższą rangę w środowisku naukowym. Publikacje w języku ojczystym (polskim) – przynajmniej w mojej dyscyplinie – są niszowe i trafiają do ograniczonego kręgu zainteresowanych”, „Nie warto publikować po polsku – za mało punktów”, „Brak wysoko punktowanych czasopism w języku polskim w dyscyplinie, jaką reprezentuję”, „Liczą się tylko publikacje w czasopiśmie anglojęzycznych”, „Decydujemy się na publikacje w języku angielskim ze względu na wymogi parametryzacyjne”, „Publikacje po angielsku są promowane i pozytywnie wartościowane”, „Obniża się ranga języka polskiego w nauce, zwłaszcza dyscyplinach technicznych. Systematycznie język polski jest wykluczany z różnych obszarów aktywności naukowej, podkreślana jest ranga języka angielskiego, umniejszania rola polszczyzny. Nie ma mowy np. o dwóch językach obsługujących działalność naukową. Wyraźnie preferowany jest język angielski, zwłaszcza przez ministerstwo. Świadectwem takiego podejścia jest ministerialna lista czasopism i sposób rozdzielenia punktów”, „Publikacje w obcych językach są zapewne istotne w rozwoju naukowym, ale nie powinny dominować, a do tego często skłaniają się środowiska decyzyjne”, „Od lat konsekwentnie w ramach polityki naukowej państwa, bez względu na to, jaka opcja polityczna przejmuje władzę, promowane są rezultaty badań naukowych ogłaszane w tzw. językach konferencyjnych, podczas gdy język narodowy traktowany jest jako gorszy, etniczny, nie przynoszący chwały w dorobku uczonego. [...] Prace o artyzmie *Pana Tadeusza* nie powinny być wyżej oceniane tylko dlatego, że są publikowane w języku chińskim lub rosyjskim. Dla mnie i dla polskości mają taki sam wymiar, gdy są publikowane po polsku”.

Pisali o obszarach aktywności akademickiej obsługiwanych przez jeden bądź drugi język, por.

„Zależnie od typu publikacji. Te, które mają mieć szeroki światowy zasięg, siłą rzeczy nie mogą być w j. polskim, te z kolei, które mają mieć lokalny zasięg i dotyczą spraw lokalnych, sądzę, że ze względu na docelowy krąg odbiorców, powinny być drukowane po polsku; czy ja wiem np. architektura drewniana polesia w 2 połowie XVII w.”, „obniża się ranga polskiego w zakresie nauk technicznych, nie [obniża – D.K., H.S.] w zakresie wielu nauk humanistycznych, np. historia, etnografia itp.”, „Na gruncie nauk humanistycznych – nie, ale na gruncie nauk ścisłych jest to możliwe. Brak polskiej terminologii, sprawności w posługiwaniu się nią podczas wykładów, referatów na konferencjach może się do tego przyczynić”.

Wymieniali także czynniki sprzyjające zachowaniu w komunikacji naukowej języka ojczystego bądź jego osłabianiu, por.

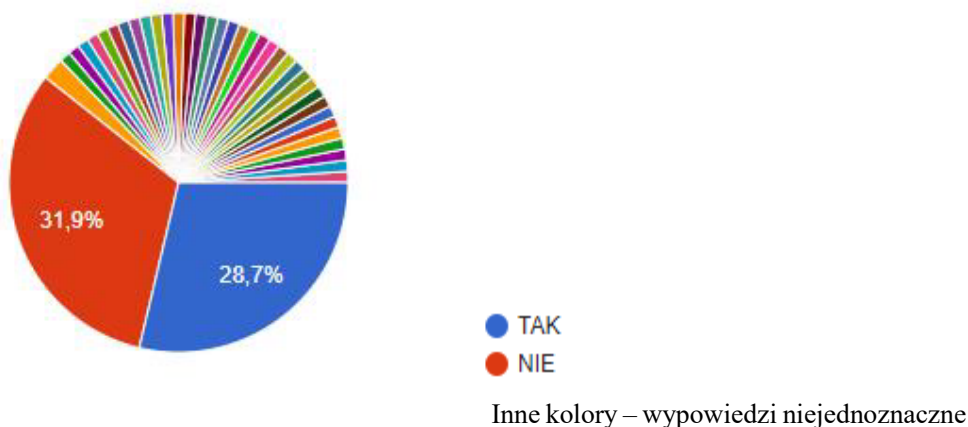
„To zależy od nas wszystkich, czyli od poziomu naukowców i od tego jak dbają o czystość języka na wykładach i w swoich publikacjach”, „W pedagogice ważni są nauczyciele, pedagodzy czytający teksty naukowe. Wysoki poziom merytoryczny prac dostosowany do potrzeb poznawczych nauczycieli, pedagogów podtrzyma zainteresowanie publikacjami w języku polskim. Włączenie się w obieg naukowy o zasięgu światowym z pracami z pedagogiki jest ograniczone kontekstem kulturowym”, „Takie zagrożenie pojawia się, gdy zaczyna się przeceniać wartość publikacji w obcych językach”, „Generalnie grozi nam zubożenie języka ojczystego, ale problem jest szerszy. Podłoża należy szukać w degradacji szkoły i upadku wychowania językowego młodego pokolenia”, „[...] Inna sytuacja jest w procedurach awansowych (dyplomy, doktoraty, habilitacje), które z natury rzeczy są czysto państwowe choćby ze względu na wymagania ustawowe. Stąd też recenzenci w tych procedurach powinni być polskojęzyczni a prace awansowe, w celu ochrony i rozwoju języka ojczystego, powinny być pisane po polsku”, „Absurdem jest oczekiwanie, by np. poloniści czy niektórzy przedstawiciele innych dyscyplin (historii) publikowali po angielsku lub w innym języku obcym. To tendencja niepokojąca. Sprzyja temu polityka państwa. Organy państwowe są zobowiązane do ochrony języka polskiego. Jak widzimy, tego nie robią”.

Nie pomijali również skutków zarówno obniżania się rangi polszczyzny, jak i dominacji w obiegu naukowym angielszczyzny, por.

„Jeżeli bez zastanowienia pójdziemy w kierunku umiędzynarodowienia badań, publikując m.in. w j. angielskim, a pomijać będziemy publikowanie w j. polskim, to tylko na tym stracimy, j. polski jako język nauki przestanie się rozwijać”, „Grozi nam ucieczka od stosowania i tworzenia terminologii rodzimej”, „Deprecjonując rolę języka polskiego jako języka naukowego, sami przyczyniamy się do

postrzegania naszej działalności naukowej w języku ojczystym jako mniej wartościowej, marginalnej, gorszej i niepotrzebnej. Stanowczo się temu przeciwstawiam”, „Niska ranga języka polskiego w nauce przekłada się na jego niską pozycję w edukacji powszechnej, na egzaminach zewnętrznych, w pracach licencyjnych i magisterskich”, „Przecież, by język się rozwijał, także język naukowy musi być w obiegu, musi być używany również w kontaktach naukowych. Odejście od języka polskiego w nauce to zjawisko niekorzystne. Język polski traci na znaczeniu”, „Umiejdzynarodowienie badań nie może odbywać się kosztem języka polskiego, a tak teraz się dzieje. Są takie dyscypliny, w których już się nie organizuje konferencji krajowych z referatami po polsku, naukowcy publikują tylko w językach obcych”.

Wykres 2. Odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy Pani/Pana zdaniem grozi nam zanik polskiego języka naukowego?

Problem ten został znalazł kontynuację w refleksjach ankietowanych na temat angielskiego jako globalnego języka nauki (por. pytanie piąte). Przeważająca liczba respondentów uznała, że język angielski dominuje w komunikacji naukowej. Wielu ankietowanych (42,3%) uzasadniało swoje stanowisko, podając różne argumenty za i przeciw. Z jednej strony ankietowani pisali o potrzebie umiejdzynarodowienia wyników badań naukowych i o potrzebie wymiany doświadczeń badawczych, por.

„Nauka, między innymi, opiera się na komunikowaniu swoich wyników innym naukowcom najlepiej z całego świata. Do tego celu język angielski jest chyba najwygodniejszy. Publikacje w języku

polskim nie zostaną dostrzeżone na świecie, a co za tym idzie nie będą cytowane i wyniki badań nie będą docenione w szerokim gronie naukowców”, „Angielski funkcjonuje jako język, dzięki któremu badacze z całego świata mogą się porozumiewać”, „Zarówno publikacje, jak i wymiana wiedzy między naukowcami bazują na języku angielskim”, „Zgadza się, co jest zjawiskiem w dużej mierze pozytywnym. Umożliwia sprawniejszą wymianę idei, nowych teorii itd.”, „Dokładnie tak się dzieje. W związku z dynamiką rozwoju nauki, wiedza powinna być łatwo dostępna, dlatego doniesienia naukowe winny być przedstawiane od razu w języku globalnym”,

także o konieczności sprostania wymogom ewaluacji, por.

„Tak. Odczuwam systemowo kształtowany nacisk by publikować w języku angielskim”, „winne są kryteria oceny pracy naukowców (punkty ministerialne)”, „Punktowane czasopisma to czasopisma zagraniczne; poziom języka ang. często pozostawia wiele do życzenia”, „Nie jest ważna jakość tekstu, tylko to w jakim języku, w jakim czasopiśmie został opublikowany i czy wpisuje się w wymogi ewaluacji”,

dostosowania się do wymagań stawianych przez redakcje czasopism naukowych i organizatorów konferencji, por.

„Najwyżej punktowane czasopisma międzynarodowe wymagają publikacji w języku angielskim”, „To wyłącznie język angielski jest często jedynym językiem konferencyjnym, nawet na konferencjach krajowych. Czasopisma do tej pory wydawane w języku polskim zmieniają język publikacji na angielski. W monografiach, czasopismach streszczenia podawane są najczęściej tylko w języku angielskim”.

Z drugiej wykazywali, że nie ma uzasadnienia, by angielszczyzna obsługiwała wszystkie dyscypliny naukowe, np. pedagogikę, teologię, literaturoznawstwo polonistyczne, czy rodzaje naukowej aktywności, por.

„Nadużyciem jest przygotowywanie publikacji i wygłaszanie referatów w j. angielskim na konferencjach krajowych”, „Polska ma własne problemy badawcze, nie zawsze muszą się one łączyć z problemami ogólnoświatowymi. Podobnie zresztą jak jest w innych krajach. Publikowanie wyłącznie po angielsku to nie tylko ograniczanie użycia języka polskiego, ograniczanie jego rozwoju [...], ale także ograniczanie pola badawczego. Dlaczego np. porównując działalność polskich teatrów mam pisać po angielsku? Albo analizując polską literaturę dramatyczną? Lub badając język współczesnego teatru? Pisałam o czeskich i słowackich twórcach w polskim teatrze lalek – dlaczego mam tekst ten publikować

po angielsku, a nie po polsku/czesku/słowacku?”, „Pomysłodawcom projektu umiędzynarodowienia polskich badań naukowych zabrakło zdrowego rozsądku. Nie można oczekiwać, że artykuły, często bardzo dobre, badaczy polskiej literatury, kultury, historii będą chętnie przyjmowani w obcojęzycznych czasopismach”,

podważali stereotypowe opinie jakoby publikacje i wystąpienia w języku angielskim były lepsze merytorycznie wartościowsze, por.

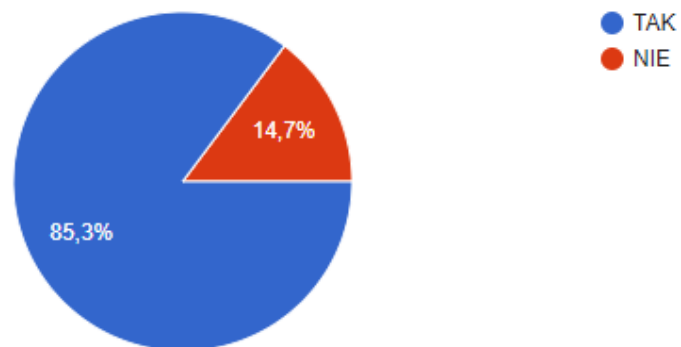
„Publikacje w tym języku, bywają przez wielu uznawane za bardziej naukowe czy oryginalne, a to fikcja”, „nie jest prawdą, że artykuły przyjęte do zagranicznego wysoko punktowanego czasopisma są lepsze od tych opublikowanych w czasopiśmie polskim, które często ma niższą punktację niż periodyk w języku obcym”,

a także wskazywali na ograniczenia w komunikacji w języku angielskim czy też zagrożenia wynikające z dominacji angielszczyzny, por.

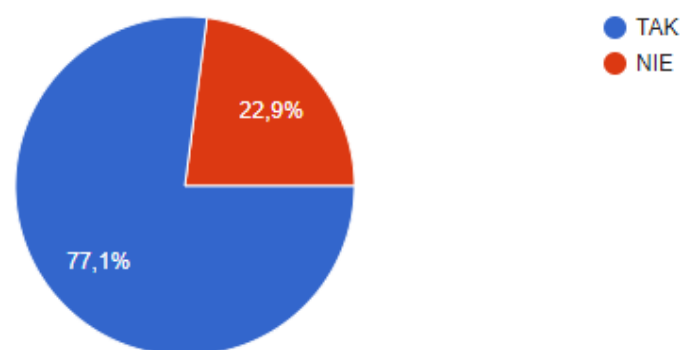
„[...] Innym zagrożeniem jest próba degradacji wyników badań o zasięgu i wpływie lokalnym”, „I jak tu pisać po angielsku (i dla zagranicznego odbiorcy) o polskiej normie językowej, problemach poprawnościowych w polszczyźnie, wydarzeniach historycznych o zasięgu regionalnym? I po co? I dla kogo? Dla samej sztuki pisania po angielsku? By zdobyć punkty? To już nie jest nauka”, „[...] Jednak wiele wskazuje na to, że odbywa się to kosztem języków ojczystych”, „Czy nasi studenci kiedykolwiek sięgną po publikacje w języku angielskim? Przyszli przecież na studia z wykładowym językiem polskim. Chyba nie muszą (a nawet nie powinni) poznawać polskiej myśli naukowej przez język angielski”, „Punktoza wymusza tłumaczenie prac na język angielski, jednak debacie naukowej i dydaktyce akademickiej to nie służy”.

Trzy pytania w ankiecie dotyczyły terminologii naukowej. W zdecydowanej większości respondenci potwierdzili wzrost terminologii obcojęzycznej w reprezentowanych przez nich dyscyplinach (por. Wykres 3), niektórzy stwierdzali (22,9%), że w ich dyscyplinach nie wypracowano („bo nie ma takiej potrzeby”) samodzielnej polskiej specjalistycznej terminologii (por. Wykres 4).

Wykres 3. Odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy we współczesnych publikacjach z Pani/Pana dyscypliny nasila się używanie terminologii obcojęzycznej?

Wykres 4. Odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy w dyscyplinie, którą Pani/Pan reprezentuje, wypracowano polską samodzielną terminologię naukową?

Wiele uwagi respondenci poświęcili sposobom uprzyśtępniania (wyjaśniania) terminologii obcojęzycznej w publikacjach (pytanie trzecie ankiety). Niektórzy uważali, że uprzyśtępnienie takie jest zbędne, bo odbiorcami tekstów są specjaliści z danej dziedziny, a ponadto proponowane wyjaśnienia nie zawsze są precyzyjne. Wymieniali następujące sposoby adaptowania terminów: warianty polskojęzyczne (dublety terminologiczne), parafrazy znaczeniowe, definicje (podawane albo bezpośrednio w tekście publikacji – często w nawiasach kwadratowych lub zaznaczane kursywą, albo w przypisach), kalki. Sporadycznie pisali, że posługują się doraźnie tworzonymi neologizmami (indywidualizmami), aprobowanymi przez specjalistów z danej dziedziny, którzy włączają je z czasem i do swoich prac, por.

„Sam staram się asymilować obce słowa, terminy, choć komputer (Word) najczęściej podkreśla mi je jako nieprawidłowe, nieistniejące w polszczyźnie. Posługuję się od lat czasownikiem aludować w znaczeniu 'czynić aluzję do', sam – na wzór arcydramatu prof. Kubackiego (to o „Dziadów części III”) – ukułem termin arcypoemat (o „Panu Tadeuszu”) i z radością spostrzegłem, że całe środowisko Uniwersytetu Warszawskiego, a i pozastołecznych uczelni przyjęło tę propozycję (widzę to np. w programach konferencji, na które bywam zapraszany). Nie przeszkadza mi nawet to, że potraktowano to jako anonimowe dobro wspólne...”.

Kilku respondentów skrytykowało przejmowanie obcej terminologii, jej bezrefleksyjne przenoszenie do polskiego języka naukowego, por.

„Nadmiar stosowania terminologii obcej jest wyrazem lenistwa intelektualnego, zwłaszcza gdy istnieje polska terminologia, albo gdy łatwo można utworzyć jej polskie odpowiedniki. Niestety rozpowszechniło się przekonanie, że jeśli coś nie jest nazwane po angielsku, to jest mniej uczone. Dotyczy to także polonistów”, „Najbardziej mnie drażni „belkot” terminologiczny, jakby dla autorów stosowanie obcych zwrotów miało podnieść wrażenie «naukowości»”, „Niekiedy ktoś, kto posługuje się obcą terminologią, osiąga efekt odwrotny od oczekiwanego. Tekst przestaje być naukowy, staje się naukawy”, „Coraz więcej pojawia się dziwnych tłumaczeń z języka angielskiego (wtórnych) terminów, które od dawna istnieją w języku polskim, ale autorzy piszący i czytający głównie w jęz. angielskim często je „po swojemu” tłumaczą. Wprowadza to chaos kompletny terminologiczny”.

Byli też tacy, którzy posługiwanie się terminologią angielską uważali za uzasadnione, ponieważ obcojęzyczne terminy są „często konieczne dla zachowania precyzji naukowej”, „są znane w obiegu międzynarodowym”.

Z odpowiedzi na pytanie szóste (Jakie według Pani/Pana działania należałoby podjąć, by wzmocnić pozycję języka ojczystego w nauce?) wynika, że opinie ankietowanych są podzielone. Różna jest też szczegółowość udzielanych odpowiedzi. Część respondentów uważa, że działania takie są zbędne, nie ma bowiem potrzeby wzmocnienia pozycji polszczyzny; publikowanie w języku angielskim jest nieuniknione, dobrze służy wymianie myśli naukowej, por.

„Nie widzę potrzeby podejmowania jakichś działań. Inna sprawa, że te działania nie byłyby skuteczne. «Kariera» różnych języków zaczyna się i kończy ze względów pozajęzykowych. Skończyła się dominacja łaciny, mamy już za sobą silne wpływy francuskie, potem niemieckie, teraz króluje angielski. Ale przecież ten klasyczny angielski jest inny w Ameryce, inny w Australii... Może nadejdzie czas wpływów chińskich?», „Wydaje mi się że pisanie publikacji w języku angielskim jest nieuniknione ze względu na «umiędzynarodowienie» Uczelni i otwarcie na się inne Uniwersytety (zagraniczne). Ciężko wzmocnić pozycję języka ojczystego w nauce, jeśli chcemy żeby nasze artykuły były czytane i publikowane za granicą», „Żadnych, terminy obcojęzyczne są normą w dyskursie naukowym”, „Nie ma takiej potrzeby, nauka musi być opisana po angielsku, aby zrobiła progres. Natomiast nauczanie, podręczniki – po polsku. Jestem osobą, która ma połowę dorobku naukowego po polsku, i bardzo tego żałuję, przez to ogrom pracy jest zmarnowany, bo zagraniczni naukowcy nawet nie wiedzą, co zrobiłam, ani mnie nie zacytują. Stracony czas”.

Część ankietowanych jednak jest zdania, że podejmowanie działań „w obronie pozycji języka polskiego w nauce” ma sens. Motywują oni swoje stanowisko w następujący sposób:

„Takie działania są niezbędne, wkrótce bowiem nie będzie publikacji w języku polskim w naukach technicznych, również studia będą prowadzone w języku angielskim”, „Wyłącznie publikacje w j. angielskim są uwzględniane w ocenie okresowej pracownika, gdyż nie ma czasopism naukowych publikujących w j. polskim pozwalających na uzyskanie 70 pkt lub więcej (70 pkt to próg wartości progowej dla czasopisma uwzględnionej w regulaminie ocen pracowniczych). Taka sytuacja zmusza do unikania publikowania badań w j. polskim, nawet gdy dotyczą one problematyki istotnej głównie dla środowiska lokalnego (np. rozwoju karier na polskim rynku pracy, tranzycji na rynek pracy młodych ludzi – taka tematyka jest często odrzucana przez anglojęzyczne wydawnictwa zainteresowane głównie badaniami międzynarodowymi)”.

Ci respondenci podają także konkretne sposoby działania oraz osoby, instytucje, które powinny je podjąć:

„Działania powinny zostać podjęte przede wszystkim przez MEiN. Działania naukowe prowadzone w języku polskim powinny otrzymać wsparcie. Przedstawiciele różnych dyscyplin, zwłaszcza nauk humanistycznych, społecznych, nie powinni bezwzględnie poddawać się narzuconym standardom, zwracać uwagę na ograniczenia, mylący obraz rzeczywistości, który wiąże się z coraz mocniejszą pozycją języka angielskiego. Mamy, oczywiście, być obecni w nauce światowej, ale z zachowaniem właściwych proporcji (np. publikacje w czasopiśmie czy w monografiach powinny być w obu językach)”, „Uznać powszechnie, że pierwszym językiem w polskiej nauce jest język polski, a języki obce, to dodatkowa możliwość publikacji. Dbajmy najpierw o to co, rodzime, a popularyzacja poza granicami, powinna być wtórna”, „Weryfikacja zasad punktacji w czasopiśmie polskich, promocja i wzmocnienie, wsparcie ze strony władz uczelni czasopiśmiennych polskich, w punktacji, niedyskryminowanie polskich czasopiśmiennych naukowych, zwiększenie punktacji”, „Świetnym rozwiązaniem jest wydawanie czasopiśmiennych dwujęzycznych (niektóre czasopiśmienna tak robią) służy to zarówno rozwojowi badań w kraju (one przystają do naszych warunków i naszą rzeczywistość mają badać, wyjaśniać, zmieniać), a także umiędzynarodowieniu naszych badań, bo jeśli ten sam tekst jest również dostępny w języku angielskim, to ma szansę być przeczytany przez kogoś kto ta tematyką zajmuje się za granicą”, „W polskich zeszytach naukowych wprowadzić wersje dwujęzyczne artykułów (dążąc do umiędzynarodowienia nie rezygnować z polskich wersji językowych)”, „Promować konferencje i seminaria krajowe”, „Konieczne jest dofinansowanie konferencji w języku polskim. Należy premiować także redakcje wydające w jęz. polskim (jeśli dyscyplina jest wybitnie uzależniona od jęz. angielskiego – to wydające dwujęzycznie). Należy budować własne bazy czasopiśmiennych i systemy oceny ich wpływu (mierzenia cytowalności czy czytelności), czego dobrym przykładem jest baza «Cytowania» w BazEkon”, „Wyższa punktacja publikacji w języku ojczystym”, „Uznać język polski jako równoprawny język nauki, zaliczyć [go] do tzw. języków kongresowych”, „Punktować i teksty polskie, i ich wersje przełożone na języki kongresowe”, „Ranga czasopiśmiennych polskich powinna zostać podniesiona i artykuły należałyby publikować w języku polskim i angielskim”, „M.in. należy zwrócić szczególną uwagę na poprawność językową prac dyplomowych, wypowiedzi prowadzących i studentów na zajęciach”.

Niekiedy również zwolennicy dominacji języka angielskiego w nauce wspominają o działaniach, które mogłyby podnieść rangę języka polskiego:

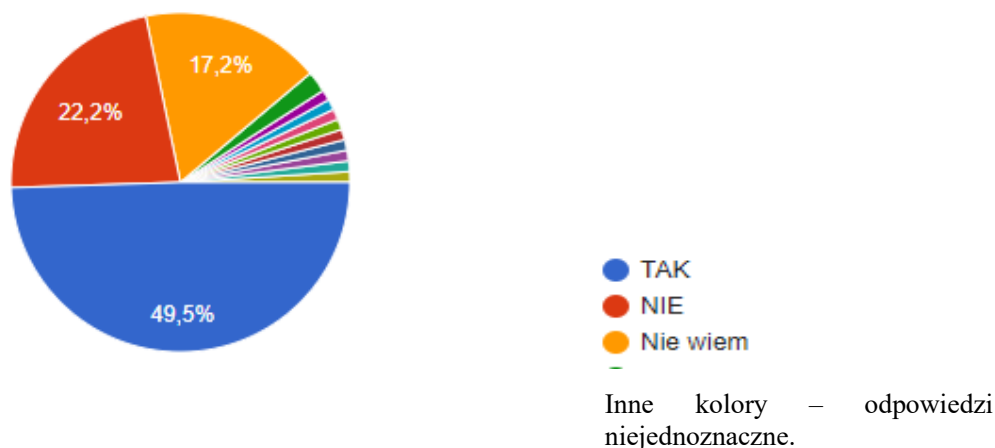
„Prace dyplomowe i prace doktorskie ewentualnie monografie habilitacyjne powinny być pisane w języku polskim i wykorzystywane w dydaktyce. Artykuły naukowe, uwzględniane w dorobku, wyłącznie po angielsku (inne języki – francuski, niemiecki etc. też nie powinny wchodzić w grę)”, „Publikować na dobrym poziomie. Dotyczy to dyscyplin, w których publikuje się w języku polskim”.

Charakterystyczna jest postawa młodych naukowców. Nie chcą oni publikować po polsku, bo – jak sami twierdzą – „to się nie opłaca”, „nie przekłada się na stypendia, nagrody, docenienie przez zwierzchników”, „nie przyspiesza kariery naukowej”, „jest źle widziane w ich środowisku”, „jest niedoceniane, nie ma odpowiedniej rangi”.

49% ankietowanych, którzy publikują artykuły w języku angielskim, potwierdziło, że ich publikacje miały szerszy odbiór, były cytowane w zagranicznych bazach. Z kolei 22,4% respondentów nie zauważyło takiej tendencji, a 17,3% badanych nie miało wiedzy na ten temat (por. Wykres 5). Niektórzy respondenci (21,3%) swoje odpowiedzi: *tak, nie, nie wiem* opatrzyli krótkimi komentarzami. Młodzi stażem badacze zaznaczali, że publikują po angielsku właśnie po to, by ich teksty zostały odnotowane w bazach danych, by dotarły do większego grona odbiorców. Inni zwracali uwagę na to, że o cytowaniach decyduje także reprezentowana przez autora dyscyplina, a nie tylko język publikacji, że nie można ufać danym z baz cytowań, ponieważ ich zasoby są niepełne. Niektórzy krytycznie zauważali, że „wymuszenie budowania dorobku w zagranicznych bazach jest podstawowym czynnikiem zmniejszenia liczby publikacji w języku polskim”.

Wykres 5. Odpowiedzi respondentów na pytanie: Czy artykuły, które Pani opublikowała/Pan opublikował w języku obcym, miały szerszy odbiór (np. znalazły się wykazie cytowań GOOGLE SCHOLAR) niż artykuły polskojęzyczne?

Własne spostrzeżenia respondentów (por. zadanie 8) dotyczyły różnych kwestii: rozwijały to, co ankietowani sygnalizowali w swoich odpowiedziach na wcześniejsze pytania, zawierały postulaty, formułowane na tle krytycznej oceny istniejącego stanu rzeczy, por.

„Wszelkie mody, także te językowe, przemijają. Jednak szkody, które wyrządzi polskiemu językowi naukowemu i prowadzonych badaniom obecna moda, notabene w dużej części sterowana instytucjonalnie, będą trudne do naprawienia przez wiele lat. Angielski – tak, ale równoległe z językiem polskim, a nie zamiast języka polskiego. Angielska terminologia – tak, ale jednocześnie i terminologia w języku polskim. Artykuły w czasopiśmie po angielsku – tak, ale razem z tekstem po polsku, a ponadto – refleksje na temat stanu współczesnej polszczyzny – w szkołach, na uczelniach, w życiu politycznym i społecznym”, „[jeśli] będziemy przyjmować bezkrytycznie kierunki myślenia, że tylko publikacje w językach obcych niosą określoną wartość, to w niedługim czasie, przestaniemy być zauważani na międzynarodowej arenie jako Polacy, skoro skłaniamy się bardziej do publikacji w obcych językach, marginalizując własny”, „Od co najmniej 15 lat ranga języka polskiego w nauce sukcesywnie się obniża. Przyczyn zapewne jest wiele. Do nich należy m.in. (1) niedoceniając polskich humanistów, szczególnie tych, którzy widzą potrzebę przekładania reprezentujących dziedzin na kształcenie szkolne i uniwersyteckie, mam na uwadze głównie literaturoznawców ukierunkowanych na kształcenie literackie oraz (2) «wyścig szczurów» – rankingi uczelni, porównywanie polskich uczelni do światowych”.

Zwracali też uwagę na praktyczny wymiar posługiwania się w publikacjach naukowych językiem polskim i potrzebę upowszechniania wyników prowadzonych badań w polskim społeczeństwie (wśród nauczycieli, przedstawicieli przemysłu, także wśród studentów) i w polskojęzycznych podręcznikach, skryptach:

„Uważam, że artykuły naukowe powinny być inspiracją dla praktyki. Dostępne dla wszystkich nauczycieli, pedagogów, którzy nie znają języka angielskiego”, „Znacznie istotniejszym problemem jest zachowanie wymiany myśli naukowej w języku polskim (niechby to był język polski z licznymi terminami zaczerpniętymi z innych języków) w zakresie nauk humanistycznych (tu podejmowane są różne starania), ale także społeczno-ekonomicznych (gdzie problem bywa pomijany). Chodzi także o aplikacyjność nauki, docieranie publikacji do odbiorcy np. z samorządów lokalnych i innych podmiotów, która jest możliwa tylko przy zachowaniu języka polskiego. W przypadku nauk ścisłych należy się pogodzić z dominacją dyskursu w języku angielskim (nawet jeśli nam się to nie podoba)”, „W mojej tematyce badawczej zajmuję się głównie specyfiką polską, a przez punktację przypisane czasopiśmom powinnam je publikować w j. angielskim. W ten sposób aspekt praktyczny/wdrożeniowy

badan jest znacznie mniejszy, bo samorzady lokalne z Polski nie wertyuja przeciez czasopism anglojezycznych”.

Zarowno zwolennicy, jak i przeciwnicy dominacji jezyka angielskiego w nauce zwracali uwage na sprawnosc i poprawnosc jezykowa tekstow publikowanych w obu jezykach. Podkreślali, ze „pogarsza sie naukowy jezyk najnowszych tekstow przygotowanych w jezyku polskim”, ale jednoczesnie niezadowolajacy jest poziom jezykowy publikacji po angielsku. Postulowali, by zwracac wieksza uwage na poprawnosc jezykowa nie tylko publikacji [w jezyku polskim – D.K., H.S], ale tez prezentacji multimedialnych, narzedzi badawczych itp., by doskonalic umiejetnosc jezykowe mlodych naukowcow (zarowno w zakresie jezyka ojczystego, jak i obcego – przede wszystkim angielskiego).

Niektore wypowiedzi byly rozbudowane, ich autorzy poruszali wiele watkow:

„Nie dbamy o jezyk ojczysty w przestrzeni publicznej (media, politycy, celebryci itd.) i tak samo jest w nauce. Matura na poziomie podstawowym na 30% to tragedia i skutki tego widzimy. Pewnie bedzie jeszcze gorzej. W matematyce precyzja wyrazania myśli jest bardzo wazna, zwlaszcza teraz, gdy dajemy studentom materiały do czytania. Dydaktyke prowadzimy glownie po polsku, ale o jakośc przekazu nie dbamy. Dbamy natomiast o to, aby uzywac terminow obcych. Minely juz czasy Hugona Steinhausa. Ludzie mysla, ze jak maja wysoki indeks Hirscha, to maja juz certyfikat nieomylnosci. Wielu naukowcow kiepsko pisze po polsku, ale maja poczucie, ze sa genialni, bo maja stopien lub tytul naukowy. Otrzymywalam e-maile od profesorow i dziekanow (nie tylko zwiazanych z matematyka, ale tez z naukami inzynierskimi) z bladami ortograficznymi. Ja bym sie spalila ze wstydu”, „Obniza sie ranga jezyka polskiego [...]. Bardzo niedobre dla polskiej nauki w sensie dydaktycznym [jest to], ze coraz wiecej treści naukowcy musza prezentowac w jezyku angielskim. To ogranicza dostep studentom do wiedzy w jezyku ojczystym, ogranicza dostep do literatury i w dluzszej perspektywie czasowej jest to bardzo niekorzystne, mlodzi ludzie beda bazowac na starych treściach w jezyku polskim i beda stawac sie «glupsii». My dyskutujemy na konferencjach w Polsce po polsku, prowadzimy zajecia glownie po polsku. Z pewnoscia przyswajanie i rozumienie treści w jezyku polskim jest latwiejsze niz w angielskim. Z drugiej strony, naukowiec musi konfrontowac sie ze swiatem bo inaczej zmierzamy do sredniowiecza. Nalezaloby wybrac zloty srodek, czyli pisac zarowno w jezyku angielskim (umiędzynarodowienie), jak i po polsku dla polskich studentow, samorzadowcow, firm, pasjonatow wiedzy, lokalnych liderow. Ten problem mozna przez analogie odniesc do pisania ksiazek, brakuje podręcznikow akademickich, nikt ich nie pisze, bo to sie nie oplaca, nie liczy. Duzy wkład pracy i czasu nie przeklada sie na efekty punktowe i pieniadze np. statutowe dla badacza. Ksiazke o metropolizacji, ktora wydalam w PWN pisalam ponad 4 lata, a wiedze do niej gromadzilam 10 lat i dostalam za nia 20 punktow w 2016 roku, zadnej nagrody bo nie mialam dodatkowych artykulow, na ktore nie bylo czasu. Moi koledzy smiali sie

ze mnie, że to jest głupota bo w czasie 4 lat można napisać 4-8 artykułów angielskich a we współautorstwie to i 15 lub więcej za łączną liczbę punktów ponad 400 i mieć cytowania zagraniczne, wtedy jest się wielkim naukowcem, a książka w PWN.... Nikt nie sprawdza, że korzysta z niej wielu studentów i naukowców w całej Polsce. Nasze podręczniki w geografii społeczno-ekonomicznej pochodzą z lat 80, 90 XX wieku, 2000 to jest nowa książka. Do tego doprowadziła nieodpowiednie wartościowanie w relacji podręcznik kontra zagraniczny artykuł z listy A. Teraz są tego konsekwencje. Podobnie będzie w przypadku publikacji naukowych w języku angielskim, będą się liczyć naukowcom do awansów, uniwersytetom do parametryzacji i będą bezużyteczne społecznie w Polsce dla studentów”.

Wśród postulatów znalazły takie, których adresatem były różne instytucje: ministerstwo, wydawnictwa, szkoły wyższe, szkoły powszechne. Nadto niektóre sugestie były kierowane do samych nauczycieli akademickich i organizatorów konferencji naukowych. Ankietowani uważają, że aby podnieść rangę polszczyzny (nie tylko w odmianie naukowej), należy zadbać o odpowiedni poziom kształcenia językowego w szkołach, począwszy od pierwszego etapu edukacyjnego. Zadaniem nauczycieli akademickich jest troska o odpowiednią jakość przekazu zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym (wykładowcy powinni upowszechniać dobre wzorce językowe, zwracać także uwagę na język, jakim posługują się studenci, korygować błędy, dbać o precyzję wypowiedzi). Organizatorzy konferencji krajowych powinni zadbać o to, by były na nich wygłaszane referaty w języku polskim, a na międzynarodowych konferencjach, prowadzonych w języku angielskim, zapewnić tłumaczenie simultaniczne. Z kolei w wydawnictwach należy wprowadzić nowe zasady publikacji artykułów w czasopiśmie: każdy tekst publikować zarówno w języku polskim, jak i w języku angielskim. Być może publikowane teksty powinny być krótsze, by można było zachować obecną objętość czasopism.. Najwięcej głosów dotyczyło polityki językowej i naukowej ministerstwa. Przede wszystkim postulowano zmiany w sposobie oceniania dorobku naukowego pracowników (należy odejść od przeliczania tego dorobku na punkty, od wartościowania go ze względu na język publikacji i obecność w bazach cytowań; trzeba wzmocnić nauki humanistyczne, docenić ich dorobek; konieczne jest wprowadzenie zmian na ministerialnych listach czasopism – trzeba docenić czasopisma wydawane w języku polskim, zlikwidować dysproporcje w punktacji za publikacje w czasopiśmie krajowych i zagranicznych), zarzucano ministerstwu świadome upowszechnianie mody na publikacje w języku angielskim (przyczynia się do tego m.in. lista czasopism punktowanych; sterowanie instytucjonalne) oraz obarczano odpowiedzialnością za obniżanie się rangi polszczyzny (czy wręcz jej odrzucanie) w krajowej komunikacji naukowej, por.

„Opracowane zasady oceny pracowników ukierunkowane są na publikowanie w czasopiśmie anglojęzycznych. Długofalowym efektem takiego postępowania jest ograniczenie znaczenia języka polskiego i brak motywacji do tworzenia polskiego słownictwa naukowego”, „[...] Jeśli będziemy porozumiewać się z Polakami, to będzie potrzebny j. polski. Jeśli będziemy zbierać tylko punkty, to nie będziemy się porozumiewać z NIKIM i będziemy publikować prace nie czytane przez nikogo”,

krytycznie odnoszono się do coraz częściej tworzonych kierunków z wykładowym językiem angielskim, por.

„Język polski jest marginalizowany. Cześć nowych przedmiotów akademickich, stanowiących odpowiedź na zapotrzebowanie przemysłu, czy dotyczących nowych metod badawczych, wprowadzana jest już w języku angielskim. Jest to zjawisko nagminne”,

zarzucano kopiowanie (przejmowanie) pomysłów badań czy rozwiązań problemów badawczych z literatury obcojęzycznej, por.

„Ministerialne działania (granty, punkty itp.) przyczyniają się do osłabienia roli języka polskiego w nauce. Ktoś, kto jest znakomitym specjalistą w jakiejś dyscyplinie, może pozostać niedoceniony, ponieważ niedostatecznie zna język angielski. Przeciwny pracownik naukowy, który biegle włada językiem angielskim, może z kolei być uznawany za wybitnego (wbrew faktycznej wiedzy), ponieważ publikuje w anglojęzycznych czasopiśmie, jeździ na zagraniczne konferencje, znajduje pomysły (konkretne rozwiązania badawcze) w anglojęzycznej literaturze”.

Inny charakter miały mniej liczne wypowiedzi zwolenników języka angielskiego – zarówno w naukowym obiegu krajowym, jak i międzynarodowym. Na przykład wyraźnie wyznaczali oni zakres używania języka polskiego i języka angielskiego. Polszczyzna – zdaniem tych respondentów – powinna służyć tylko działalności popularnonaukowej i dydaktyce, angielszczyzna natomiast – upowszechnianiu badań naukowych (jako język publikacji i konferencji), por.

„Język polski powinien być językiem dydaktyki akademickiej, a w mojej dyscyplinie jego rola w nauce nie powinna być większa niż 30%. Piszę to jako patriota, który miał przyjemność, także z tych pobudek odwiedzić większość gmin w Polsce. Po prostu wzrost roli języka polskiego w mojej dyscyplinie będzie wprost proporcjonalny do jej marginalizacji badawczej, naukowej i poznawczej.

Niestety tak to wygląda. Jako badacz jestem zainteresowany rozwojem swojej dyscypliny i pracą w niej. Patriotyzm akademicki rozumiem bardziej jako promocję polskich tematów na forum światowym, niż publikowanie artykułów w języku polskim. Tak właśnie postępuję. Ponadto, naukowcy na świecie muszą mieć swój język (padło na angielski). Publikowanie dorobku światowego w kilkuset językach i dialektach, z którymi związani są naukowcy w 200 krajach jest niecelowe. Obserwuję na przykład jak alienacja językowa kolegów z Francji powoduje ograniczenia dostępności wiedzy, którą publikują. Szkoda, bo jak się domyślam jest w niej zawarte wiele kwestii, które mogły by mnie rozwijać. Nie znam francuskiego, więc są poza moją percepcją”.

Zwracali także uwagę na nieznamość przez polskich uczonych literatury obcojęzycznej, na niesamodzielne przygotowywanie przez wielu referatów i artykułów w języku angielskim (publikacje są oddawane do tłumaczenia), na niedostateczną znajomość języka angielskiego³⁷ (notabene, przeciwnicy języka angielskiego podnosili podobny problem – wskazywali, że publikowanie w języku angielskim nie wpływa na poziom znajomości tego języka, osoby piszące po angielsku posługują się ograniczoną liczbą słów i konstrukcji składniowych, które – w zależności od potrzeb – w różnych sposób łączą).

Wśród respondentów byli i tacy, którzy szukali rozwiązań kompromisowych, por.

„dowartościowywanie języka polskiego wśród badaczy piszących w tym języku nie może być przeprowadzane na siłę, dekretami, itd. Tutaj trzeba znaleźć sensowny kompromis. Nie sposób obrażać się na świat, bo on jest światem, w którym porozumiewamy się w języku angielskim”, „Ważne jest publikowanie zarówno w ojczystym języku (nauka ma służyć także ludziom a nie naukowym awansom), jak i w obcym, żeby nasze badania miały szerszy zasięg”, „Powinny być zachowane odpowiednie proporcje między używaniem języka polskiego i języka angielskiego zależnie od charakteru publikacji, np. publikacje o znaczeniu lokalnym nie powinny być «na siłę» tłumaczone za pieniądze podatnika na język angielski (np. tylko dlatego aby uzyskać więcej punktów). Z drugiej jednak strony zachodzi potrzeba szerszej obecności polskiej nauki na rynku międzynarodowym. Zatem argument o konieczności ochrony języka polskiego nie może być bronią tych, którzy chcieliby naukę zredukować do wymiaru lokalnego lub co najwyżej krajowego”.

---

³⁷ Por. wypowiedź jednego z respondentów: „bywa, że ludzie nauki (obszar nauk społecznych/humanistycznych) piszą teksty w języku angielskim nie znając tego języka (korzystają z pracy tłumaczy) a to oznacza, że nie czytają tekstów naukowych w języku angielskim nie mając oglądu na osiągnięcia danej dyscypliny w innych krajach – czy w takiej sytuacji jesteśmy partnerami dla uczonych z innych krajów?”.

Danuta Krzyżyk, Helena Synowiec

Podsumowanie – wnioski i postulaty (jak wzmocnić pozycję języka polskiego w komunikacji naukowej)

Wyniki analizy czasopism i monografii wieloautorskich oraz materiałów z krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, a także uzyskane drogą ankietowania opinie respondentów na temat języka / języków nauki są ze sobą spójne. Zdają się one potwierdzać obserwowaną od kilkunastu lat tendencję do uznawania języka angielskiego za globalny język nauki. Obecnie dominuje on w wielu dyscyplinach w obrębie nauk inżyniersko-technicznych, ścisłych i przyrodniczych, także w niektórych dyscyplinach nauk rolniczych, medycznych (np. chirurgii), farmaceutycznych (z wyjątkiem języka konferencji naukowo-szkoleniowych).

Badania częściowo zweryfikowały (choć nie było to zamiarem badaczy) ustalenia poczynione przez 13 laty na temat wyboru języka publikacji naukowych (Duszak, Lewkowicz 2008). Pozwoliły zauważyć, że udział języka angielskiego zaznacza się mniej silnie w publikacjach z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, które są w mniejszym stopniu podatne na oddziaływanie procesów globalizacyjnych, gdyż rozpatrują badawczo przede wszystkim kwestie kulturowe i światopoglądowe (wśród nich – zjawiska ze sfery narodowej oraz regionalnej).

Powodem obserwowanych zmian w języku nauki – obniżania się prestiżu języka ojczystego (polskiego), a podnoszenia rangi języka angielskiego są: po pierwsze – czynniki cywilizacyjno-komunikacyjne, tj. wzmożona informatyzacja i przeobrażenia w komunikacji naukowej pod wpływem internetu (technologii cyfrowych); chęć zapewnienia sobie przez badaczy jak najszerszego zasięgu odbioru swoich publikacji, a dzięki temu – wejścia w międzynarodową wspólnotę naukową; po drugie – czynniki instytucjonalne (ewaluacja osiągnięć naukowych pracowników uczelni wyższych, w której znacznie wyżej ocenia się publikacje obcojęzyczne); po trzecie – przesunięcia w sferze hierarchii wartości: w nauce współczesnej coraz częściej na plan pierwszy wysuwają się wartości instrumentalne (korzyści ekonomiczne, chęć uzyskania awansu naukowego i zdobycia prestiżu społecznego); ma to odzwierciedlenie również w wyborze języka publikacji.

Badania empiryczne wykazały obniżanie się statusu polszczyzny jako tworzywa tekstów naukowych w większości dyscyplin. Wiąże się to z faktem, że – jak wspomniano wcześniej (por. rozdz.: *Status języka polskiego w nauce*) – wybór języka, w jakim publikowane

są prace naukowe nie ma uregulowania prawnego: brakuje wymogu publikowania w języku ojczystym, nie ma też nakazu publikowania w języku obcym. Wybór zależy od autora, polityki wydawnictwa, a także od wymogów stawianych przez macierzyste uczelnie (wydziały), a także przez międzynarodowe bazy danych (indeksujących prace i udostępniającym je międzynarodowemu środowiskom naukowym), zob. podrozdział sprawozdania pt. *Przepisy prawne dotyczące nauczania i nauki*. Dopóki wybór języka publikacji naukowych będzie zdeterminowany wymaganiami instytucjonalnymi (umiędzynarodowieniem polskiej działalności naukowobadawczej poprzez parametryzację, tj. ewaluację osiągnięć naukowych, w której publikacje obcojęzyczne uzyskują wyższy status) oraz czynnikami instrumentalnymi (pragmatycznymi) – zdobyciem prestiżu i awansu społecznego, dopóty ranga języków etnicznych (w tym języka polskiego) nadal będzie spadać, a możliwość jej podniesienia jest raczej niewielka. Można natomiast – i to trzeba mocno podkreślić – zadbać o poziom języka i stylu tych tekstów naukowych, które są publikowane w języku polskim, m.in. o ich komunikatywność, precyzję sformułowań (np. przy wyjaśnianiu terminów i pojęć). Dotyczy to zwłaszcza wyodrębnionych w naszym sprawozdaniu tekstów naukowych wtórnych oraz paranaukowych – użytkowych i administracyjnych. Obserwacje ujawniły bowiem – niejako przy okazji prowadzonych badań – słaby poziom językowo-stylistyczny oraz niedomogi spójności artykułów i referatów, zredagowanych i wygłaszanych w języku ojczystym, a nawet niepoprawne pod względem składniowym i stylistycznym sformułowania tematów konferencji (są one między innymi kalkami struktur anglojęzycznych).

Na marginesie badań przeprowadzonych dla celów tego sprawozdania warto zasygnalizować problem upowszechniania myśli naukowej wśród studentów i nieprofesjonalistów, a w związku z tym przystosowania przekazu naukowego do celów dydaktyki akademickiej (skrypty, podręczniki, wykłady) oraz do szerszego kręgu odbiorców. Dokonuje się to poprzez zastępowanie stylu naukowego (tekstów nasyconych terminami specjalistycznymi i konstrukcjami nominalnymi) stylem dydaktycznonaukowym lub popularnonaukowym. Często pracownicy naukowcy uczelni łączą rolę badacza w danej dyscyplinie z rolą nauczyciela akademickiego i zmuszeni są skracać dystans naukowo-poznawczy i językowy między sobą i studentem, tak by odpowiadał możliwościom percepcyjnym odbiorcy niespecjalisty. Istotny staje się wówczas między innymi dobór terminów (wariantów terminologicznych) i sposób ich objaśniania – adekwatny przekład wiedzy naukowej przystosowany do odbiorcy (jego kompetencji nie tylko poznawczej, ale także stylistycznej).

Pogłębia się dysonans między koniecznością kreowania przez naukowców wysokiej rangi własnych badań i nadania im międzynarodowego zasięgu dzięki publikowaniu osiągnięć badawczych w języku obcym (najczęściej angielskim) a potrzebą upowszechniania tychże osiągnięć także w kręgu społeczności rodzimej (lokalnej, narodowej), czemu sprzyja publikowanie (też przekaz w formie referatów, wykładów) w języku ojczystym. Zapewnia ono dostęp do wyników prac badawczych nie tylko wąskiemu gronu specjalistów danej dziedziny, ale też – m.in. w związku z interdyscyplinarnym charakterem badań – zaznajomienie z wynikami prac badawczych zainteresowanych nimi przedstawicieli różnych dziedzin wiedzy w środowisku lokalnym. Nie zawsze uzasadnione jest publikowanie po angielsku (lub w innym obcym języku) prac związanych z narodową kulturą, historią, literaturą i językiem ojczystym.

* * *

Z poczynionych badań i spostrzeżeń wynika kilka postulatów:

1. Podstawowym językiem publikacji podejmujących problemy dziejów narodu, jego kultury, literatury i języka a zamieszczanych w rodzimych czasopismach powinien być język polski; publikacje w tym języku nie powinny mieć niższej rangi w ewaluacji. W związku z tym konieczne staje się obecnie przeorientowanie dotychczasowych mechanizmów ewaluacyjnych prac badawczych z dyscyplin humanistycznych i społecznych z tego zakresu tematycznego.

2. Z powyższym postulatem łączy się kwestia języka, w jakim powinny być formułowane wnioski o te projekty badawcze, które dotyczą ściśle zagadnień rodzimej kultury, historii, literatury i języka polskiego (jego przeszłości i stanu współczesnego). Szczegółowe opisy projektowanych badań powinny być sporządzone w języku polskim zarówno ze względu na przedmiot badań, jak i przyczyny merytoryczne (swoistość terminologiczną i faktograficzną).

3. Do artykułów z różnych dziedzin wiedzy, publikowanych w języku angielskim (lub innym obcym języku), powinny być obligatoryjnie dołączone w streszczenie i słowa kluczowe w języku polskim. Wprawdzie wiele czasopism już ten postulat realizuje, ale są też takie czasopisma (m.in. z branży inżyniersko-technicznej i nauk o kulturze fizycznej), które zamieszczają jedynie anglojęzyczne streszczenia i słowa klucze. Warto ponadto informacje (notki) o autorach artykułów obcojęzycznych konsekwentnie redagować w dwóch wersjach językowych: języku publikacji i języku polskim.

4. Dobrą praktyką, zaobserwowaną w niektórych czasopismach i monografiach, byłoby publikowanie tego samego tekstu w dwóch językach – polskim i angielskim (lub w innym języku konferencyjnym).

4. Przemyślenia wymaga problem języka tytułu czasopism. Obserwuje się tendencję do zmian tytułów polskich na obcojęzyczne, mające rzekomo podnieść prestiż naukowy periodyku. Można się spotkać z kuriozalną sytuacją, że czasopismu, w którym publikowane są artykuły wyłącznie w języku polskim, nadaje się tytuł angielski, a tylko spis treści i streszczenia redagowane są w dwóch wersjach językowych.

Bibliografia

A. Duszak & J. Lewkowicz: *Publishing academic texts in English: A Polish perspective*, „Journal of English for Academic Purposes” 2008, no 7, p. 109–120.

Bibliografia

Ł. Afeltowicz: *Praktyka badawcza w perspektywie współczesnych studiów nad nauką*, Toruń 2012.

J. C. Bańcerowski: *Kilka uwag o prawnej ochronie języka polskiego i węgierskiego*, „Język. Komunikacja. Informacja” 2011, nr 6, s. 63–70.

E. Bińczyk: *Technonauka w społeczeństwie ryzyka. Filozofia wobec niepożądanych następstw praktycznego sukcesu nauki*, Toruń 2012.

S. Burgess & P. Martín-Martín: *English as an additional language in research publication and communication*, Bern: Peter Lang 2008.

Certyfikacja, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/certyfikacja>.

S. Dubisz: *Czy grozi nam zanik polskiego języka naukowego – próba diagnozy historycznej w kontekście współczesnych procesów globalizacji*, [w:] *Materiały z Kongresu Języka Polskiego, 2011*, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1374&Itemid=50

A. Duszak & J. Lewkowicz: *Publishing academic texts in English: A Polish perspective*, „Journal of English for Academic Purposes” 2008, no 7, p. 109–120.

S. Gajda: *Kultura języka naukowego*, [w:] *O zagrożeniach i bogactwie polszczyzny*, red. J. Miodek, Wrocław 1996, s. 213–228.

S. Gajda: *Styl naukowy*, [w:] *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Wrocław 1993, s. 173–189.

S. Gajda: *Terminologia a współczesna rzeczywistość naukowa*, „Poradnik Językowy” 2020, nr 5, s. 7–17.

S. Gajda: *Współczesna polszczyzna naukowa. Język czy żargon?* Opole 1990.

S. Gajda: *Współczesny polski dyskurs naukowy*, [w:] *Dyskurs naukowy – tradycja i zmiana*, red. S. Gajda, Opole 1999, s. 9–17.

M. Górnicz: *Transfer międzyjęzykowy w terminologii i tekstach specjalistycznych*, https://www.academia.edu/10131404/Transfer_mi%C4%99dzy%C4%99zykowy_w_terminologii_i_tekstach_specjalistycznych

F. Grucza, (red.): *Teoretyczne podstawy terminologii*, Warszawa 1991.

Język polski, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski>.

Język polski jako narzędzie komunikacji we współczesnym świecie, red. J. Mazur, M. Reszutko-Iwan, Lublin 2007.

Język współczesnej humanistyki, red. J. Pelc, Warszawa 2000.

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2019.
- E. Kulczycki, T.C.E. Engels, J. Pölonen et al.: *Publication patterns in the social sciences and humanities: evidence from eight European countries*, *Scientometrics* 2018, no 116, p. 463–486.
- Letnie kursy NAWA*, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/letnie-kursy-nawa>.
- T. Lillis & M. J. Curry: *Academic writing in a global context: The politics and practices of publishing in English*. Abingdon, Oxford, UK: Routledge 2010.
- Lista projektów zakwalifikowanych do finansowania w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, 20190328_Lista_projektów_zakwalifikowanych_do_finansowania_w_ramach_programu_Wsparcie_dla_czasopism_naukowych.pdf.
- W. Lubaś: *Badania nad językiem jako punkt wyjścia dla ustalenia i realizowania polityki językowej*, [w:] *Rola nauk społecznych w humanizacji środowiska wielkoprzemysłowego*, red. J. Kantyka, W. Lubaś, Katowice 1975, s. 62–69.
- W: Lubaś: *Polityka językowa*, Opole 2009.
- W. Lubaś: *Spoleczna rola języka a polityka językowa*, „Zaranie Śląskie” 1975, z. 2, s. 235–253.
- J. Lukszyn, W. Zmarzer: *Teoretyczne podstawy terminologii*, Warszawa 2006.
- NAWA – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej*, <https://nawa.gov.pl/nawa>.
- P. Nowak: *Językowe aspekty polskiej polityki naukowej: pomiędzy lokalnością a globalizacją informacji*, „Zagadnienia Informatyki Naukowej – Studia Informacyjne” 2015, nr 1, s. 32–43.
- O trudnym łatwo. Materiały sesji poświęconej popularyzacji nauki*, red. J. Miodek, M. Zaśko-Zielińska, Wrocław 2002.
- Oświadczenie Rady Języka Polskiego w sprawie punktacji publikacji naukowych*, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1765:oswiadczenie-rady-jezyka-polskiego-w-sprawie-punktacji-publicacji-naukowych&catid=45&Itemid=81
- A. Pawłowski: *Problemy polskiej polityki językowej w Unii Europejskiej*, „Socjolingwistyka” 2006, nr 20, s. 7–17.
- R. Piętkowa: *Przemiany dyskursu naukowego a style konwersacyjne*, [w:] *Polskie języki. O językach zawodowych i środowiskowych. Materiały VII Forum Kultury Słowa. Gdańsk 9–11 października 2008 rok*, red. M. Milewska Stawiany, E. Rogowska-Cybulska, Gdańsk 2010, s. 320–340.
- W. Pisarek: *Polityka językowa w wybranych krajach europejskich*, [w:] *Polska polityka językowa w Unii Europejskiej*, red. J. Warchała, D. Krzyżyk, Katowice 2011, s. 79–105.
- Polska polityka językowa na przełomie tysiącleci*, red. J. Mazur, Lublin 1999.

- Polskie i europejskie nurty terminologiczne*, red. M. Małachowicz, S. Grucza, Warszawa 2017.
- Polskie Powroty*, <https://nawa.gov.pl/naukowcy/polskie-powroty>.
- Program dla studentów polonistyki i studiów polskich*, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/program-dla-studentow-polonistyki-i-studiow-polskich>.
- Promocja języka polskiego*, <https://nawa.gov.pl/jezyk-polski/promocja-jezyka-polskiego>.
- Rezolucja Europejskiej Federacji Narodowych Instytucji na rzecz Języka* (EFNIL-u), https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1507:rezolucja-europejskiej-federacji-narodowych-instytucji-na-rzecz-zyka-efnil-u&catid=109&Itemid=81.
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”* (Dz. U. poz. 1832).
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej* (Dz. U. poz. 392).
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1386).
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego* (Dz. U. poz. 2288).
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych* (Dz. U. poz. 2152).
- M. Rzeszutko-Iwan: *Tekst naukowy i jego realizacje. Wstęp do rozważań*, [w:] *Wybrane zagadnienia lingwistyki tekstu, analizy dyskursu i komunikacji międzykulturowej – In memoriam Profesor Anny Duszak (1950–2015)*, red. U. Okulska, U. Topczewska, A. Jopek-Bosiacka, Warszawa 2018, s. 125–143.
- E. Solska: *Czas kultury naukowej*, Lublin 2019.
- T. Sławek: *Antygona w świecie korporacji. Rozważania o uniwersytecie i czasach obecnych*. Katowice 2002.
- J. Strelau: *Nauka a media*, [w:] *Teoria i praktyka upowszechniania nauki. Wczoraj i jutro*, red. F. Grucza, & W. Wiśniewski, Warszawa 2005, s. 121–128.
- J. Swales: *Research genres: Explorations and applications*. Cambridge: Cambridge University Press 2004.

B. Śliwerski: *Protest Komitetów Naukowych PAN przeciwko dewaluacji nauki*, blog Pedagog 2013, <http://sliwerski-pedagog.blogspot.com/2013/02/protest-komitetow-naukowych-pan.html>.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 1668 ze zm.).

Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. 1582).

Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1480, z 2020 r. poz. 285).

Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 ze zm.).

B. Walczak: *Język polski jako nośnik kultury europejskiej*, <http://zhjp.amu.edu.pl/teksty/Wal1.pdf>.

G. Wierczyński: *Problemy oceny parametrycznej polskich czasopism naukowych z dziedziny nauk prawnych*, „Państwo i Prawo” 2020, z. 9, s. 3–22.

S. Wiertelwski: *Wielopodmiotowość współczesnej polskiej polityki językowej*, „Język. Komunikacja. Informacja” 2011, nr 6, s. 99–107.

A. Wilkoń: *Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny*, Katowice 2000.

A. Wiltos: *Znaczenie art. 27 Konstytucji RP dla ochrony praw i wolności jednostki*. „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2013, nr 4, s. 165–183.

B. Witosz: *Naukowy język polski wobec metodologii ponowoczesnej*, [w:] *Materiały z Kongresu Języka Polskiego* 2011, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1375&Itemid=50

W. Włoskowicz: *Nowomowa pseudometanaukowa? O języku polskiej polityki naukowej*, „Poradnik Językowy” 2019, nr 10, s. 35–47.

ANEKS

Tabela 1. Ranga języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych (na konferencjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz w tekstach pokonferencyjnych – publikacjach) – zestawienie tabelaryczne (Załącznik 1)

Tabela 2. Ranga języka polskiego w czasopismach o profilu naukowym – zestawienie tabelaryczne (Załącznik 2)

Wzór ankiety (Załącznik 3)

Wykaz dyscyplin naukowych (Załącznik 4)

Załącznik 1.

Tabela 1. Ranga języka polskiego w bezpośrednich kontaktach naukowych (na konferencjach o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz w tekstach pokonferencyjnych – publikacjach) – zestawienie tabelaryczne

Lp.	Konferencja	Rok	Organizator (uczelnia, komitet naukowy)	Dyscyplina	Zasięg konferencji K - krajowa M - międzynarodowa	Język konferencji	Uwagi
1.	XXI Śląskie Sympozjum Archeologiczne / 21st Silesian Archaeological Symposium	2019	Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego	archeologia	M	polski, czeski	
2.	XXXIV konferencja archeologiczna: Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2018	2018	Instytut Archeologii UMCS i Muzeum Lubelskie w Lublinie	archeologia	M	polski, ukraiński, rosyjski	Organizowana przez Instytut Archeologii UMCS i Muzeum Lubelskie w Lublinie konferencja stanowi szerokie forum wymiany myśli i doświadczeń archeologów oraz wielu specjalistów z innych dziedzin nauki z Polski, Białorusi, Mołdawii, Rosji i Ukrainy. Podczas wydarzenia prezentowane są najnowsze wyniki badań archeologicznych zarówno terenowych, jak i gabinetowych, w większości interdyscyplinarnych. Kolejne edycje gromadzą rokrocznie ponad 100 referentów oraz zainteresowanych

		<p>Archaeologists, Association for Environmental Archaeology, Pracowni Paleoekologii i Archeobotaniki Uniwersytetu Gdańskiego, Stowarzyszenia Archeologii Srodowiskowej, Zarządu Głównego Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, - Stowarzyszenia Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Olsztynie, Białowieckiego Parku Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku i Ośrodka Badań Europy Środkowo-Wschodniej w Białymstoku</p>			<p>Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad oraz społeczni depozytariusze dziedzictwa kulturowego i naturalnego z obszaru Polski północno – wschodniej. Uczestnicy zagraniczni reprezentowali: Department of Archaeology, University of Reading (Wielka Brytania), University of Glasgow (Wielka Brytania), Department of Cross-Cultural and Regional Studies University of Copenhagen (Dania), Archaeological Department of National Museum of Bosnia and Herzegovina (Rumunia), University of Zagreb (Rumunia) i National Park “Belovezhskaya Pushcha” (Białoruś). Podczas konferencji przedstawionych zostało 55 referatów i posterów. Organizatorzy planowali wydanie publikacji pokonferencyjnej w formie interdyscyplinarnej monografii. Uzyskali propozycję jej druku w wydawnictwach: Cambridge Scholars Publishing oraz BAR Publishing.</p>
5.	<p>Konferencja naukowa: Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych</p>	<p>Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku</p>	<p>archeologia</p>	<p>K</p>	<p>polski</p>
6.	<p>Movement and stabilization. Przeworsk culture in the upper Tisa River Basin in the Roman Period</p>	<p>Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Historyczne w Sanoku</p>	<p>archeologia</p>	<p>M</p>	<p>angielski</p>
7.	<p>Ogólnopolska konferencja pt. „O tożsamości człowieka”</p>	<p>Zakład Antropologii Filozoficznej UAM oraz</p>	<p>filozofia</p>	<p>K</p>	<p>polski</p>

8.	X konferencji naukowej z cyklu: „Etyka i życie publiczne” Temat przewodni: Solidarność w życiu publicznym	2019	Polskie Towarzystwo Antropologii Filozoficznej Katedra Etyki oraz Katedra Filozofii Społecznej i Polityki Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie	filozofia	K	polski i angielski	
9.	Peter Strawson. Zwrot metafizyczny	2019	Instytut Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego i redakcja „Przeglądu Filozoficznego”	filozofia	K	polski	
10.	Pamięć – zapomnianie – niepamięć. Konteksty filozoficzne	2018	Instytut Filozofii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Im. Jana Długosza W Częstochowie	filozofia	K	polski	
11.	100-lecie niepodległości – wiek filozofii chrześcijańskiej w Polsce. Ogólnopolska konferencja naukowa	2018	Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie; Wydział Filozoficzny Fundacja im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPIPII	filozofia	K	polski	
12.	XII Ogólnopolska Konferencja Filozoficzna EPISTEME	2018	Fundację na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL oraz Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	filozofia	K	polski	
13.	Konferencja naukowa: Mniejszości narodowe w Polsce Ludowej	2019	Instytut Historii UŚ wraz z Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślązaków do ZSRR w 1945 roku w Radzionkowie	historia	K	polski	
14.	International Conference - The War That Never Ended: Postwar Continuity and New Challenges in the Aftermath of the Habsburg and Ottoman Empires, 1918–1923 / Międzynarodowa konferencja „Wojna, która nigdy się nie skończyła. Powojenna ciągłość i nowe wyzwania w następstwie imperiów Habsburgów i Osmańskich 1918–1923”	2019	Instytut Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego	historia	M	angielski	Konferencja zgromadziła prawie 40 prelegentów z wielu krajów europejskich, a także z Kanady i Stanów Zjednoczonych Ameryki.

15.	Gdańsk w okresie nowożytnym. Kultura, religia, polityka, społeczeństwo i stosunki międzynarodowe (Danzig in der frühen Neuzeit Kultur, Religion, Politik, Gesellschaft und internationale Beziehungen)	2019	Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, Historische Kommission für ost- und westpreußische Landesforschung oraz Muzeum Gdańska	historia	M	polski, niemiecki	Informacja od organizatorów: Wszystkie wystąpienia na konferencji będą tłumaczone symultanicznie na język niemiecki oraz polski.
16.	Międzynarodowa konferencja naukowa „Listopadowe nadzieje. Żydzi wobec niepodległości Polski w 1918 r.”	2018	Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN	historia	M	polski, angielski	Informacje od organizatorów: język konferencji: polski i angielski (tłumaczenie symultaniczne).
17.	Międzynarodowa konferencja: „II wojna światowa w dydaktyce historycznej: wiedza, sposoby nauczania i formy prezentacji?”	2018	Centrum Badań Historycznych PAN	historia	M	polski, niemiecki	Konferencja Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej
18.	Ogólnopolska konferencja naukowa „Nadzieje i rozczarowania». Środowiska katolików świeckich w Polsce (1945–1956)”	2018	Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Szczecinie, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego	historia	K	polski	
19.	Autour de la notion de pragmatisme et de notions connexes : diversité d'approches, de termes et de pratiques	2019	Uniwersytet Śląski w Katowicach (Instytut Językoznawstwa), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Université Grenoble Alpes (w ramach projektu Polonium « Pragmatèmes en contraste »)	językoznawstwo	M	francuski	

20.	Konferencja językoznawcza – “Językoznawstwo kognitywne w roku 2019”	2019	Polskie Towarzystwo Językoznawstwa Kognitywnego (PTJK), Instytut Neofilologii Uniwersytetu w Białymstoku	językoznawstwo	M	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Organizatorzy Konferencji we współpracy z redaktorami recenzowanymi, zindeksowanymi czasopism wydawanych przez Uniwersytet w Białymstoku zapraszają autorów wybranych referatów konferencyjnych do nadsyłania swoich prac. Akceptowane artykuły ukazały się w wydaniach specjalnych następujących czasopism: Studies in Logic, Grammar and Rhetoric, czasopismo indeksowane przez Scopus (artykuły w języku angielskim), Skrzyżowanie ulic. A Journal of English Studies (artykuły w języku angielskim), Białostockie Archiwum Językowe (artykuły w języku angielskim i polskim) LaMiCuS, czasopismo Polskiego Towarzystwa Językoznawstwa Kognitywnego. (artykuły w języku angielskim i polskim)
21.	Ogólnopolska konferencja naukowa pod tytułem „SLOWO: struktura — znaczenie — kontekst”	2019	Zakład Współczesnego Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej i Logopedii Uniwersytetu Łódzkiego	językoznawstwo	K	polski	
22.	Słowiańska Frazeologia Gwarowa II	2019	Katedra Historii Języka i Dialektologii WP UJ, Komisja Frazeologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów oraz Sekcja Frazeologiczna Komitetu Językoznawstwa PAN	językoznawstwo	M	polski, rosyjski, ukraiński, serbski, czeski, angielski	

23.	VI Międzynarodowa Konferencja Językoznawstwa Tekstologicznego w ujęciu kontrastywnym: języki słowiańskie i języki romańskie	2019	Instytucie Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie	językoznawstwo	M	włoski, rosyjski	
24.	Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi. Tradycja i nowoczesność w badaniach języków słowiańskich	2019	Instytut Języka Polskiego Wydział Humanistyczny Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	językoznawstwo	K	polski, rosyjski, ukraiński, czeski	
25.	Konferencja naukowa: „Niepodległa wobec języka polskiego”	2018	Katedra Historii Języka i Dialektologii Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego	językoznawstwo	K	polski	
26.	Konferencja Polonistyczne Językoznawstwo Glottodydaktyczne – Między Teorią a Praktyką	2018	Międzynarodowe Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej, Stowarzyszenie „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego	językoznawstwo	M	polski	
27.	Międzynarodowa konferencja naukowa „Przemoc w komunikacji”	2018	Zakład Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Częstochowie oraz Katedra Sławistyki Uniwersytetu Ostrawskiego w Ostrawie	językoznawstwo	M	polski, czeski, angielski	
28.	Ogólnopolska konferencja naukowa: Problemy współczesnej rzeczywistości transkulturowej i nauki o translacji	2018	Zakład Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej	językoznawstwo	K	polski, angielski	
29.	Ogólnopolską konferencję naukową „Potworne narracje. Monstrualne imaginarium w literaturze dziecięcej, młodzieżowej i fantastycznej”	2019	Koło Naukowe Baśni, Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej i Fantastyki UW oraz Muzeum Książki Dziecięcej w Warszawie	literaturoznawstwo	K	polski	
30.	„Przygoda w nieznanym kraju. Rozczytywanie niekanonicznych pisarek XIX wieku”	2019	Zakład Literatury i Kultury Drugiej Połowy XIX Wieku oraz Koło Naukowe Literatury Kobiet	literaturoznawstwo	K	polski	

31.	Ogólnopolska konferencja naukowa „Lzy w literaturze. Transfer – Recepcja – Przekład (literatura polska, austriacka, niemiecka i szwajcarska)”	2019	Wydział Humanistyczny Instytut Literaturoznawstwa Uniwersytet Humanistyczno- -Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	literaturoznawstwo	K	polSKI, niemiecki	
32.	Trzydziestoletnia. Literatura Polska w latach 1989-2019	2019	Katedra Krytyki Współczesnej Wydziału Polonistyki UJ oraz Zakład Literatury XX wieku. Teorii Literatury i Sztuki Przekładu Wydziału Filologii Polskiej i Klasyfikacji UAM w Poznaniu	literaturoznawstwo	K	polSKI	
33.	Pamięć Juliusza Słowackiego	2019	Zakład Literatury Romantyzmu Instytutu Literatury Polskiej UW i Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie	literaturoznawstwo	K	polSKI	Konferencja z udziałem gości zagranicznych.
34.	Konferencja naukowa „Półtora dnia z Brunonem Schulzem w Bydgoszczy”	2018	Zakład Literatury Powszechnej i Komparatystyki IFPIK UKW oraz Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza (Komisja Komparatystyczna)	literaturoznawstwo	M	polSKI	
35.	II Ogólnopolska Konferencja Naukowa Szanse, możliwości, zagrożenia współczesnej literatury	2018	Koło Literackie Anafora, funkcjonujące przy Instytucie Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz Ośrodek Promocji Kultury w Częstochowie	literaturoznawstwo	K	polSKI	

36.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Podkarpacie literackie na przestrzeni wieków”	2018	Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia UR, Instytut Humanistyczny Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu	literaturoznawstwo	K	polski	Informacja od organizatorów: możliwość publikacji artykułu w czasopiśmie “Zarządzanie w kulturze” (pierwszym w Polsce recenzowanym piśmie naukowym, które porusza problematykę zarządzania w obszarze działalności twórczej). Punkty MNISW: 14. Planowana data wydania: IV kwartał 2019. Data przesłania artykułów: 31.05.2019. Objętość artykułów do 20 stron standardowego maszynopisu. Istnieje również możliwość publikacji tekstów w języku angielskim.
37.	Konferencja “Badania publiczności w instytucjach kultury”	2019	Zakład Zarządzania Kulturą Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz Filharmonii Krakowskiej im. Karola Szymanowskiego	nauki o kulturze i religii	K	polski	Informacja od organizatorów: Organizatorzy przewidują publikację wybranych artykułów pokonferencyjnych w recenzowanym czasopiśmie „Humaniora”, wydawanym na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza (6 pkt na liście MNISZW).
38.	X Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Religia a Rozum	2019	Poznańskie Konwersatorium Religioznawcze UAM	nauki o kulturze i religii	K	polski	Informacja od organizatorów: Organizatorzy przewidują publikację wybranych artykułów pokonferencyjnych w recenzowanym czasopiśmie „Humaniora”, wydawanym na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza (6 pkt na liście MNISZW).
39.	Ogólnopolska konferencja naukowa Od zwoju do e-booka. Kulturotwórcza rola tekstów religijnych	2018	Komisja Etnograficzna PAU, Instytut Studiów Międzynarodowych UJ	nauki o kulturze i religii	K	polski	

40.	IX Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Religia a kultura popularna	2018	Poznańskie Konwersatorium Religioznawcze przy Katedrze Religioznawstwa i Badań Porównawczych oraz Kolo Psychologii Religii przy Instytucie Psychologii UAM	nauki o kulturze i religii	K	polski	
41.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kultura tradycyjna w perspektywie ochrony dziedzictwa i regionalnych tożsamości”	2018	Instytut Kulturoznawstwa, Instytut Filologii Polskiej UMCS	nauki o kulturze i religii	K	polski	
42.	Ogólnopolska konferencja naukowa „Fotoesej 2: Widoki cudzego cierpienia”	2018	Redakcja Załącznika Kulturoznawczego, Zakład Poetyki Intersemiotycznej i Komparatyki Mediów, Katedra Teorii Kultury i Międzykulturowości USW	nauki o kulturze i religii	K	polski	
43.	Trzecia edycja konferencji naukowej: O miejsce książki w historii sztuki, pod tytułem Sztuka książki około 1900. W 150. rocznicę urodzin Stanisława Wyspiańskiego	2019	Krakowski Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki we współpracy z Muzeum Narodowym w Krakowie oraz Akademią Sztuk Pięknych	nauki o sztuce	K	polski, ukraiński	Konferencja z udziałem gości zagranicznych.
44.	Wokół zagadnień warsztatu artysty: malarza, rzeźbiarza, architekta	2019	Katedra Historii Sztuki i Kultury raz Wydział Sztuk Pięknych UMK	nauki o sztuce	K	polski	
45.	Międzynarodowa konferencja naukowa: Dziedzictwo rzemiosła artystycznego – tradycyjne techniki i nowoczesna konserwacja	2019	Katedra Konserwacji i Restauracji Elementów i Detali Architektonicznych na Wydziale Sztuk Pięknych w Toruniu	nauki o sztuce	M	angielski i polski	
46.	XIII Seminarium Muzealnictwa: Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu	2018	„Muzeum w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”	nauki o sztuce	K	polski	
47.	VI Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe – Sztuka sakralna XIX i XX w. – Malarstwo monumentalne	2018	Centrum Dokumentacji Współczesnej Sztuki Sakralnej Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego	nauki o sztuce	K	polski	

48.	Konferencja naukowa pt. „Odbudowa i konserwacja zabytków Wrocławia po 1945 roku	2019	Komisja Architektury i Urbanistyki wrocławskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk, Muzeum Architektury we Wrocławiu i Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej	architektura i urbanistyka	K	polski	Informacja od organizatorów: Materiały konferencji zostaną opublikowane w recenzowanym czasopiśmie „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego” (20 pkt w ocenie MNiSW).
49.	Konferencja Naukowa „Nowe Badania, Materiały i Technologie w Ochronie i Konserwacji Zabytków”	2019	Polski Komitet Narodowy ICOMOS, Zamek Królewski w Warszawie, Komitet Urbanistyki i Architektury PAN	architektura i urbanistyka	M	polski	
50.	III Colloquium Przyszłość śląskich miast, którego tematem jest „Budowanie atrakcyjności przestrzeni miejskich”	2019	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Politechnika Śląska w Gliwicach, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Komisja Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska Oddział PAN Katowice, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN w Warszawie, Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie, Biblioteka Śląska w Katowicach.	architektura i urbanistyka	M	polski	
51.	Multikonferencja Design Research Education in Architecture 2019 (DREAM Silesia)	2019	Wydział Architektury Politechniki Śląskiej	architektura i urbanistyka	M	angielski	
52.	6. międzynarodowa konferencja naukowa „Modernizm w Europie – modernizm w Gdyni. Architektura XX w. – badania i popularyzacja”	2018	Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej	architektura i urbanistyka	M	polski, angielski	Informacje od organizatorów: obrady odbywać się będą w języku polskim i angielskim z tłumaczeniem symultanicznym.

53.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Przestrzenie Wewnętrzne	2018	Wydział Architektury Wnętrz i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu	architektura i urbanistyka	K	polski	
54.	Beyond databases architectures and structures- BDAS'19	2019	Politechnika Śląska, Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki	automatyka, elektronika i elektrotechnika	M	angielski	
55.	XXIV Konferencja Zastosowania Komputerów w Elektrotechnice / 24th Scientific Conference Computer Applications in Electrical Engineering	2019	Instytut Elektrotechniki i Elektroniki Przemysłowej Politechniki Poznańskiej	automatyka, elektronika i elektrotechnika	M	polski, angielski	Informacje od organizatorów: Komitet Programowy dokona wyboru najlepszych prac zaprezentowanych podczas obrad z propozycją nadesłania artykułu w języku angielskim. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji prace zostaną wydrukowane w monografii Computer Applications in Electrical Engineering.
56.	XIX Konferencja Naukowa Aktualne Problemy w Elektroenergetyce – APE'19 XIX Scientific Conference Advances in Power Engineering APE'19	2019	Politechnika Gdańska Wydział Elektrotechniki i Automatyki Katedra Elektroenergetyki	automatyka, elektronika i elektrotechnika	K	polski, angielski	Informacje od organizatorów: Referaty zostaną opublikowane w materiałach konferencyjnych dostępnych w wersji elektronicznej oraz w Zeszytach Naukowych Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej (10 pkt. – Lista B MNiSW). Zachęcamy Autorów do dodatkowego opracowania obszerniejszej wersji referatów i przesłania ich do czasopisma Acta Energetica (7 pkt. – Lista B MNiSW).
57.	XXII Konferencja Naukowo-Techniczna Automation 2018: Automatykacja – nowości i perspektywy	2018	Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP	automatyka, elektronika i elektrotechnika	M	angielski, polski	Informacje od organizatorów: pełne teksty przyjętych referatów, napisanych w języku angielskim, zostaną opublikowane przez wydawnictwo Springer w ramach serii wydawniczej „Advances in Intelligent

							Systems and Computing” (AISC), indeksowanej w Web of Science. Pełne teksty przyjętych referatów napisanych w języku polskim zostaną opublikowane w czasopiśmie naukowo-technicznym „Pomiary. Automatyka. Robotyka” (PAR).
58.	XIV Konferencja Naukowa „Wybrane Zagadnienia Elektrotechniki i Elektroniki” – WZEE 2018	2018	Zarząd Główny i Oddział Szczeciński Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (PTETiS), Wydział Elektryczny ZUT w Szczecinie oraz Oddział Szczeciński Stowarzyszenia Elektryków Polskich	automatyka, elektronika i elektrotechnika	K		Informacje od organizatorów: artykuły należy przygotować w języku angielskim lub polskim (preferowany język angielski). Pozytywnie zrecenzowane prace przygotowane w języku angielskim zostaną przekazane do opublikowania w bazie IEEE Xplore. Organizatorzy stworzą zainteresowanym Autorom możliwość publikacji artykułu w jednym z poniższych czasopism: Przegląd Elektrotechniczny oraz Archives of Electrical Engineering. Publikacje płatne według cennika Wydawcy.
59.	IV Międzynarodowa Konferencja „Pole elektromagnetyczne i przyszłość telekomunikacji. Badania. Monitoring. Doswiadczenia krajowe i zagraniczne”	2019	Instytut Łączności - Państwowy Instytut Badawczy	informatyka techniczna i telekomunikacja	M		polski, angielski
60.	35. Krajowe Sympozjum Telekomunikacji i Teleinformatyki KSTiT	2019	Katedra Telekomunikacji i Teleinformatyki Wydziału Elektroniki Politechniki Wrocławskiej wspólnie z Krajową Konferencją Radiokomunikacji, Radiofonii i Telewizji (KKRRiT)	informatyka techniczna i telekomunikacja	K		Informacja od organizatorów: Zakwalifikowane referaty zostaną opublikowane w Przeglądzie Telekomunikacyjnym i Wiadomościach Telekomunikacyjnych.

61.	Krajowa Konferencja Radiokomunikacji, Radiofonii i Telewizji (KKRRiT 2019)	2019	Politechnika Poznańska	informatyka techniczna i telekomunikacja	K	polski	Informacje od organizatorów: obrady będą się odbywać w języku polskim. Dopuszcza się przyjęcie referatu w języku angielskim, gdy przynajmniej jeden z autorów jest obokrajowcem. Istnieje wtedy możliwość prezentacji w języku angielskim. Materiały z Konferencji będą publikowane w Przeglądzie Telekomunikacyjnym - Wiadomościach Telekomunikacyjnych (PTiWT), a wybrane najlepsze referaty po ich rozszerzeniu i opracowaniu w języku angielskim zostaną opublikowane w International Journal of Electronics and Telecommunications (IJET).
62.	XXXIV Krajowego Sympozjum Telekomunikacji i Teleinformatyki KSTiT 2018	2018	Wydział Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki Uniwersytetu Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszy	informatyka techniczna i telekomunikacja	K	polski	
63.	Konferencja: Światowy Dzień Społeczeństwa Informatycznego Podkarpacie 2018	2018	Oddział Podkarpacki Polskiego Towarzystwa Informatycznego, Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Rzeszowski, Wydział Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej oraz Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Rzeszowskiego.	informatyka techniczna i telekomunikacja	K	polski	

64.	XXI Krajowa Konferencja Biocybetyki i Inżynierii Biomedycznej / 21th Polish Conference on Biocybernetics and Biomedical Engineering (PCBBE)	2019	Komitet Biocybetyki i Inżynierii Biomedycznej Polskiej Akademii Nauk	inżynieria biomedyczna	K	angielski	
65.	XII Międzynarodowa Konferencja BIOMDLORE 2018	2018	Politechnika Białostocka	inżynieria biomedyczna	M	angielski	
66.	VII Konferencja Naukowa „Innovations in Biomedical Engineering – IIBE’2018”	2018	Wydział Inżynierii Biomedycznej Politechniki Śląskiej w Gliwicach	inżynieria biomedyczna	M	polski, angielski	
67.	V Ogólnopolskie Sympozjum Biomedyczne ESKULAP	2018	Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL	inżynieria biomedyczna	K	polski	
68.	XXI Krajowa Konferencja Biocybetyki i Inżynierii Biomedycznej XXI Polish Conference on Biocybernetics and Biomedical Engineering (PCBBE)	2018	Uniwersytet Zielonogórski Komitet Biocybetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN Lubuskie Towarzystwo Naukowe Polskie Towarzystwo Inżynierii Biomedycznej	inżynieria biomedyczna	K	angielski	
69.	XXIV Konferencja Naukowa Modyfikacja Polimerów	2019	Politechnika Wroclawska, Wydział Chemiczny Zakład Inżynierii i Technologii Polimerów	inżynieria chemiczna	K	polski, angielski	
70.	Konferencja Naukowo-Techniczna „Innowacje w Przemysle Chemicznym”	2019	Polska Izba Przemysłu Chemicznego	inżynieria chemiczna	K	polski	Informacja od organizatorów: Istnieje możliwość zgłoszenia artykułu do publikacji w recenzowanym czasopiśmie IOŚ-PIB "Environmental protection and natural resources/Ochrona Srodowiska i Zasobów Naturalnych", które jest indeksowane w bazie SCOPUS i Web of Science, a także znalazło się na liście Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wzszego z liczbą 20 punktów.
71.	II Seminarium PAIC2019 – Praktyczne Aspekty Inżynierii Chemicznej	2019	Zakład Inżynierii i Aparatury Chemicznej Politechniki Poznańskiej	inżynieria chemiczna	K	polski	Informacja od organizatorów: Językiem konferencji jest język polski. Możliwe jest prezentowanie prac w języku angielskim.

72.	IV Ogólnopolskie Sympozjum Reaktory Wielofazowe i Wielofunkcyjne dla Procesów Chemicznych i Ochrony Środowiska	2018	Komitet Inżynierii Chemicznej i Procesowej PAN, wspólnie z Instytutem Inżynierii Chemicznej PAN w Gliwicach	inżynieria chemiczna	K	polski	
73.	XI Ogólnopolskie Sympozjum Granulacja 2018 Stan Techniki oraz Nowe Zastosowania Procesów i Aparatury do Granulacji	2018	Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, Oddział w Puławach Instytut Nowych Syntezy Chemicznych Politechnika Łódzka – Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Komitet Inżynierii Chemicznej i Procesowej Polskiej Akademii Nauk PROZAP Sp. z o.o. w Puławach Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy SA	inżynieria chemiczna	K	polski	
74.	XVIII Konferencji Naukowo-Technicznej Nowoczesne Technologie i Systemy Zarządzania w Transporcie Szynowym	2019	Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP Oddział w Krakowie przy udziale: - Krajowej Sekcji Kolejowej SITK RP - Politechniki Krakowskiej - Instytutu Inżynierii Drogowej, Kolejowej i Transportu - PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. - Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Krakowie	inżynieria lądowa i transport	K	polski	Informacja od organizatorów: Artykuły przygotowane do ogłoszenia na konferencji, po dokonaniu recenzji, zostaną opublikowane w Zeszytach Naukowo-Technicznych Oddziału SITK RP w Krakowie i wręczone uczestnikom w dniu rozpoczęcia konferencji. Każda publikacja w Zeszytach Naukowo-Technicznym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP w Krakowie seria: materiały konferencyjne zgodnie z aktualnym wykazem czasopism punktowanych opublikowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wzwyższego w dniu 23 grudnia 2015 roku (część B) posiada 5 punktów.

75.	<p>VI Międzynarodowa Konferencja „TRANSPORT 2018” – Nowe rozwiązania techniczne, organizacyjne i informatyczne w transporcie</p>	2018	<p>Wydział Transportu i Informatyki Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie Polskie Naukowo – Techniczne Towarzystwo Eksploatacyjne Warszawa Przemysłowy Instytut Motoryzacji Warszawa</p>	<p>inżynieria lądowa i transport</p>	M	<p>polski, angielski</p>	<p>Do publikacji przyjmujemy również artykuły w języku angielskim. Informacje od organizatorów: Jednostronnicowe streszczenia referatów w języku polskim i angielskim, zostaną wydane w materiałach konferencyjnych, natomiast referaty zgłoszone na konferencję po uzyskaniu pozytywnych recenzji zostaną opublikowane w wybranych czasopismach, takich jak: - Archiwum Motoryzacji - Problemy Kolejnictwa - Przegląd Komunikacyjny - Autobusy-Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe - tts Technika Transportu Szynowego</p>
76.	<p>XI międzynarodowa konferencja bezpieczeństwa ruchu drogowego gambit 2018</p>	2018	<p>Katedry Inżynierii Drogowej Politechniki Gdańskiej</p>	<p>inżynieria lądowa i transport</p>	M	<p>angielski, polski</p>	<p>Informacje od organizatorów: Autorzy przesyłają streszczenie (w języku angielskim), bez konieczności dodania pełnego referatu. Autorzy, których streszczenia zostały zaakceptowane przez Komitet Naukowy, zgłaszają pełny referat w języku angielskim – referaty rekomendowane przez Komitet do publikacji w wydawnictwie MATEC lub w języku polskim – referaty rekomendowane do publikacji w wydaniu specjalnym czasopism Drogownictwo,</p>

77.	Konferencję Naukową Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk oraz Komitetu Nauki Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa	2018	Wydział Inżynierii Lądowej i Politechniki Krakowskiej	inżynieria lądowa i transport	K	polSKI	Autostrady oraz Transport Miejski i Regionalny.
78.	V Krakowska Ogólnopolska Konferencja Naukowa Transportu KOKONAT 2019	2018	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, Katedra Systemów Transportowych oraz Koło Naukowe Systemów Komunikacyjnych Politechniki Krakowskiej im. T. Kościuszki	inżynieria lądowa i transport	K	polSKI	Informacje od organizatorów: referaty muszą być napisane w języku polskim.
79.	Szkoła Inżynierii Materiałowej – SIM 2019	2019	Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej przy współpracy z Polskim Towarzystwem Stereologicznym	inżynieria materiałowa	K	polSKI	Informacja od organizatorów: dla osób zainteresowanych istnieje możliwość druku artykułu w języku angielskim w czasopiśmie „Archives of Metallurgy and Materials” (LF, wg wykazu z 2017 30pkt.) pod warunkiem spełnienia wymagań redakcyjnych oraz za dodatkową opłatą 500 PLN z VAT.
80.	ISBPPB 2018 - 4th International Conference on Biomedical Polymers & Polymeric Biomaterials	2018	Międzynarodowe Towarzystwo Polimerów Biomedycznych i Biomateriałów Polimerowych Polskie Towarzystwo Biomateriałów Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH	inżynieria materiałowa	M	angielski	
81.	XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna Polimery i Kompozyty Konstrukcyjne	2018	Katedra Technologii Materiałów Organicznych (Wydział Materiałoznawstwa,	inżynieria materiałowa	M	polSKI, angielski	

			<p>Technologii i Wzornictwa, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu) we współpracy z Instytutem Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Wydziału Mechaniczno-Technologicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach</p>	<p>inżynieria materiałowa</p>	<p>M</p>	<p>Informacje od organizatorów: Zapraszamy autorów do nadsyłania prac napisanych w języku angielskim. Przyjęte referaty zostaną opublikowane w materiałach konferencyjnych przez firmę Springer w serii Lecture Notes in Mechanical Engineering. Książki z tej serii trafiają m.in. do ISI Proceedings (Web of Science) i SCOPUS. Rozszerzone artykuły mogą być brane pod uwagę w przypadku numerów specjalnych wybranych czasopism (Management and Production Engineering Review (MPER) lub Archives of Mechanical Technology and Automation (AMTA)).</p>
82.	<p>Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna MANUFACTURIN 2019</p>	2019	<p>Politechnika Poznańska</p>	<p>angielski</p>		<p>Informacja od organizatorów: Artykuły, które zostaną przesłane, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, zostaną opublikowane w jednym z następujących wydawnictw: - kwartalnik „Technologia i Automatyka Montażu”,</p>
83.	<p>V Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna na temat Połączenia montażowe – konstrukcja i technologia PM-2019 (z udziałem gości zagranicznych)</p>	2019	<p>Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej oraz Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie (IMBIGS)</p>	<p>inżynieria mechaniczna</p>	<p>K</p>	<p>Informacja od organizatorów: Artykuły, które zostaną przesłane, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, zostaną opublikowane w jednym z następujących wydawnictw: - kwartalnik „Technologia i Automatyka Montażu”,</p>

84.	Konferencja naukowo-techniczna TEROTECHNOLOGIA 2019	2019	Politechnika Świętokrzyska, Polskie Naukowo- -Techniczne Towarzystwo Eksploatacyjne Świętokrzyska Komisja Regionalna w Kielcach, Targi Kielce, Polskie Towarzystwo Stereologiczne	inżynieria mechaniczna	K	polski, angielski	- miesięcznik „Przegląd Mechaniczny” (wybrane artykuły), - kwartalnik „Mechanika” Zeszyt Naukowy Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej (wybrane artykuły). Informacja od organizatorów: Organizatorzy planują wydruk zgłoszonych referatów w monografii; ponadto planowany jest wydruk wybranych artykułów po pozytywnych recenzjach w języku angielskim w czasopiśmie punktowanym MNiSzW. Publikacje w języku polskim: organizatorzy planują druk referatów w monografii oraz kolejnym zeszycie naukowym Politechniki Świętokrzyskiej; w języku angielskim Wybrane artykuły po uzyskaniu dodatkowych pozytywnych recenzji będą drukowane w języku angielskim w czasopiśmie "Open Engineering" z listy MNiSzW (40 punktów).
85.	Konferencja Naukowa: Problemy w inżynierii mechanicznej	2019	Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie Wydział Nauk Technicznych oraz Olsztyński Oddział Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich	inżynieria mechaniczna	K	polski	Informacja od organizatorów: W ramach uczestnictwa w Konferencji proponujemy Państwu możliwość opublikowania swoich prac naukowych w formie rozdziału w monografii naukowej (po publikacji prace będą dostępne w formie open access oraz w wersji książkowej) lub w formie artykułu w czasopiśmie naukowym Technical Sciences

							<p>(każdy artykuł po uzyskaniu pozytywnych recenzji ukazuje się online w formie open access na stronie www czasopisma oraz w wersji papierowej).</p> <p>Monografia będzie wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (pozycja nr 413 na ministerialnej liście wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe – komunikat MNiSW z dnia 18 stycznia 2019 r.).</p> <p>Czasopismo naukowe Technical Sciences jest wydawane w języku angielskim przez Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (pozycja nr 2667 części B wykazu czasopism naukowych – załącznik do komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. – 11 pkt). Z końcem marca b.r. projekt złożony przez redakcję czasopisma Technical Sciences znalazł się w gronie projektów zakwalifikowanych do finansowania w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (pozycja nr 425 na liście MNiSW) i w konsekwencji spełnia wymagania niezbędne dla umieszczenia czasopisma na ujednoliconym wykazie czasopism naukowych.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

86.	VIII Międzynarodowe Sympozjum Naukowe „Postęp w Technicach Wytwarzania i Konstrukcji Maszyn”	2019	Koło Naukowe Podstaw Inżynierii Produkcji przy współpracy Koła Naukowego Procesów Polimerowych Wydział Mechaniczny Politechniki Lubelskiej	inżynieria mechaniczna	K	angielski, polski	Artykuły naukowe zawierające wyniki prac naukowo-badawczych związane z tematyką SYMPOZJUM po otrzymaniu pozytywnych recenzji zostaną opublikowane. Istnieje możliwość publikacji w czasopiśmie naukowych (artykuły wyłącznie po angielsku) oraz publikacji jako rozdział w monografii (artykuły po polsku bądź po angielsku).
87.	XIII Międzynarodowa Konferencja ELECTROMACHINING 2018/ XIII Międzynarodowa Konferencja Elektromechaniczna 2018	2018	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Wydział Inżynierii Mechanicznej, Zakład Inżynierii Produkcji	inżynieria mechaniczna	M	angielski	
88.	Ogólnopolska Konferencja „Innowacje w Inżynierii Środowiska” (Konferencja z udziałem gości z zagranicy)	2019	Wydział Inżynierii Łądowej i Środowiska Politechniki Gdańskiej	inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	K	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Forma publikacji referatów Rozdział w monografii Zakwalifikowane referaty w języku polskim zostaną opublikowane jako rozdziały w monografii Komitetu Inżynierii Środowiska PAN (koszt uwzględniony w opłacie). Referaty w języku angielskim Referaty w języku angielskim (po zakwalifikowaniu wg standardowych procedur obowiązujących w czasopiśmie): Archives of Environmental Protection Journal of Ecological Engineering Civil and Environmental Engineering Reports
89.	XIV Konferencja Naukowa „Mikrozanieszczenia w Środowisku Człowieka”	2019	Politechnika Częstochowska, Wydział	inżynieria środowiska,	K	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Streszczenia zgłoszonych prac

									będą opublikowane jako materiały konferencyjne w serii Konferencje Wydawnictwa Politechniki Częstochowskiej. Ponadto istnieje możliwość opublikowania artykułu w czasopiśmie Desalination and Water Treatment (DWT) IF-1.631 lista A Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
90.	Międzynarodowa i Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna zatytułowana „Zastosowanie niezawodności i bezpieczeństwa w inżynierii środowiska”	2019	Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Krakowskiej (aktualnie Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki) wspólnie z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie	inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	K, M	polski			
91.	IV Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo energetyczne – filary i perspektywa rozwoju”	2019	Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza	inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	K	polski			Informacja od organizatorów: Artykuły naukowe przygotowane przez uczestników konferencji, które uzyskają pozytywne recenzje naukowe zostaną opublikowane w: a) w czasopiśmie naukowym „Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation” – JEMI (14 punktów) – pod warunkiem pozytywnych recenzji naukowych artykuł zostanie opublikowany w 2020 r. (1 artykuł). Czasopismo indeksowane na Web of Science Core Collection (Clarivate Analytics) b) w czasopiśmie naukowym „Geology, Geophysics & Environment” (14 punktów) – po pozytywnych recenzjach

artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r.	artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r.
c) w czasopiśmie naukowym „Sprawy Międzynarodowe” (12 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (3-4 artykuły)	
d) w czasopiśmie naukowym “Environmental Protection and Natural Resources” (12 punktów) po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r. (2 artykuły)	
e) w czasopiśmie naukowym “Gaz, Woda i Technika Sanitarna” (11 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r.	
f) w czasopiśmie naukowym “Problemy Jakości” (11 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r. (2-3 artykuły)	
g) w czasopiśmie naukowym “Zarządzanie Publiczne” (11 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r. (2-3 artykuły)	
h) w „Zeszytach Naukowych Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk” (9 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (10 artykułów)	
i) w czasopiśmie naukowym „Polityka i Społeczeństwo” (9	

							<p>punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r. (10 artykułów)</p> <p>j) w czasopiśmie naukowym „Studia i Materiały” (9 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (3-5 artykułów)</p> <p>k) w czasopiśmie naukowym „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” (8 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (2-3 artykuły).</p> <p>l) w czasopiśmie naukowym „Instal” (7 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r.</p> <p>l) w czasopiśmie naukowym „Transport Miejski i Regionalny” (7 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019-2020 r.</p> <p>m) w czasopiśmie naukowym „Technika Poszukiwań Geologicznych, Geoterminia, Zrównoważony Rozwój” (6 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (5 artykułów)</p> <p>n) w czasopiśmie naukowym „Zarządzanie Innowacyjne w Gospodarce i Biznesie” (6 punktów) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (3-4 artykuły)</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

								o) w czasopiśmie naukowym „Forum Eksploratora” (4 punkty) – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (3-4 artykuły) p) w czasopiśmie naukowym „Energy Policy Studies” – po pozytywnych recenzjach artykuły zostaną opublikowane w 2019 r. (8 artykułów)
92.	Profesor Benedykt Dybowski – czołowy badacz wspólnego dziedzictwa przyrodniczego Polski, Białorusi i Ukrainy	2018	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli Narodowy Uniwersytet Lwowski Imienia Iwana Franki Muzeum Zoologiczne Wydziału Biologicznego Instytut Wiedzy Imienia Aleksandra Szyrzkowa, Mińsk	inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	M	polSKI, ukraiński, rosyjski, angielski		
93.	Konferencja Naukowa „Współczesne badania analityczne w farmacji i w medycynie”	2019	Zakład Farmacji Przemysłowej, Katedra i Zakład Farmakognozji i Leku Roślinnego, Studenckie Koło Naukowe Farmacji Przemysłowej – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze Farmakognozji i Leku Roślinnego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	nauki farmaceutyczne	K	polSKI lub angielski		
94.	XXIII Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego: Farmacja w Polsce – Perspektywy Nauki i Zawodu	2018	Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu	nauki farmaceutyczne	K	polSKI		

95.	XIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa Sekcji Żywnienia Do- i Pozajelitowego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego	2018	Jagiellońskiego – Collegium Medicum Ogólnopolska Sekcja Żywnienia Do - Pozajelitowego oraz Biuro Zarządu Głównego PTFarm	nauki farmaceutyczne	K	polSKI	
96.	25 Konferencja Naukowa Wydziału Farmaceutycznego GUMed	2018	Wydział Farmaceutyczny z OML Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego	nauki farmaceutyczne	K	polSKI	
97.	II Konferencja: Farmaceuta na oddziale szpitalnym: optymalizacja opieki nad pacjentem	2018	Katedra i Zakład Farmakologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Polskie Towarzystwo Farmakologii Klinicznej i Terapii, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu Ośrodek Badawczo-Rozwojowy oraz Medicines Optimisation Innovation Centre (MOIC) z Irlandii Północnej	nauki farmaceutyczne	M	polSKI, angielski	
98.	XVII Międzynarodowa Konferencja Chorób Rzadkich „Nie przegap choroby rzadkiej”	2019	Stowarzyszenie Chorych na Mukopolisacharydozę (MPS) i Choroby Rzadkie przy współpracy z Federacją Pacjentów z Europy Środkowej Wschodniej Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych Instytutu Transplantologii im. prof. Tadeusza Orłowskiego, Warszawski Uniwersytet Medyczny	nauki medyczne	M	polSKI, angielski	Informacje od organizatorów: oficjalnym językiem konferencji jest język polski, jednak dopuszcza się przedstawianie prac w języku angielskim w sesjach z udziałem wykładowców zagranicznych.

99.	Międzynarodowa Konferencja Genetyka Kliniczna Nowotworów 2019 / Clinical Genetic Of Cancer 2019	2019	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	nauki medyczne	M	angielski	
100.	XXIII Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego: problemy Nefrologiczne w starzejącej się populacji	2018	Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych Instytutu Transplantologii im. prof. Tadeusza Orłowskiego, Warszawski Uniwersytet Medyczny	nauki medyczne	M	polski, angielski	
101.	XXV Międzynarodowa Konferencja Kardiologiczna	2018	Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu	nauki medyczne	M	polski, angielski	
102.	XXXIII Kongres Naukowy Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników	2018	Via Medica	nauki medyczne	M	polski, angielski	
103.	IPA 25th General Assembly Commemoration Symposium in Rzeszów „Sztuki walki i sporty walki w badaniach naukowych”	2018	Wydziałe Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego	nauki o kulturze fizycznej		polski	
104.	XIV Ogólnopolską Konferencję Naukową Społeczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpiizmu: „Sport i olimpiizm w polskiej tradycji i edukacji społecznej (rodzina-szkoła-środowisko)” – w stulecie Niepodległości Polski	2018	Katedra Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Polski Komitet Olimpijski, Polska Akademia Olimpijska, Komitet Pierre’a de Coubertin w Polsce, Dzielnica Bielany m.st. Warszawy	nauki o kulturze fizycznej	K	polski	
105.	Międzynarodowa Konferencja Naukowa z Cyklu Turystyka i Rekreacja w Metropoliach: „Turystyka i rekreacja w obszarach metropolitalnych – problemy i wyzwania”	2019	Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu oraz Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki	nauki o kulturze fizycznej	M	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Zmiany w polityce wydawniczej WSB w Poznaniu, związane z dostosowywaniem się do standardów baz międzynarodowych spowodowały, że artykuły do „Studiów Periegetica” będą

106.	IV International Scientific Conference/IV Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna „Physical activities in disabled children, youth and the elderly” – „Aktywność ruchowa dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz osób starszych”	2018	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie Filia w Białej Podlaskiej oraz Uniwersytet w Lublinie	nauki o kulturze fizycznej	M	polaki, angielski, rosyjski	przyjmowane tylko w języku angielskim.
107.	XXXIII Konferencja Naukowa „Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku” (z udziałem gości zagranicznych)	2018	Wydział Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia Uniwersytetu Szczecińskiego, Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej Oddział w Szczecinie i Polskie Stowarzyszenie Naukowe Animacji Rekreacji i Turystyki	nauki o kulturze fizycznej	K	polaki, angielski	
108.	Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. Osiągnięcia naukowe pielęgniarstwa polskiego w kontekście wyzwań procesu globalizacji jutra	2019	Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie	nauki o zdrowiu	M	polaki, angielski	Informacja od organizatorów: Zapewniamy tłumaczenie symultaniczne wszystkich wystąpień konferencyjnych oraz tłumaczenie konsekwentne warsztatów tematycznych.
109.	V Konferencja Naukowa nt. Nauki o Zdrowiu – Kierunki Zmian i Perspektywy Rozwoju	2018	Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku Wydział Nauk o Zdrowiu	nauki o zdrowiu	K	polaki	Informacje od organizatorów: Teksty do druku w języku polskim lub angielskim. Streszczenia, tytuły tabeli, tytuły rycin w języku polskim i angielskim.
110.	III Międzynarodowa konferencja naukowo-szkoleniowa pt. Europejski wymiar nauk o zdrowiu	2018	Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy	nauki o zdrowiu	M	angielski, polski	
111.	IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa Innowacyjna Fizjoterapia	2018	Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL	nauki o zdrowiu	K	polaki	Informacje od organizatorów: Tytuły prac oraz ich abstrakty powinny być przygotowane w języku polskim i angielskim.
112.	X Konferencja Naukowa Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	2018	Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	nauki o zdrowiu	K	angielski	

113.	Konferencja „Zamieranie Drzewostanów w Polsce – Przyczyny i Konsekwencje”	2019	Instytut Badawczy Leśnictwa we współpracy z: Komisją Ochrony Lasu Polskiego Towarzystwa Leśnego Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Radomiu Zespołem Ochrony Lasu w Radomiu	nauki leśne	K	polSKI, angielski	Informacja od organizatorów: Pierwszym – głównym językiem konferencji jest polski, drugim – angielski. Przyjmujemy streszczenia prezentacji w obu językach.
114.	3. Międzynarodowa konferencja naukowa DREWNO – NAUKA – GOSPODARKA	2019	Sieć Badawcza ŁUKASIEWICZ – Instytut Technologii DREWNA, Lasy Państwowe	nauki leśne	M	angielski	
115.	XIV Konferencję z cyklu Aktywne Metody Ochrony Przyrody w Zrównoważonym Leśnictwie: Nauka i Praktyka wobec Zjawisk Klęskowych w Lasach	2018	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego Leśny Zakład Doświadczalny Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie, Wydział Leśny SGGW w Warszawie we współpracy z Dyрекcją Generalną Lasów Państwowych	nauki leśne	K	polSKI	
116.	Konferencja naukowa pt. „Drogi leśne – potencjał rozwoju społecznych funkcji lasu”	2018	Regionalna Dyрекcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze, Zarząd Oddziału SITLiD w Zielonej Górze oraz Zarząd Oddziału PTL w Zielonej Górze	nauki leśne	K	polSKI	
117.	Konferencja naukowa pt. „Optymalizacja użytkowania i zasobności drzewostanów z punktu widzenia dochodowej funkcji produkcji drewna i kumulacji węgla”	2018	Instytut Badawczy Leśnictwa	nauki leśne	K	polSKI	
118.	56. Naukowa Konferencja Pszczelarska	2019	Zakład Pszczelnictwa Instytutu Ogrodnictwa w Puławach oraz Pszczelnicze Towarzystwo Naukowe	rolnictwo i ogrodnictwo	K	polSKI	
119.	XXI Konferencja Naukowa ROL-EKO 2019 nt. „Rolnictwo ekologiczne – stan obecny i perspektywy rozwoju”	2019	Sieć Badawcza Łukasiewicz - Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych	rolnictwo i ogrodnictwo	K	polSKI	Przesłane na adres Redakcji wydawnictwo@pimr.poznan.pl teksty w języku angielskim, rosyjskim,

120.	IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Rolnictwo XXI wieku – problemy i wyzwania”	2019	Brak danych.	rolnictwo i ogrodnictwo	M	polaki, angielski	niemieckim zostaną opublikowane w Journal of Research and Applications in Agricultural Engineering, a teksty w języku polskim w Technika Rolnicza Ogrodnicza Lesna po uzyskaniu dwóch pozytywnych recenzji. Oplaty za jedną publikację: - Journal of Research and Applications in Agricultural Engineering (400 PLN + 23% VAT), - Technika Rolnicza Ogrodnicza Lesna (200 PLN + 23% VAT).
121.	Ogólnopolska konferencja z udziałem gości zagranicznych: Eksperymenty wieloletnie w badaniach rolniczych	2018	Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, UWM w Olsztynie	rolnictwo i ogrodnictwo	K	polaki, angielski	
122.	Konferencja naukowa „Współczesne trendy w uprawie i żywieniu roślin ogrodniczych”	2018	Katedra Żywnienia Roślin, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	rolnictwo i ogrodnictwo	K	polaki	
123.	III Międzynarodowa Konferencja / 2nd International Conference: Człowiek – Żywność – Zdrowie Konferencja Naukowa	2018	Katedra i Zakład Biochemii Lekarskiej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Wydział Biotechnologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Katedra Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Katedra	technologia żywności i żywienia	M	polaki, angielski	

128.	XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa Technologów Przetwórstwa Owoców i Warzyw: Owoce, warzywa i grzyby – innowacje, bezpieczeństwo, jakość, technologie”	2018	Uniwersytet Technologiczny w Bydgoszczy, Wydział Rolnictwa i Biotechnologii, Katedra Mikrobiologii i Technologii Żywności i Komitet Nauk o Żywności PAN Sekcja Owoców i Warzyw PTTŻ	technologia żywności i żywienia	K	polski	
129.	Konferencja: „Zatrucia pokarmowe stałym zagrożeniem zdrowia publicznego”	2019	Sekcję Higieny Żywności i Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego PTNW i Katedrę Higieny Żywności Zwierzęcego Pochodzenia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UP w Lublinie	weterynaria	K	polski	
130.	50. Jubileuszowa Konferencja Naukowa „Aktualne problemy w patologii drobiu”	2019	Sekcja Fizjologii i Patologii Ptaków Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych oraz Katedra Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu	weterynaria	K	polski	
131.	Neuroradiologia & Neurochirurgia	2018	Centrum Diagnostyki Eksperymentalnej i Innowacyjnych Technologii Biomedycznych Katedra Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz	weterynaria	M	polski	

132.	VIII Zjazd Towarzystwa Biologii Rozrodu	2018	Sekcja Neurologiczna Polskiego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt Towarzystwo Biologii Rozrodu, Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Polskiej Akademii Nauk, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie	weterynaria	M	polaki, angielski	Informacje od organizatorów: streszczenia mogą być przygotowane w języku polskim lub angielskim; niezależnie od języka, w jakim przygotowane zostanie streszczenie tytuł proszę podać w języku polskim i angielskim. poster może być napisany w języku polskim lub angielskim.
133.	Międzynarodowa Konferencja pt.: „The Importance of Microbiota in Human Health”	2018	Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk z Olsztyna, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego z Warszawy oraz Krajowy Punkt Kontaktowy w Polsce	weterynaria	M	polaki, angielski	
134.	„Dobrostan bydła mlecznego – współczesne wyzwania?” “Dairy cattle welfare – current challenges?”	2019	Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	zootechnika i rybactwo	M	angielski	
135.	„Forum Hipologiczne im. Prof. Jerzego Zwolińskiego”, Konferencja „Wylęgarnia 2018”	2018	Zakład Hodowli Koni Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu Zakład Akwakultury, Instytut Rybactwa Śródlądowego im. St. Sakowicza w Olsztynie we współpracy z Katedrą Ichtiologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	zootechnika i rybactwo	K	polaki	
137.	I Kongres Zootechniki Polskiej pt. „Quo vadis Zootechniko”	2018	Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN oraz Wydział Nauk o	zootechnika i rybactwo	K	polaki	

138.	I Międzynarodowa Konferencja nt. „Współczesny rozród zwierząt gospodarskich”/ Ist International Conference Modern reproduction of livestock	2018	Zwierzętach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu	zootechnika i rybactwo	M	polski	Informacje od organizatorów: Oficjalnym językiem konferencji będzie język polski. Treść streszczenia należy przesłać w języku angielskim. Treść doniesienia należy przesłać w języku angielskim.
139.	III Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Finansjalizacja i społeczeństwo	2019	Kolegium Zarządzania Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie wraz z Katedrą Bankowości, Finansów i Rachunkowości Uniwersytetu Warszawskiego	ekonomia i finanse	M	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Możliwości publikacji: Rozdział w monografii naukowej monografia wydana w wydawnictwie CeDeWu, publikacja w języku polskim; Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia czasopismo objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, publikacja w języku angielskim; Bezpieczny Bank czasopismo objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, publikacja w języku angielskim; Central European Economic Journal publikacja w języku angielskim; e-Finance publikacja w języku angielskim; Studia Humana czasopismo objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, publikacja w języku angielskim; Prace Kolegium Zarządzania i Finansów publikacja w języku polskim lub angielskim.
140.	XXIV Konferencja Naukowa „Problemy Ekonomii, Polityki Ekonomicznej i Finansów Publicznych”	2019	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Katedra Ekonomii i Polityki Ekonomicznej	ekonomia i finanse	K	polski	Informacja od organizatorów: Nadesłane we wskazanym terminie teksty podlegają recenzji naukowej. Teksty ukażą się:

141.	III Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt.: „Innowacje w finansach, bankowości i ubezpieczeniach – teoria i praktyka. Metody matematyczne, ekonometryczne i komputerowe. Metody 2018”	2018	Katedra Bankowości i Rynków Finansowych oraz Katedra Matematyki Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach	ekonomia i finanse	K	polSKI, angielski	a) jako rozdział w monografii naukowej Wydawnictwa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (wg listy MNISW – 100 pkt.*) po uzyskaniu pozytywnych recenzji; b) w Pracach Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (20 pkt.), wyłącznie dla tekstów w języku angielskim. Informacja od organizatorów: Tekst referatu może być napisany w języku polskim lub angielskim i powinien zawierać maksymalnie do 22.000 znaków (wraz z abstraktem w języku polskim oraz języku angielskim, przypisanymi i bibliografią).
142.	III Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Finanse – Statystyka – Badania Empiryczne	2018	Katedra Finansów oraz Katedra Prognoz i Analiz Gospodarczych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu	ekonomia i finanse	K	polSKI	Informacja od organizatorów: Uczestników konferencji zainteresowanych publikacją zachęcamy do samodzielnego zamieszczania artykułów w czasopiśmie „Nauki o Finansach” (14 pkt) oraz „Ekonometria” (14 pkt) przez system SENIR w dowolnym momencie (nabór w trybie ciągłym).
143.	Konferencja naukowa „Banki spółdzielcze w nowym otoczeniu społeczno-gospodarczym”	2018	Katedra Bankowości Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Narodowy Bank Polski	ekonomia i finanse	M/K	polSKI, angielski	Informacja od organizatorów: Konferencja jest podzielona na anglojęzyczną sesję międzynarodową (czwartek) i polskojęzyczną sesję krajową (piątek).
144.	IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Problemy i Wyzwania Geografii Komunikacji”	2019	Komisja Geografii Komunikacji PTG, Instytut Zagospodarowania Środowiska i Polityki	geografia społeczno-ekonomiczna i	M	polSKI, angielski, rosyjski	

145.	XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Miasta XXI Wieku. Inspiracje i Efekty Planowania Oraz Zarządzania Rozwojem Miast / 11TH INTERNATIONAL CONFERENCE "CITIES OF the 21ST CENTURY" Inspirations and effects of planning and management of the city development	2019	Przestrzennej UŁ oraz Ośrodek Badawczy Europejskiej Polityki Przestrzennej i Rozwoju Lokalnego UŁ Katedra Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Wydział Ekonomiczny Uniwersytet Opolski Współorganizator: The European Regional Science Association Polish Section (ERSA Sekcja Polska) Publikację w czasopiśmie naukowym (po uzyskaniu pozytywnych recenzji): „Studia Miejskie” lub "Economic and Environmental Studies" (za dodatkową opłatą)	gospodarka przestrzenna geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	M	polski, angielski	Informacja od organizatorów: Preferowane są artykuły w języku angielskim.
146.	Konferencja naukowa pt. „Nowe problemy badawcze geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej”.	2018	Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	K	polski	
147.	34. Międzynarodowa Konferencja Naukowa Problematyka badawcza geografii przemysłu i usług	2018	Katedra Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej, Instytut Geografii Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Komisja Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Komisja Nauk Ekonomicznych i Statystyki Polska Akademia Nauk – Oddział w Krakowie	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	M	polski i angielski (tłumaczenie symultaniczne z j.-angielskiego na j. polski oraz z j. polskiego na j.-angielski).	
148.	1st Cartographic Open Plenary Meeting Lublin 2018	2018	Zakład Kartografii i Geomatyki UMCS, Katedra	geografia społeczno-	M	polski, angielski	

149.	Content, form and function of thematic maps in the era of Geographical Information Systems/ I Międzynarodowy Plener Kartograficzny: Treść, formy i funkcje map tematycznych w erze systemów informacji geograficznej		Geografii Miast i Planowania Przestrzennego Uniwersytetu Warszawskiego, Roztoczański Park Narodowy, Pracownia Geoinformacji UMCS, Polskie Towarzystwo Studiów Latinoamerykanistycznych, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Kartograficzny i Oddział Lubelski, Centro de Investigación de Geografía Aplicada de la Pontificia Universidad Católica del Perú, Sociedad Geográfica de Lima (Peru), Universidad de Manizales (Kolumbia)	-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna			
150.	II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Edukacja w bezpieczeństwie i obronności”	2019	Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu	nauki o bezpieczeństwie	K	polski	
151.	XV Międzynarodowa Konferencja Edukacja dla Bezpieczeństwa pod tytułem: Edukacja dla bezpieczeństwa cywilizacyjnego	2019	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim	nauki o bezpieczeństwie	M	polski, angielski	
151.	Trzecia Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Współczesne problemy zarządzania i bezpieczeństwa”	2018	Uczelnia Techniczno-Handlową im. Heleny Chodkowskiej przy współudziale dwóch Uczelni partnerskich - Wyższej Szkoły Prawa im. Heleny Chodkowskiej we Wrocławiu oraz Wyższej	nauki o bezpieczeństwie	M	polski, angielski, ukraiński oraz rosyjski	

152.	II Konferencja naukowa z cyklu: BEZPIECZEŃSTWO POLSKI W XX i XXI WIEKU – ewolucja bezpieczeństwa w latach 1918-2018	2018	Szkoły Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Bezpieczeństwa Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Katedra Bezpieczeństwa Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach	nauki o bezpieczeństwie	K	polski	
153.	European Conference on Comparative Criminal Law and Criminal Justice: European Criminal Law and Its Impact on National Legal Orders	2018	Europejskie Centrum Studiów Penologicznych Uniwersytetu Warszawskiego im. G. Rejmana we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Katedrą Prawa i Kryminologii	nauki o bezpieczeństwie	M	angielski	

154.	Konferencja IDMiKS –Wiedza. Komunikacja. Działanie	2019	Uniwersytetu Aberystwyth oraz Wydziałem Prawa na Uniwersytecie w Helsinkach Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ	nauki o komunikacji społecznej i mediach	K	polski	Informacja od organizatorów: Najlepsze artykuły naukowe zostaną opublikowane w Zeszytach Prasoznawczych. Pozostałe artykuły, które zostaną zrecenzowane i zakwalifikowane do publikacji, ukażą się w wysoko punktowanej monografii zbiorowej wydanej przez Uniwersytet Jagielloński Zachęcamy do przysyłania tekstów w języku angielskim.
155.	Komunikacja–media–kultura w erze nowych mediów Ogólnopolska Konferencja Naukowa	2019	Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego	nauki o komunikacji społecznej i mediach	K	polski	
156.	W poszukiwaniu fundamentów nauk o mediach	2018	Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, Komisja Medioznawcza Polskiej Akademii Umiejętności, Towarzystwo Studiów Dziennikarskich	nauki o komunikacji społecznej i mediach	K	polski	
157.	Konferencję z cyklu „Studia i Perspektywy Medioznawcze”: „Media a społeczeństwo – współczesne problemy i wyzwania”	2018	Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej	nauki o komunikacji społecznej i mediach	K	polski	

158.	XII Konferencja Naukowa Etyki Mediów: Prawdziwe media – uczciwość i prawda w mediach / Truthful media – honesty and truth in the media	2018	Uniwersytetu Wrocławskiego Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej	społecznej i mediach nauki o komunikacji społecznej i mediach	M	polSKI, angielski		
159.	Międzynarodowa konferencja pt. „Transformacja w Europie Środkowo-Wschodniej 1989-2019: Sukcesy i porażki”	2019	Wydziałe Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW	nauki o polityce i administracji	M	angielski		
160.	Konferencja naukowa: Wielokulturowość wyzwaniem XXI wieku. Polityczny i społeczny wymiar napięty i obecności „obcych”	2019	Wydziałe Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM	nauki o polityce i administracji	K	polSKI		
161.	Międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Sekularyzm – wyzwanie dla polityki i nauk o polityce”	2019	Instytut Nauk o Polityce i Administracji UKSW we współpracy z Instytutem Politologii Uniwersytetu Opolskiego, Instytutem Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Instytutem Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Fundacją Collegium Interethnium.	nauki o polityce i administracji	M	polSKI, angielski	Informacja od organizatorów: Obrady w sekcjach po polsku, po angielsku oraz po polsku i angielsku (z tłumaczeniem symultanicznym).	
162.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa: „Polska w stosunkach międzynarodowych dwadzieścia lat po przystąpieniu do NATO”	2019	Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	nauki o polityce i administracji	K	polSKI	Jeden referat został wygłoszony po angielsku – przez zaproszonego gościa.	
163.	Międzynarodowa konferencja pt. Demokracja, demokracja nieliberalna czy neoaurytaryzm? Partie i	2018	Instytut Nauk o Polityce i Administracji UKSW	nauki o polityce i administracji	M	polSKI, angielski.	Tłumaczenie symultaniczne.	

164.	systemy polityczne / Invitation to the international conference Democracy, Illiberal Democracy or Neo-Authoritarianism? Political Parties and Political Institutions	2019	Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa Oddział Lubelski oraz Katedra Ekonomii i Zarządzania Gospodarka, Wydział Zarządzania Politechniki Lubelskiej	nauki o zarządzaniu i jakości	M	angielski	Informacja od organizatorów: Możliwość publikacji w: Journal of General Management (artykuły wyłącznie w języku angielskim), Przeglądzie Organizacji (artykuły w języku polskim lub angielskim), monografii wydanej przez polskie wydawnictwo.
165.	VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Efektywność Źródłem Bogactwa Narodów”	2018	Politechnika Wroclawska	nauki o zarządzaniu i jakości	M	angielski, polski	Informacje od organizatorów: zbiór Springer Proceedings in Business and Economics będzie zgłoszony do Conference Proceedings Citation Index (The Thomson Reuters ISI Index). Artykuły zgłaszane do tego zbioru należy przygotować w języku angielskim zgodnie z wytycznymi w zakładce „Dla autorów”. Z przyjemnością informujemy, że materiały z poprzedniej edycji są indeksowane w bazach Thomson Web of Science Core Collection oraz Scopus. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Dla pracowników polskich uczelni wyższych publikacja oznacza uzyskanie 10 punktów według aktualnej listy B czasopism naukowych przygotowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

166.	XIII Konferencja Naukowa pt.: „Nowoczesne metody w zarządzaniu przedsiębiorstwem, miastem i regionem”	2019	Komisja Nauk Organizacji i Zarządzania – Oddział Polskiej Akademii Nauk w Katowicach, Stowarzyszenie Wychowanków Politechniki Śląskiej przy współdziałaniu Instytutu Zarządzania, Administracji i Logistyki Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej	nauki o zarządzaniu i jakości	K	polski	<p>Informacja od organizatorów: Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość podjęcia decyzji o kwalifikacji artykułu do wybranego czasopisma. Nadesłane publikacje, które przejdą pomyślnie procedurę recenzyjną, zostaną opublikowane w: Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej „Organizacja i Zarządzanie” (czasopismo jest objęte programem MNiSW „Wsparcie dla czasopism naukowych” w latach 2019-2020 – 20 pkt., dyscyplina Nauki o Zarządzaniu i Jakości). Kwartalniku Naukowym „Organization & Management. Organizacja i Zarządzanie” (czasopismo jest objęte programem MNiSW „Wsparcie dla czasopism naukowych” w latach 2019-2020 – 20 pkt., dyscyplina Nauki o Zarządzaniu i Jakości). Kwartalniku naukowo-technicznym “Management Systems in Production Engineering” (czasopismo włączone do bazy czasopism „wschodzących” (Emerging Sources Citation Index – ESCI) w ramach Web of Science™ Core Collection, dyscyplina Inżynieria Mechaniczna). Publikacja musi zostać przygotowana w języku angielskim.</p>
167.				nauki o zarządzaniu i jakości			

168.	III Konferencja Naukowa pt. „W kierunku zarządzania procesowego organizacją – trendy i wyzwania”	2018	Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego	nauki o zarządzaniu i jakości	K	polSKI	
169.	VII Międzynarodowa Konferencja Prawnicza w języku angielskim imienia dr Kingi Stasiak na temat Protection of Cultural Heritage Under International Law	2019	Stydium Praktycznej Nauki Języków Obcych KUL, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, wspólnie z Wydziałem Prawa i Administracji oraz Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS	nauki prawne	K	angielski	
170.	Aspekty prawne czynności procesowych w postępowaniach karnych Rzeczypospolitej Polski i Republiki Federalnej Niemiec	2019	KWP w Szczecinie, PUM w Szczecinie, Landeskriminalamt Mecklenburg-Vorpommern, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego	nauki prawne	M	polSKI, niemiecki	
171.	Odpowiedzialność karna za przestępstwo zwałcenia w prawie karnym polskim i ukraińskim	2018	Katedra Prawa Karnego i Kryminologii Wydział Prawa i Administracji UMCS	nauki prawne	M	polSKI	
172.	Konferencja międzynarodowa: Współczesne wyzwania prawa cywilnego i karnego	2018	Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie	nauki prawne	M	polSKI, angielski, hiszpański	
173.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa Prawniczych Zawodów Zaufania Publicznego pt.: „Perspektywy rozwoju samorządów prawniczych”	2018	Zakład Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu we współpracy z Kółem Naukowym Marketingu Prawniczego	nauki prawne	K	polSKI	
174.	Konferencja: Metamorfozy religii i duchowości / Conference: Metamorphoses of Religion and Spirituality	2019	Instytut Socjologii UKSW i Sekcja Socjologii Religii PTS	nauki socjologiczne	M	polSKI, angielski	Informacja od organizatorów: Przewidujemy dwa języki konferencyjne: polSKI i angielski, przy czym tłumaczenie symultaniczne będzie dotyczyło tylko sesji plenarnej. Planujemy

175.	Międzynarodowa konferencja: European Sociological Association Sexuality Research Network „Sociological Explorations of Sexuality in Europe. Bodies, Practices and Resistance in Troubled Times”	2019	Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie	nauki socjologiczne	M	angielski	organizację kilku równoległych sesji tematycznych w języku polskim i w języku angielskim.
176.	Konferencja „Sociologia polska A.D. 2018. Tradycje – kontynuacje – innowacje”	2018	Instytut Socjologii KUL	nauki socjologiczne	K	polski	
177.	V Międzynarodowa Konferencja ESPAnet Polska. „Zmiany demograficzne, finanse publiczne, usługi społeczne – Trójkąt Bermudzki polityki społecznej?”	2018	Instytut Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie	nauki socjologiczne	M	polski, angielski	
178.	Ogólnopolska konferencja naukowa: Zaradność społeczna. Jednostka w społeczeństwie	2018	Instytut Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza	nauki socjologiczne	K	polski	
179.	V Międzynarodowe Seminarium Naukowe z cyklu Rethinking Teacher Education for the 21st Century na temat Kształcenie nauczycieli w kontekście idei Janusza Korczaka / Teacher Education in Light of Janusz Korczak's Legacy	2019	Wydział Nauk o Edukacji Katedra Studiów Społecznych i Edukacyjnych Katedra Historii i Teorii Wychowania oraz Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka	pedagogika	M	polski, angielski	
180.	Międzynarodowa Konferencja Pedagogiki Specjalnej z cyklu OSOBA: Jedność w różnorodności – idea i rzeczywistość	2019	Instytut Pedagogiki Specjalnej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie	pedagogika	M	polski, angielski	
181.	Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Dobra edukacji i ich pedagogiczna eksploracja	2018	Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie	pedagogika	M	polski, angielski	
182.	V Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt.: „Edukacja globalna wobec wyzwań zrównoważonego rozwoju”	2018	Wydział Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	pedagogika	K	polski, angielski	Konferencja z udziałem gości zagranicznych.
183.	III Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. Innowacyjność w badaniach pedagogicznych – teoria i praktyka – twórczy nauczyciel, nauczyciel jako twórca	2018	Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego	pedagogika	M	polski	

184.	Międzynarodowa Konferencja: Nauczanie prawa kanonicznego i wyznaniowego w Polsce i za granicą	2019	Wydział Prawa i Administracji UWM Katedra Praw Człowieka, Prawa Europejskiego i Kanonicznego Współorganizatorzy: The Pontifical Gregorian University - Faculty of Canon Law, Rome (Italy)	prawo kanoniczne	M	polski, angielski, włoski	
185.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod patronatem honorowym Pana Mikołaja Pawlaka, Rzecznika Praw Dziecka Dziecko w Prawie Kanonicznym I Polskim	2019	Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL	prawo kanoniczne	K	polski	
186.	Konferencja Naukowa pt.: „Zmiany w Kodeksie Prawa Kanonicznego dokonane przez papieża Franciszka w motu proprio De concordia inter Codices”	2018	Wydział Prawa Kanonicznego UKSW	prawo kanoniczne	K	polski	
187.	7. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kodeks Prawa Kanonicznego w badaniach młodych naukowców”	2018	Katedra Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, Komisja Prawnicza Oddział Państwowej Akademii Nauk w Lublinie, Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL, Stowarzyszenie Kanonistów Polskich oraz Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL	prawo kanoniczne	K	polski	
188.	Polscy Kanoniści w Służbie Bogu i Ojczyźnie. 100 lat prawa kanonicznego w KUL	2018	Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II Instytut Prawa Kanonicznego	prawo kanoniczne	K	polski	
189.	XVI Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej	2019	Instytut Psychologii UAM	psychologia	M	polski, angielski	
190.	„The Many Faces of Personality Disorder”	2019	Interdyscyplinarna sieć badawcza „Understanding	psychologia	M	angielski	

198.	38. zjazd Polskiego Towarzystwa Astronomicznego	2018	Astronomiczne Królowej Jadwigi w Rzepienniku Biskupim	astronomia	K	polSKI	
199.	Konferencja naukowa „Informatyka i społeczeństwo”	2019	Instytut Astronomii Uniwersytetu Zielonogórskiego	informatyka	K	polSKI	
200.	XVI Konferencja Informatyka w Edukacji: Edukacja Informatyczna a Rozwój Sztucznej Inteligencji	2019	Wydział Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Oddział Kujawsko-Pomorski Polskiego Towarzystwa Informatycznego	informatyka	K	polSKI	
201.	25th International Symposium on Temporal Representation and Reasoning (TIME 2018)	2018	Instytut Podstaw Informatyki PAN	informatyka	M	angielski	
202.	ETHICOMP 2018: Creating, Changing, and Coalescing Ways of Life With Technologies	2018	Polsko-Japońska Akademia Techniki Komputerowych, Zamiejscowy Wydział Informatyki w Gdańsku oraz SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Zamiejscowy w Sopocie	informatyka	M	angielski	
203.	XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa: EDUKACJA – TECHNIKA – INFORMATYKA	2018	Zakład Dydaktyki Ogólnej I Systemów Edukacyjnych Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego przy współpracy z: Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Jana Grodka w Sanoku	informatyka	M	polSKI, angielski, czeski	
204.	8th Podlasie Conference on Mathematics (8th PCM)	2019	Białostocki Oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego we współpracy z Politechniką	matematyka	M	polSKI, angielski	Informacje od organizatorów: Konferencja będzie mieć charakter międzynarodowy. Obrazy w sesjach specjalnych

211.	VI Ogólnopolska konferencja naukowa z cyklu SZATA ROŚLINNA ŁĄK W PROCESIE PRZEMIAN: „Użytki zielone ostoją gatunków rzadkich”	2018	Molekularnej, Zakład Mikrobiologii Polskie Towarzystwo Botaniczne, Oddział Bydgoski Polskie Towarzystwo Botaniczne, Oddział Toruński Współorganizatorzy: Katedra Botaniki i Ekologii Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy Katedra i Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Pracownia Geobotaniki, Zakład Botaniki Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej i Łowieckiej „Dab” w Turzynie	nauki biologiczne	K	polski	Informacje od organizatorów: publikację prac proponujemy w „Ecological Questions” (13 pkt. Na liście MNiSzW, w języku angielskim)
212.	Konferencja 7th Mitochondria 2018: Mitochondria in the spotlight	2018	Zakład Biologii Molekularnej Komórki Uniwersytetu Wrocławskiego	nauki biologiczne	K	angielski	
213.	14. Międzynarodowa Konferencja Naukowa – Animal Physiology 2018	2018	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Słowacki Uniwersytet Rolniczy w Nitrze, Uniwersytet Mendla w Brnie i Słowacka Akademia Nauk	nauki biologiczne	M	Oficjalne języki konferencji: angielski, polski, słowacki. Postery tylko w języku polskim.	
214.	X Polska Konferencja Chemii Analitycznej “Od chemii wszystko się zaczyna”	2018	Komitet Chemii Analitycznej PAN i Wydział Farmaceutyczny UM w Lublinie	nauki chemiczne	K	polski	
215.	I Konferencja Międzynarodowa „CHEMISTRY FOR BEAUTY AND HEALTH” BEAUTY-TORUN’2018	2018	Katedra Chemii Biomateriałów i Kosmetyków, Uniwersytet	nauki chemiczne	M	angielski	

223.	XIII Europejska fizyczna konferencja nt. Defekty w materiałach izolatorów (EURODIM 2018)	2018	Instytut Fizyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	nauki fizyczne	M	angielski	
224.	XX Czesko-Słowacko-Polska Konferencja Paleontologiczna / Czech – Slovak – Polish Palaeontological Conference	2018	Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej w Chęcinach, Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego	nauki o Ziemi i środowisku	M	czeski, słowacki, polski i angielski	Informacja od organizatorów: Jest to jedyna konferencja paleontologiczna, w czasie której używane są narodowe, słowiańskie języki.
225.	XXXIX Seminarium Meteorologii i Klimatologii Polarnej	2019	Zakład Klimatologii i Ochrony Atmosfery Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego	nauki o Ziemi i środowisku	K	polski	
226.	Ogólnopolskie Sympozjum „Współczesne problemy hydrogeologii”	2019	Katedra Geologii i Hydrogeologii UMK	nauki o Ziemi i środowisku	K	polski	Informacja od organizatorów: Recenzowane artykuły naukowe będą opublikowane w czasopiśmie Geologos oraz Bulletin of Geograph Physical Geography Series – łącznie 30 prac w języku angielskim oraz Biuletynie Państwowego Instytutu Geologicznego, seria hydrogeologia – do 60 prac, w języku polskim.
227.	IV Ogólnopolska Konferencja Klimatologiczna pt. „Aktualne problemy badawcze w meteorologii i klimatologii”	2018	Zakład Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	nauki o Ziemi i środowisku	K	polski	
228.	III Ogólnopolskie Sympozjum Geointerdyscyplinarnych Metod Badawczych – GeoSym2018	2018	Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego wraz z Wydziałem Budownictwa i Inżynierii Środowiska Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Wydziałem Inżynierii Łączności Politechniki Warszawskiej	nauki o Ziemi i środowisku	K	polski	

229.	Partycypacja dla przestrzeni. Przestrzeń dla partycypacji. Procesy, wyzwania, narzędzia. Konferencja Międzynarodowa	2018	Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński	nauki o Ziemi i środowisku	M	angielski	
230.	The IX International ProGEO Symposium „Geoheritage and Geconservation: Modern Approaches and Applications Towards the 2030 Agenda”	2018	Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego	nauki o Ziemi i środowisku	M	angielski	
231.	Międzynarodowe Sympozjum Biblijne Duch mówi – Kościół słucha	2019	Instytut Nauk Biblijnych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie	nauki teologiczne	M	czeski, polski	
232.	Ogólnopolska konferencja. Człowiek. Rodzina. Naród. Przesłanie św. Jana Pawła II	2019	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II Sekcja teologii Moralnej	nauki teologiczne	K	polski	
233.	XV Międzynarodowe Jesienne Dni Biblijne: „Signs, Wonders and Mighty Works. God’s Activity in the History of Salvation” (Znaki, cuda i przejawy mocy. Działania Boga w historii zbawienia)	2019	Sekcja Biblijna Instytutu Nauk Teologicznych Wydziału Teologii KUL	nauki teologiczne	M	angielski, polski	
234.	Ogólnopolska Konferencja Maryjna: „Z dawna Polski Tyś Królową...” Maryja – Matka, Królowa, Opiekunka i Wspomożycielka	2019	Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	nauki teologiczne	K	polski	
235.	Konferencja „Spotkanie katechezy z teologią”	2018	Katedra Katechetyki Fundamentalnej i Historii Katechezy na Wydziale Teologicznym UKSW	nauki teologiczne	K	polski	
236.	Międzynarodowa konferencja naukowa pod patronatem Komitetu Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk Internationale Fachkonferenz unter dem Patronat des Komitees der Theologie der Polnischen Akademie der Wissenschaften Teologia w przestrzeni publicznej Theologie in der Öffentlichkeit	2018	Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego	nauki teologiczne	M	polski, niemiecki	
237.	Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Młodzież wobec problemu wiary i wyboru powołania”	2018	Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego	nauki teologiczne	M	polski, niemiecki	

238.	Konferencja naukowa „Ślepa plamka? Współczesna krytyka teatralna”	2019	Zakład Teatru Instytutu Teatru i Sztuki Mediów Uniwersytet im. Adama Mickiewicza	sztuki filmowe i teatralne	K	polski	
239.	Konferencja: Gatunki dramatyczne. Rekonfiguracje	2019	Zakład Teatru i Dramatu Uniwersytetu Śląskiego oraz Ośrodek Badań nad Polskim Dramatem Współczesnym w Instytucie Badań Literackich PAN	sztuki filmowe i teatralne	K	polski	
240.	Konferencja „Nowe technologie w teatrze. Jaki będzie teatr przyszłości?”	2018	Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie, Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza	sztuki filmowe i teatralne	M	polski, angielski	
241.	Konferencja naukowa poświęcona muzyce elektroakustycznej: Koncepcja, realizacja, percepcja	2019	Katedra Kompozycji Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku	sztuki muzyczne	K	polski, angielski	
242.	IV Ogólnopolską Konferencję Naukową z cyklu Konteksty sztuki dyrygenckiej pt. Wokalne aspekty pracy dyrygenta	2019	Katedra Edukacji Muzycznej oraz Katedra Dyrygentury Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi	sztuki muzyczne	K	polski	
243.	IV Międzynarodowa Konferencja Interpretacje dzieła muzycznego: Uniwersalizm i Wartości Narodowe / 4th International Conference Interpretations of Musical Works Universalism Versus National Values	2019	Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku, Katedra Teorii Muzyki i Kompozycji Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy	sztuki muzyczne	M	polski, angielski	
244.	Kompozytorzy polscy a Paryż (1918–1939) II Konferencja z cyklu „Muzyka polska za granicą”	2018	Zakład Muzykologii Instytutu Sztuki PAN	sztuki muzyczne	K	polski	
245.	VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Organy na Śląsku”	2018	Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach Katedra Organów i Muzyki Kościelnej Muzeum Organów Śląskich	sztuki muzyczne	M	polski, czeski	

246.	Międzynarodowa Konferencja Naukowa – Polska Muzyka Niepodległa Twórcy – idee – dzieła – konteksty/International Academic Conference Polish Independent Music Authors – ideas – works – contexts	2018	Akademia Muzyczna w Krakowie Katedra Teorii i Interpretacji Dzieła Muzycznego Katedra Kompozycji	sztuki muzyczne	M	polSKI, angielski	
247.	Viii Konferencja Sztuki Nowoczesnej w Toruniu – Art Education & Art Criticism in Central and Eastern Europe in the 20th And 21st Centuries w 100-lecie reaktywowania Wydziału Sztuk Pięknych na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, od 1945 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu	2019	Wydział Sztuk Pięknych UMK (Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, Katedra Historii Sztuki XX wieku w Europie Środkowej i na Emigracji) oraz współorganizatorzy: Vilniaus dailės akademija; Dailėtyros institutas i Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	M	angielski	
248.	Konferencja naukowa „Wokół zagadnień warsztatu artysty: malarza, rzeźbiarza, architekta...” / On the Topic of the Artist's Workshop: Painter, Sculptor, Architect ...	2019	Katedra Historii Sztuki i Kultury Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	M	polSKI, angielski	
249.	VIII Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska pt.: Problemy muzeów związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów	2018	Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	M	polSKI, angielski	
250.	VI Naukowa Konferencja Konserwatorów Papieru i Skóry Zabytki – Biologia – Konserwacja. Teoria a praktyka	2018	Uniwersytet Mikołaja Kopernika Toruń	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	K	polSKI	
251.	Light as a Creative Tool	2018	ASP w Gdańsku	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	M	angielski	
252.	Ogólnopolska Konferencja: Zachować dziedzictwo polskiej przestrzeni kulturowej dla przyszłości	2018	Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Politechniki Krakowskiej, Koło Naukowe Prawnej Ochrony Dóbr Kultury TBSP	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	K	polSKI	Informacje od organizatorów: zakwalifikowane przez Radę Naukową referaty zostaną opublikowane w Czasopiśmie Technicznym PK i Wiadomościach Konserwatorskich na początku 2019 (oba czasopisma są wysoko punktowane – 13 punktów).

253.	V Konferencja Matematyczno-Informatyczna „Congressio-Mathematica”	2019	Uniwersytet Rzeszowski Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, Politechnika Lubelska Wydział Mechaniczny, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Matematyki i Informatyki, Politechnikę Łódzką Wydział FTIMS, Stowarzyszenie Congressio-Mathematica	interdyscyplinarna: informatyka, matematyka	K	polSKI, angielski	Informacje od organizatorów: Podstawowym językiem konferencji jest język polski, ale referaty i posterki mogą być również prezentowane w języku angielskim.
254.	International Conference on Development and Applications of Nuclear Technologies NUTECH-2019	2019	Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH, Wydział Energetyki i Paliw AGH, Instytut Chemii i Technologii Jądrowej Fundacja dla AGH, Polskie Towarzystwo Jądrowe	interdyscyplinarna	M	angielski	
255.	Międzynarodowa turystyczno-krajoznawcza i historyograficzna konferencja naukowa pt. „Miejsca pamięci-historia-turystyka” / „Sites of Memory-History-Tourism”	2019	Pracownia Krajoznawstwa i Turystyki Historycznej Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego oraz Towarzystwo Historiograficzne	interdyscyplinarna	M	polSKI, angielski	
256.	Konferencja naukowa „Dehumanizacja medycyny – postscriptum”	2019	Śląska Izba Lekarska i Katolickie Stowarzyszenie Lekarzy Polskich	interdyscyplinarna	K	polSKI	
257.	V Interdyscyplinarna Międzynarodowa Konferencja Naukowa Dylematów Badawczych	2019	Spoleczna Akademia Nauk, Oddział w Krakowie, Wydział Nauk Stosowanych Prywatna Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, Komputerowych o Medycznych w Warszawie Silkway International University in Kazachstan	interdyscyplinarna	M	polSKI, angielski	
258.	X Międzynarodowe Interdyscyplinarne Seminarium Naukowe IDEE – CZŁOWIEK – FILOZOFIA na temat: Człowiek w świecie – odkrywanie i przekraczanie granic	2019	Katedra Filozofii Prawa i Praw Człowieka KUL (Lublin), Katedra Mikrostruktur Społecznych	interdyscyplinarna	M	polSKI, angielski	

					ZWPNF KUL (Stalowa Wola), Institut de Philosophie Classique (Paryż), Association des Amis de la Philosophie Classique (Paryż), Fundacja Uniwersytecka Fides et Ratio im. Jana Pawła II Wielkiego (Stary Sącz), Centrum OPOKA (Stary Sącz), Starostwo Powiatowe (Nowy Sącz), - Urząd Miasta i Gminy (Stary Sącz)					
259.	VI Międzynarodowa Konferencja Polska-Rosja nt. „Geopolityczny wymiar relacji Rosja – Zachód”	2019	Instytut Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach	interdyscyplinarna	M	rosyjski, angielski	Informacja organizatorów: Publikacje będące pokłosiem konferencji mogą zostać opublikowane w następujących czasopismach naukowych: De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności (ISSN 2450-5005); Doctrina. Studia społeczno-polityczne (ISSN 1730-0274).			
260.	V Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa Bezpieczeństwo Pacjenta. Druga ofiara.	2019	Zakład Ekonomiki Zdrowia i Prawa Medycznego, Zakład Rozwoju Pielęgniarstwa, Nauk Społecznych i Medycznych, SKN Prawa Medycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	interdyscyplinarna	K	polski				
261.	IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa Filozoficzne aspekty literatury	2019	Fundacja „Tygiel”, UMCS	interdyscyplinarna	K	polski	Informacja od organizatorów: Tytuły prac, ich abstrakty oraz			

262.	Interdyscyplinarna konferencja naukowa „Ziemia Lubuska w latach 1950–1975”	2019	Oddziałowe Biuro Badań Historycznych poznawczego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej, Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Zielonej Górze	interdyscyplinarna	K	polski	słowa kluczowe należy przygotować w języku polskim Uczestnik może dołączyć do wystąpienia prezentację multimedialną. Prezentacja musi zostać przygotowana w języku polskim w programie PowerPoint.
263.	XX polsko-ukraińskie seminarium terenowego w ramach cyklu „Stratygraficzna korelacja lessów i osadów lodowcowych Ukrainy i Polski” Klimatyczne cykle plejstocenu w zapisie sekwencji osadowej Niziny Podlaskiej	2018	Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, Kraków Komitet Badań Czwartorzędu, Polska Akademia Nauk, Warszawa Fakultet Geograficzny, Lwowski Narodowy Uniwersytet im. I. Franko, Lwów Instytut Nauk Geologicznych, Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Kijów Katedra Geologii i Hydrologii, Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zarządzania Zasobami Naturalnymi, Równe Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, Uniwersytet Adama Mickiewicza,	interdyscyplinarna	M	polski, ukraiński, angielski, rosyjski	

270.	Krajowa Konferencja „Grafen i inne materiały 2D” Polish Conference „Graphene and 2D materials”	2018	Katedra Fizykochemii Nanomateriałów Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	interdyscyplinarna	K	polski	Informacje od organizatorów: oficjalnym językiem konferencji będzie język polski. Dopuszczalne jest również wygłaszanie referatów i przygotowanie posterów w języku angielskim. Od 2019 – oficjalny język konferencji – angielski.
271.	13th Conference of the International Society for Intercommunication of New Ideas (ISINI 2018)	2018	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu; Wydział Finansów i Zarządzania	interdyscyplinarna	M	angielski	Informacje od organizatorów: tegoroczna konferencja obradować będzie w następujących sekcjach (tematycznie wg wydziałów): <u>Wydział Prawa, Administracji i Stosunków</u> <u>Międzynarodowych:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Wyzwania współpracy i rywalizacji państw jako przesłanki kształtowania się nowego układu sił międzynarodowych w wymiarze globalnym i regionalnym w drugiej dekadzie XXI w. <ul style="list-style-type: none"> • Propozycje reformy wymiaru sprawiedliwości • Prawo wobec nowych technologii <u>Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Teoretyczne i praktyczne problemy psychologii. • Ujęcia antropologiczne • Art in foreign language education. • Wychowanie do i przez sztukę we współczesnych
272.	XVIII Konferencja Naukowa: „Państwo. Gospodarka. Społeczeństwo”	2018	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	interdyscyplinarna	M	polski, angielski	Informacje od organizatorów: tegoroczna konferencja obradować będzie w następujących sekcjach (tematycznie wg wydziałów): <u>Wydział Prawa, Administracji i Stosunków</u> <u>Międzynarodowych:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Wyzwania współpracy i rywalizacji państw jako przesłanki kształtowania się nowego układu sił międzynarodowych w wymiarze globalnym i regionalnym w drugiej dekadzie XXI w. <ul style="list-style-type: none"> • Propozycje reformy wymiaru sprawiedliwości • Prawo wobec nowych technologii <u>Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Teoretyczne i praktyczne problemy psychologii. • Ujęcia antropologiczne • Art in foreign language education. • Wychowanie do i przez sztukę we współczesnych

								economy” (rocznik, rok wydania 2019) – w formie książkowej oraz elektronicznej w dostępie otwartym.
276.	VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Mysł Rehabilitacyjna Prof. Andrzeja Seyfrieda” Miednica człowieka – spojrzenie wieloaspektowe	2018	Wydział Rehabilitacji, AWF Warszawa	interdyscyplinarna	M	polSKI	Streszczenia wystąpień po polsku i angielsku. Żaden referat nie został wyłożony po angielsku.	
277.	Międzynarodowa konferencja naukowa „Hinc Omnia – Zbiory historyczne, artystyczne i specjalne w bibliotekach oraz innych instytucjach kultury: Zbiory XIX-wieczne. Organizacja, terminologia, metodyka badań, konserwacja”	2018	Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie	interdyscyplinarna	M	polSKI, rosyjski	Informacje od organizatorów: z materiałów przedstawionych przez Prelegentów planowane jest wydanie recenzowanej publikacji pokonferencyjnej (w języku polskim i angielskim).	
278.	3. Międzynarodowa Konferencja Przekładoznawcza 3rd International Conference in Translation Studies 3. Internationale Übersetzungswissenschaftliche Konferenz	2018	Pracownia Przekładoznawstwa Ogólnego i Specjalistycznego Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego	interdyscyplinarna	M	angielski, niemiecki i polski		
279.	Międzynarodowa konferencja „Język i kultura z perspektywy lokalnej i globalnej”	2018	Zakład Filologii Instytutu Humanistycznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie	interdyscyplinarna	M	angielski, niemiecki, francuski, polski (ewentualnie inne, w miarę możliwości zorganizowania panelu w danym języku)	Informacje od organizatorów: po konferencji organizatorzy przewidują publikację zrecenzowanych referatów w elektronicznym czasopiśmie naukowym Instytutu Humanistycznego oraz Instytutu Sztuki PWSZ w Tarnowie pt. Humanities and Cultural Studies http://hcsjournal.pl	
280.	Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa: Religio. Interiorità ed esteriorità. Intymność i zewnętrzność	2018	Katedra Italianistyki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego i Dipartimento di Studi Umanistici Uniwersytetu w Foggii	interdyscyplinarna	M	włoski, polski		

Załącznik 2.

Tabela 2. Ranga języka polskiego w czasopismach o profilu naukowym – zestawienie tabelaryczne

Lp.	Czasopismo (tytuł)	Rok, numer, punktacja	Wersja czasopisma 1. online 2. papierowa	Dyscyplina	Liczba artykułów w tomie z podziałem na języki			Język tytułów artykułów			Język streszczeń			Język słów kluczy			Język spisu treści			Uwagi
					JP	JA	Inne języki (jakie? Ile?)	JP	JA	Inne jęz. jakie?	JP	JA	Inny Jaki?	JP	JA	Inny Jaki?	JP	JA	Inny Jaki?	
1.	Archaeologia Historica Polona	2018, nr 26 5 B	1, 2	archeologia	Σ	17	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-	Czasopismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.
2.	Archaeologia Historica Polona	2019, nr 27 70	1, 2	archeologia	Σ	15	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-	
3.	Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica	2018, nr 33 -	1, 2	archeologia	Σ	12	1	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	Do artykułów w języku polskim dołączone są streszczenia także w języku polskim, artykuły w języku angielskim mają tylko streszczenia w języku polskim.
4.	Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica	2019, nr 34 20	1, 2	archeologia	Σ	14	14	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	

5.	Filozofia i Nauka. Studia Filozoficzne i Interdyscyplinarne	2018, tom 6 4 B	1, 2	filozofia	19	18	1	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	Pełne teksty wszystkich opublikowanych w czasopiśmie artykułów są dostępne na stronie internetowej. Oddzielnie są udostępniane na tej stronie streszczenia publikowanych tekstów – w języku polskim oraz w języku angielskim, a także udostępniane są poszczególne tomy w formie e-booków.
6.	Filozofia i Nauka. Studia Filozoficzne i Interdyscyplinarne	2019, tom 7 (cz. 1) 20	1, 2	filozofia	7	-	7	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	Pełne teksty wszystkich opublikowanych w czasopiśmie artykułów są dostępne na stronie internetowej. Oddzielnie są udostępniane na tej stronie streszczenia publikowanych tekstów – w języku polskim oraz w języku angielskim, a także udostępniane są poszczególne tomy w formie e-booków.
7.	Civitas. Studia z Filozofii Polityki	2018, tom 22 7 B	1, 2	filozofia nauki o polityce i administracji nauki o kulturze i religii	14	13	1	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	Czasopismo Instytutu Studiów Politycznych PAN. Zarówno artykuły naukowe, jak i recenzje monografii naukowych publikowane są w językach polskim i angielskim..
8.	Civitas. Studia z Filozofii Polityki	2019, tom 25 40	1, 2	filozofia nauki o polityce i administracji nauki o kulturze i religii	10	6	4	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	Czasopismo Instytutu Studiów Politycznych PAN. Zarówno artykuły naukowe, jak i recenzje monografii naukowych publikowane są w językach polskim i angielskim..
9.	Kolo Historii	2018, nr 23 3 B	1, 2	historia	30	30	-	-	+	niemiecki + rosyjski +	niemiecki + rosyjski +	+	niemiecki + rosyjski +	+	+	+	+	+	-	Czasopismo afiliowane z Instytutem Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Poza artykułami zamieszczane są w nim sprawozdania z wydarzeń oraz noty biograficzne autorów artykułów.
10.	Kolo Historii	2019, nr 24 5	1, 2	historia	25	19	1	rosyjski 5	+	rosyjski + włoski +	rosyjski + włoski +	+	rosyjski + włoski +	+	+	+	+	+	-	Czasopismo afiliowane z Instytutem Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Poza artykułami zamieszczane są w nim sprawozdania z wydarzeń oraz noty biograficzne autorów artykułów.

28.	Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego	2019, nr 3 (53) 20	1, 2	nauki o sztuce	7	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	elektroniczne artykułów (w formacie PDF) są umieszczone na stronie internetowej czasopisma w ciągu ok. miesiąca od ukazania się wersji papierowej.
29.	Budownictwo i Architektura	2018, tom 17, nr 3 6 B	1, 2	architektura i urbanistyka inżynieria lądowa i transport	15	13	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Czasopismo wydawane przez Politechnikę Lubelską. Jest to międzynarodo- wy, multydyscypli- narny kwartalnik wydawany w języku angielskim i w języku polskim w wersjach elektronicznej i drukowanej.
30.	Budownictwo i Architektura	2019, tom 18, nr 1 20	1, 2	architektura i urbanistyka inżynieria lądowa i transport	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu; artykuły publikowane są w dwóch językach – polskim i angielskim. Artykuły publikowane są w języku polskim lub w języku angielskim. Streszczenia i słowa klucze przygotowane są w obu językach.
31.	Architektura Krajobrazu	2018, nr 4 7 B	1, 2	architektura i urbanistyka	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wydawnictwo Przyrodniczego we Wrocławiu; artykuły publikowane są w dwóch językach – polskim i angielskim.
32.	Architektura Krajobrazu	2019, nr 3 5	1, 2	architektura i urbanistyka	8	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Artykuły publikowane są w języku polskim lub w języku angielskim. Streszczenia i słowa klucze przygotowane są w obu językach.
33.	Pomiary Automatyka Robotyka	2018, nr 1 8 B	1, 2	automatyka, elektronika i elektrotechni ka	12	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Artykuły publikowane są w języku polskim lub w języku angielskim. Streszczenia i słowa klucze przygotowane są w obu językach.
34.	Pomiary Automatyka Robotyka	2019, nr 4 20	1, 2	automatyka, elektronika i elektrotechni ka	11	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Artykuły publikowane są w języku polskim lub w języku angielskim. Streszczenia i słowa klucze przygotowane są w obu językach.

45.	Chemical and Process Engineering	2018, tom 39, nr 4 15 A	1, 2	inżynieria chemiczna	10	-	10	-	10	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	prace oryginalne oraz artykuły przeglądowe dotyczące inżynierii biomateriałów i inżynierii biomedycznej.
46.	Chemical and Process Engineering	2019, tom 40, nr 4 40 A	1, 2	inżynieria chemiczna	10	-	10	-	10	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Kwartalnik – redagowany przez Komitet Inżynierii Chemicznej i Procesowej Polskiej Akademii Nauk – jest międzynarodowym czasopismem publikującym oryginalne artykuły naukowe. „Językiem czasopisma jest poprawny gramatycznie brytyjski angielski”.
47.	Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk	2018, nr 22 5 B	1, 2	inżynieria chemiczna	8	-	8	-	8	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Streszczenia, słowa klucze, podpisy pod rysunkami i schematami, nazwy tabel są przygotowane w języku polskim i w języku angielskim. Czasopismo spoza wykazu ministerialnego
48.	Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk	2019, nr 23 B	1, 2	inżynieria chemiczna	8	-	8	-	8	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	W latach 1982-2004
49.	Transport Miejski i Regionalny	2018, nr 12 7 B	1, 2	inżynieria lądowa i transport	7	-	7	-	7	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	czasopismo nosiło nazwę „Transport Miejski”. W roku 2012 po ekspertyzie wykonanej przez Index Copernicus na
50.	Transport Miejski i Regionalny	2019, nr 6 5 B	1, 2	inżynieria lądowa i transport	4	-	4	-	4	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	czasopismo nosiło nazwę „Transport Miejski”. W roku 2012 po ekspertyzie wykonanej przez Index Copernicus na

72.	Chirurgia Narządów Ruchu i Ortopedia Polska	2019, nr 4 5 B	1, 2	nauki medyczne	3	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	Polskiego Towarzystwa Ortopedyczne- go i Traumatologi- cznego, w którym publikowane są artykuły w języku polskim i angielskim. Czasopismo, początkowo powołane zostało do życia 17 listopada 1928 roku.
73.	Roczniki Naukowe Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego i Turystyki w Białymstoku	2018, nr 3 (25) 6 B	1, 2	nauki o kulturze fizycznej	7	6	+	rosyjski +	+	+	+	+	rosyjski +	+	+	+	+	+	+	Do artykułów w języku rosyjskim nie dołączono tytułów i streszeń w języku angielskim. Obecnie czasopisma spoza wykazu ministerialnego
74.	Roczniki Naukowe Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego i Turystyki w Białymstoku	2019, nr 1 (27) 5 B	1, 2	nauki o kulturze fizycznej	8	6	+	rosyjski +	+	+	+	+	rosyjski +	+	+	+	+	+	+	
75.	Studies in Sport Humanities	2018, tom 24 9 B	1, 2	nauki o kulturze fizycznej	5	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	Czasopismo Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, wydane w całości w języku angielskim.
76.	Studies in Sport Humanities	2019, tom 26 20 B	1, 2	nauki o kulturze fizycznej	6	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	
77.	Polski Przegląd Nauk o Zdrowiu	2018, nr 3 (57) 7 B	1, 2	nauki o zdrowiu	15	15	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	Czasopismo Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkow- skiego w Poznaniu. Artykuły (tytuły, streszenia, słowa kluczowe)powin y być napisane w języku
78.	Polski Przegląd Nauk o Zdrowiu	2019, nr 3 (60) 5 B	1, 2	nauki o zdrowiu	17	17	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	

151.	Geoinformatica Polonica: Prace Komisji Geoinformatyki	2018, nr 17 6 B	1, 2	informatyka informatyka techniczna i telekomuni- kacja nauki o Ziemi i środowisku	10	-	10	+	-	+	-	+	+	-	+	+	języku angielskim.
152.	Geoinformatica Polonica: Prace Komisji Geoinformatyki	2019, nr 18 20	1, 2	informatyka informatyka techniczna i telekomuni- kacja nauki o Ziemi i środowisku	12	-	12	+	-	+	-	+	+	-	+	+	Prace publikowane są w języku angielskim. Autorzy piszący tekst pierwotny publikacji w języku polskim proszeni są ponadto o przesłanie tej wersji językowej, co jest związane z procedurami recenzyjnymi. W języku polskim w i w języku angielskim publikowane są tytuły artykułów, słowa kluczowe, streszczenia, nazwy tabel i podpisy pod rysunkami.
153.	Silesian Journal of Pure and Applied Mathematics	2018, nr 8 4 B	1, 2	matematyka	5	-	5	+	-	+	-	+	+	-	+	+	Do 2015 r. czasopismo ukazywało się pod nazwą „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. seria Matematyka Stosowana”
154.	Silesian Journal of Pure and Applied Mathematics	2019, nr 9 5	1, 2	matematyka	2	-	2	+	-	+	-	+	+	-	+	+	Od 1995 r. czasopismo ukazuje się wyłącznie w języku angielskim
155.	Demonstratio Mathematica	2018, nr 51 11 B	1, 2	matematyka	27	-	27	+	-	+	-	+	+	-	+	+	
156.	Demonstratio Mathematica	2019, nr 52 20	1, 2	matematyka	44	-	44	+	-	+	-	+	+	-	+	+	

157.	Słupskie Prace Biologiczne	2018, nr 15 7 B	1, 2	nauki biologiczne nauki o Ziemi i środowisku	10	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Rocznik wydawany przez Akademię Pomorską w Słupsku. Publikacje ukazują się w języku polskim z abstraktem w języku angielskim. W języku angielskim są też podane słowa klucze.
158.	Słupskie Prace Biologiczne	2019, nr 16 5	1, 2	nauki biologiczne nauki o Ziemi i środowisku	15	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
159.	Environmental Biotechnology	2018, tom 14, nr 1 10 B	1, 2	nauki biologiczne	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Od 2019 czasopisma spoza wykazu ministerialnego Wydawanie czasopisma zawieszono od 2020 r.
160.	Environmental Biotechnology	2019, tom 15, nr 1 5	1, 2	nauki biologiczne	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
161.	Bromatologia i Chemia Toksykologiczna	2018, nr 1 6 B	1	nauki chemiczne nauki o zdrowiu	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Od redakcji: „W języku polskim i angielskim powinny być zredagowane tytuły artykułów, słowa kluczowe, streszczenia, podpisy pod rycinami, tabelami itp. Wersja internetowa czasopisma jest wersją pierwotną”. Pismo spoza wykazu ministerialnego
162.	Bromatologia i Chemia Toksykologiczna	2019, nr 3 5	1	nauki chemiczne nauki o zdrowiu	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
163.	Ecological Chemistry and Engineering. A	2018, nr 25 11 B	1	nauki chemiczne inżynieria chemiczna	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wersja internetowa czasopisma jest wersją pierwotną

185.	Notes Konservatorski	2018, nr 20 4 B	1, 2	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki nauki o sztuce nauki biologiczne nauki chemiczne	9	9	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
186.	Notes Konservatorski	2019, nr 21 20	1, 2	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki nauki o sztuce nauki biologiczne nauki chemiczne	9	9	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Załącznik 3.

Wzór ankiety

ANKIETA

Szanowna Pani, Szanowny Panie,

w związku z prowadzonymi przez zespół Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN badaniami nad rangą języka polskiego we współczesnej nauce zwracamy się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ma ona na celu poznanie Pani/Pana opinii na temat miejsca i roli języka ojczystego w publikacjach naukowych.

Będziemy wdzięczni za udzielenie wyczerpujących odpowiedzi oraz za dodatkowe spostrzeżenia i uwagi dotyczące komunikacji naukowej w języku ojczystym.

W imieniu zespołu badawczego

Danuta Krzyżyk – sekretarz naukowy RJP

METRYCZKA

Reprezentowana dyscyplina naukowa:

Miejsce pracy:

Staż pracy:

Liczba publikacji w języku ojczystym:

0   1–25   26–50   51–100   powyżej 100

Liczba publikacji w języku obcym/językach obcych:

0   1–25   26–50   51–100   powyżej 100

ANKIETA

1. Czy Pani/Pana zdaniem grozi nam zanik polskiego języka naukowego? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.

TAK   NIE

DLACZEGO?

2. Czy we współczesnych publikacjach z Pani/Pana dyscypliny nasila się używanie terminologii obcojęzycznej?

TAK   NIE

3. Czy i w jaki sposób w publikacjach naukowych uprzystępniane są terminy obcojęzyczne?

4. Czy w dyscyplinie, którą Pani/Pan reprezentuje, wypracowano polską samodzielną terminologię naukową?

TAK   NIE

5. Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem, że język angielski zaczyna funkcjonować jako globalny język nauki? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.

TAK   NIE

DLACZEGO?

6. Jakie według Pani/Pana działania należałoby podjąć, by wzmocnić pozycję języka ojczystego w nauce?

7. Czy artykuły, które Pani opublikowała/Pan opublikował w języku obcym, miały szerszy odbiór (np. znalazły się wykazie cytowań GOOGLE SCHOLAR) niż artykuły polskojęzyczne?

TAK   NIE

8. Inne Pani/Pana spostrzeżenia na temat rangi języka polskiego w nauce.

Załącznik 4.

Wykaz dyscyplin naukowych

Lp.	Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna
1.	Dziedzina nauk humanistycznych	1) archeologia 2) filozofia 3) historia 4) językoznawstwo 5) literaturoznawstwo 6) nauki o kulturze i religii 7) nauki o sztuce
2.	Dziedzina nauk inżyniersko-technicznych	1) architektura i urbanistyka 2) automatyka, elektronika i elektrotechnika 3) informatyka techniczna i telekomunikacja 4) inżynieria biomedyczna 5) inżynieria chemiczna 6) inżynieria lądowa i transport 7) inżynieria materiałowa 8) inżynieria mechaniczna 9) inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka
3.	Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	1) nauki farmaceutyczne 2) nauki medyczne 3) nauki o kulturze fizycznej 4) nauki o zdrowiu
4.	Dziedzina nauk rolniczych	1) nauki leśne 2) rolnictwo i ogrodnictwo 3) technologia żywności i żywienia 4) weterynaria 5) zootechnika i rybactwo
5.	Dziedzina nauk społecznych	1) ekonomia i finanse 2) geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 3) nauki o bezpieczeństwie 4) nauki o komunikacji społecznej i mediach 5) nauki o polityce i administracji 6) nauki o zarządzaniu i jakości

- 7) nauki prawne
- 8) nauki socjologiczne
- 9) pedagogika
- 10) prawo kanoniczne
- 11) psychologia

6. Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych

- 1) astronomia
- 2) informatyka
- 3) matematyka
- 4) nauki biologiczne
- 5) nauki chemiczne
- 6) nauki fizyczne
- 7) nauki o Ziemi i środowisku

7. Dziedzina nauk teologicznych 1) nauki teologiczne

8. Dziedzina sztuki

- 1) sztuki filmowe i teatralne
- 2) sztuki muzyczne
- 3) sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....